המחיר: 2.50 ל"י | מספר 1861 | שנה 37 | כ"ט ניסן תשל"ג 1.5.73

העולם הזה

לקראת סיכוב רביעי?

זוז

העורך והמייסד הראשון:
ד"ר מלכיאל זוארץ ז"ל
ממשיכי דרכו יבל"א: ב. מיכאל, חנוך מרמרי, קובי ניב, אפרים סידון
כתובת המערכת: רחוב זוארץ 1

אתה בחרתנו

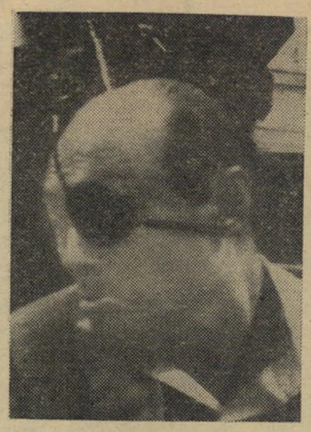

נוכל העמים

שולחן ערוך ליום העצמאות

(מוגש בחסותו האדיבה של אפטר־שף ניקולאי)

ראוי לו ליום עצמאותנו שיהיה נחוג בדרך שתבדילו משאר חגי־ישראל. יש הנוהגים לראות בסעודת החג מעין „סדר" שני, ואף נוהגים לקרוא ולספר באגדת־העצמאות.

הכינונו איפוא, תפריט מיוחד לחג, תפריט שישרה אווירה של חרות ויבטא את גאוותנו הלאומית.

על־מנת ליצור את האווירה ההולמת, יש לדאוג גם לפרטים הקטנים שמסביב לארוחה החגיגית. כדאי ורצוי שכל ראש־משפחה ילביש את הערבי שלו בבגדי כחול־לבן חגיגיים ויחבוש לראשו את כובע „הטמבל" המפורסם, על־מנת להביט את עליונותנו האיכותית. במרכז החדר יעמוד שולחן גדול ועליו מפה בלתי־מצויירת. באמצע השולחן — מנורת שבעת הקנים. (אפשר להשתמש בחנוכיה ללא השמש, או בשבעה פמוטי־שבת בדידים).

ועתה אל הארוחה:

מנה ראשונה

1. רגל גרושה — זכר לגירוש ספרד, ו־עליה פזורים זיתים שחורים דפוקים — סמל לקיבוץ הגלויות ומיזוגן.

מנות עיקריות

1. קישקע — זכר לפרעות קישקעב
2. קותל חזיר מערבי (פרווה)
3. קבאב־אל־ואד — זכר לשישליק
4. מרק עצמות יבש — לזכר החזון

תוספות

1. מאמעליגה א' — זכר למרמורק
2. קולרבי — ע"ש לובביץ'
3. קישוי ממולא — אות וסימן לזקיפות קומתנו.

לקינוח

1. לפתן אוכמניות — לזכר אייכמן ח־צורר ימ"ש
2. מירקחת חבושים — לזכר פצועי צה"ל

משקאות

1. אייס כפ־ה' — זכר לחורבן
2. יין „הוק" — סמל התעצמותנו. תפריט זה גורם לעיתים לעצירות — זכר לעצירי ציון.
3. מיץ־עד — סירופ גריז ופלדה, לזכר המיצעד.

ברגע האחרון

עם ישראל חי!

סגן מנהל בית החולים ע"ש שיבא (תל־השומר) מסר הערב בהודעה מיוחדת לעיתונות כי עם ישראל עודנו חי, וכי למרות מצבו החמור קיימת עדיין תיקווה קלושה להחלמתו.

כזכור, אושפז ע. ישראל לפני שבועות מיספר, לאחר שהתאונן על כאבים חזקים בצידו השמאלי התחתון. בביה"ח שיבא, אליו הוחש, אובחנה דלקת קשה בבלוטת הסוציאליזם, מורסות בשטחים וטחורים (מערידן) חמורים באיזור הכנסת והמועצות המקומיות. תופעות אלה, לדעת טובי הרופאים, נגרמות בעיקר עקב כמות הקלציום הבלתי־שיגרתית המרוכזת בפלג גופו העליון של העם הזה.

אבי הפצועים, שמחה הולצברג, שנפגש בביה"ח עם העם המאושפז, אמר כי יעשה כל מאמץ בכדי להביא לשיקומו המהיר ולנישואין עם בח"ל העובדת כאחות במחלקת השיקום.

לאחרונה הוחל בטיפול אינטנסיבי בעם החולה בשיטה החדישה „מיצעד 25" ונראה כי מאמצי הרופאים נושאים פרי. לאחר כשבועיים של טיפול נמרץ התעוררה תיקווה שאין אמנם לצפות לניסים, אך כדאי ואף רצוי לשמור על מוראל גבוה. אם לא יועיל — לפחות לא יזיק.

כמה טוב שיש מדינה

פעם, לפני הרבה הרבה זמן היה עם אחד, קטן ומושפל, שחי מפוזר ומפורד בין העמים וסבל נורא. אך לעם הזה היה גניוס, והגניוס עבד שעות נוספות ונתן לעולם סופרים ומשוררים, ופילוסופים, ומדינאים, ומוסיקאים, ואמנים, ועוד המון דברים מיותרים כאלה.

והנה, היום יכול העם הזה להסתכל בגאווה אחורנית, על־פני כ"ה שנות תקומתו הלאומית ולהצביע על הישגיו המרשימים ועל תרומותיו האלמותיות לתרבות ולמוסר:

גליל, ושפריר, ועוזי, וגבריאל, ורשף, ומרגמה־מתנייעת, ותותח־נייח, וצנטוריון־משופר, ונגמ"ש־מחודש, וכובע־פלדה־מפלסטיק, ואלונקה־מתקפלת, וחולצה משוריינת, ומכ"ם־מתוחכם, ומטוס־קרב־מקליפות־תפוזים, ומיניסטרים־מפו"ם, ונשיא־מחמ"ד, ומצעד־מלחם.

נעים לדעת שהגניוס היהודי לא מת. עם ישראל הוא שוב אור לגויים.

תוצרת תע"ש.

דבר המערכת

כולנו למצעד

אכן מצא מין את מינו — עראפת ובן־אהרון, חוסיין ושי"ח, סאדאת ומצפ"ן — **כולם מאוחדים** בדעתם נגד חגיגות הכ"ה לעצמאות היהודית בירושלים השלמה.

מיליטאריזם ר"ל רואים שמאלנינו (שרובם בצבא לא שרתו ו„בית־כף־תו"ים גמורים הינם) במיצעד צה"ל ביום חגנו.

שישה מיליון יהודים נתנו חייהם בידי חיות־אדם למען ישעטו טנקים עבריים בחוצות ירושלים, למען יחוגו מטוסי־סילון יהודיים בשמי התכלת של ארצנו השלמה, למען יתנופף דגלנו ממעל בכל אתר ומקום.

ושמאלנינו — מיליטאריזם הם רואים בהגשמת שאיפתם של הקדושים. הם — מיצעד צבאי ערבי־נאצי, תחת דגלי אימם־הורתם רוסיה האדומה, רוצים לראות בירושלים שלנו.

ונשיב להם — גלך כולנו לחזות במיצעד, מי ברגל, מי ברכב, מי בטלוויזיה, ונוכיח להם ולעולם כי כל הכבוד לצה"ל באשר עם ישראל כולו צבא (מלבד ה„בית־כף־תו"ים) ומאוחד בשאיפתו הכנה לשלום.

והמיליטאריזם רחוק מאיתנו, ומן היהדות בכלל, כרחוק הרי גלעד ומואב. **ונקווה לראותם בגבולנו בעוד כ"ה שנים כיום הזה.**

23 מ. גלעד

המופע המרכזי מצעד השג'ז המדינה

דו"ח מבקר־המדינה

בזבוז במיליונים – בצה"ל

מערי"ב

לא נשמרה סודיות מיכרזים

דו"ח מבקר המדינה

בחברה אחת הפסידה הממשלה 22 מ'יליון ל'י

הביזה, הפריצה והשחתת הציוד בסיני - ה'ן תהליך מחמשך

10,000 ילדים בגיל חינוך־חובה - אינם לומדים

דו"ח מבקר־המדינה

עובדי סעד נהנו מקרנות למתן הלוואות לנזקקים

יום ה 26.4.73 – כ"ך בניסן תשל"ג מערי"ב

עובדים במשרד קיבלו דירות שנרעדו לחוסכים בתוכניות דיור

נשק חלוד בידי סוהרים

(וחשקוט הארץ 40 שנה)

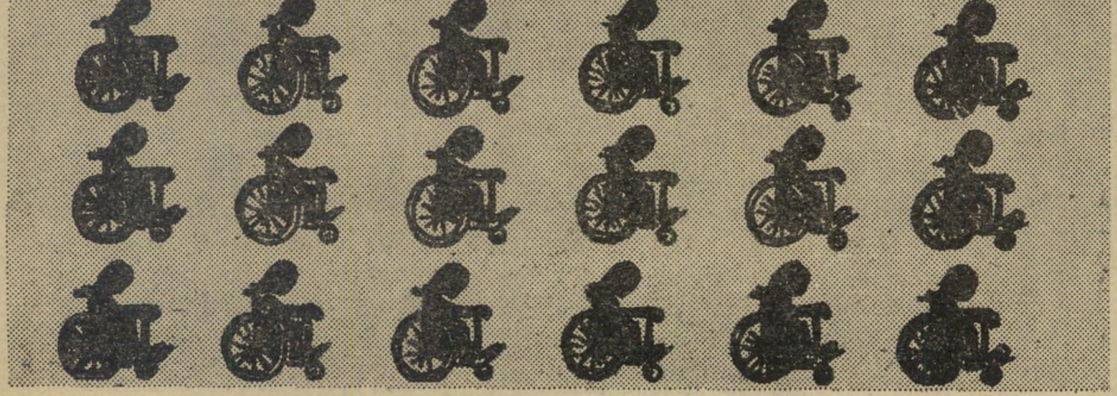

מצעד יום העצמאות - הטור הממונע

הארץ

ממישנתו של מייסדו:

לא על מגש של כסף הוגשה המדינה!

ד"ר מ. ז.

(בקונגרס המלצרים.
מלון תדמור, מאי 1948)

יום העצמאות

גזר ותלה! גזר ותלה! גזר ותלה! גזר ותלה! גזר ותלה! גזר

שי לקורא

מערכת "Zoo הארץ" גאה להגיש לקהל קוראיה שי צנוע לחג — פוסטר חגיגי לשימוש ביתי.

את הכרזה הצבעונית יש לגזור בעדינות לאורך הקו המרוסק (המצורף בעמוד 34), ולתלות על המרפסת בערב החג. ניתן גם לתליה מעל גבי שטיח, שמיכה, דגל, קלינקס וכלי-רכב.

הפוסטר הנאה ישווה מראה חגיגי ועצמאי לארצך, למולדתך ולבית-אביך.

ילדים! ציבעו יפה-יפה את הכרזה הצבעונית ותגלו לאן נעלם הגבב. את הפתרונות יש לשלוח למערכת „ידיעות אחרונות" רח' מוזס 5 תל-אביב.

כל קורא שיאסוף 516 כרזות צבעוניות ליום העצמאות ויגזור אותן עפ"י ההוראות, יהיה לו ליכלוך לא-נורמלי בבית.

חג שמח!

שיר שלל

בין כלי המשחית שנמצאו אצל חוליית המחבלים שנשלחה לפוצץ את צפת, נמצא גם השיר הבא, המבליט שוב את אכזריותם הזדונית של המרצחים הפלסטינאים.

יצויין שמפקד החוליה הודה בחקירתו שהשיר נכתב והולחן בידיעתה ובאישורה של ממשלת לבנון.

להלן הנוסח המלא:

שיר החבלנים

מלים: חיים חפר

לחן: משה וילנסקי

ביצוע: צוות הווי של „א-צאעיקה"

כבר הליל יורד ועוטף את ההר
והתן מיילל בגנים
במשעול התלול היורד אל הכפר
שוב צועדת כיתת חבלנים.
התרמיל על גבנו, כבד המטען
והדרך קשה וטרשית,
„עוד שלושה קילומטר, מעליש, —
יא חבלן
ואזי ידבר הדינאמיט!"

פינת
המודעה הקטנה

הוראות לתושבי ירושלים

* התושבים מתבקשים להשאר בבתיהם, החל מערב החג 6.5.73 שעה 1752 ועד למוצאו 8.5.73 שעה 0135.
* יש להצטייד בשמיכות, שתיה חמה ומצרכי מזון בסיסיים (סוכר, קמח, שמן, אספירין וכו').
* יש לצפות בנייר דבק את זגוגיות החלונות, לבל יפגעו מהדף המטוסים.
* יש לנתק את כל מערכות החשמל הביתיות (טלוויזיה, רדיו, טלפרינטר וכד').
* אין לפתוח את דלת הכניסה לשום אדם מבלי שיזדהה תחילה ויוכיח שאינו בא ללינת-לילה.
* עם השמע צפירות פסטיבל הזמר יש לרדת למיקלטים.

אזרחים!
אנא שימרו על שקט, על סדר ועל קור רוח — ונעבור כולנו את החג בשלום.

בברכה, מטה החגיגות

הודעה חשובה לכל מכרינו וידידינו

לקראת המיצעד

נותרו עדיין מיספר מקומות-עמידה נוחים אצלנו במירפסת (קומה 16)

* מחירים יציבים (ממש כמו ב-1968)
* בתשלומים נוחים
* הנחה לקבוצות מאורגנות ולנכי צה"ל.

מיצעד בלי חוסח - אצלנו במירפסת

עבדאללה ועליזה הרי-זהב
ואדי ג'וז, ירושלים

להזמנת מקומות נא להתקשר לטלפון: 02-36251

תשקיף

השתתפות ערבית

רבת־היקף

בוועידת בולוניה

כמעט מכל מדינות ערב יבואו נציגים בכירים לוועידת בולוניה.

למרות שממשלת ישראל ומוחמד קדאפי הפעילו לחצים עצומים על המיפלגות האירופיות המשתתפות ביוזמת הוועידה, כדי למנוע ברגע האחרון את קיומה, תתקיים הוועידה בעוד שבועיים, ב־13—11 במאי.

בין השאר יבוא נציג בכיר של הכורדים, שרים וראשי־מיפלגות מכמה מדינות ערביות, ובכלל זה נציגים מאלג'יריה, ופלסטינים בכירים.

ניחושים בצמרת:

גולדה חגיד „לא"

ככל שמתקרב המועד אותו נקבה ראש־הממשלה גולדה מאיר כיום בו תודיע על החלטתה אם להתייצב בבחירות לכנסת השמינית או לא, גוברת והולכת ההרגשה בקרב צמרת מיפלגת העבודה ובקרב מקורביה של גולדה כי תשובתה תהיה שלילית.

את אחד הסימנים המובהקים לכך, מצאו השבוע בג'סטה שעשתה גולדה מאיר, כאשר נתנה לשר־האוצר פנחס ספיר לשאת את הנאום הרגשני בכנסת ביום השואה, למרות שהנושא אינו שייך לתחום מישרדו ולמרות שהוא האיש הפחות מתאים לשאת נאומים מסוג זה, כיוון שגימגם ולא התמצא בטכסט הנאום שנכתב למענו.

גולדה, שנכחה בכנסת, מפרה לספיר את הכבוד כדי להבהיר שהיא מתעתדת למסור לו את מקומה.

קרוב לוודאי שאחרי שתיתן גולדה לצמרת העבודה את תשובתה השלילית, יעשו עוד מאמצים לשכנע אותה לחזור בה, אולם מקורביה טוענים, כי אחרי שתאמר את דברה, לא תחזור בה עוד.

ספיר מיישר

את השורות

מסע הבחירות של פנחס ספיר על פני המדינה נועד בין השאר ליישר את השורות במנגנון המיפלגה וללכד את נאמני הגוש בכל רחבי הארץ.

מחוץ לפעילות הנימוסין הפורמאלית, הנעשית כלפי ספיר המבקר ברחבי הארץ כשר־האוצר, מנצל ספיר ביקורים אלה כדי לחדש את הקשרים האישיים עם מזכירי הסניפים, ראשי הערים ונאמני הגוש. מקורבין של ספיר מגדירים את מסעו כ„עבודת חרישה לעומק — העברת העוצמה מהמטה לשדה."

הקצין הבכיר

נשאר בצה"ל

כניגוד לידיעות קודמות לפיהן כאילו סוכם שהקצין הבכיר שעמד לפרוש מצה"ל ולהצטרף למיפלגה הישראלית, יעמוד בראש מטה הבחירות של המיפלגה, מכחיש הקצין את כך הנאמר עליו וקובע כי הוא ימשיך לשרת בצה"ל גם אחרי הבחירות הכאות.

הסטודנטים שהאזינו

לגולדה: אנשי ע"מ

חקירה שנערכה בעיקבות פיטוריהם של שני הסטודנטים שהועסקו במרכזייה הבינלאומית בדואר והסתבר כי האזינו לשיחת הטלפון של גולדה מאיר עם השגריר יצחק רבין, לפני נסיעתה של גולדה לארצות־הברית, העלו כי שני הסטודנטים מוכרים כאנשי הרשימה הממלכתית.

צ'יץ' מכין

„גילויים מפוצצים"

האלוף (מיל.) שלמה („צ'יץ'") להט, מועמד גח"ל לראשות עיריית תל־אביב, מכין למערכת הבחירות העירונית שלו סידרה של גילויים על מחדלים, כש־לונות, שחיתויות ובזיונות במחלקות השונות של עיריית תל־אביב תחת הנהלתו של יהושע רבינוביץ', לדברי מקורביו של צ'יץ' עלולים גילויים אלה לזעזע את שילטון המערך בתל־אביב.

בינתיים נתקל צ'יץ' בקשיים בהרלכת מטה הבחירות שלו. כי עוד אנשי המנגנון הוותיקים במיפלגה הליברלית עושים לו קשיים בהצבת אנשים צעירים וחדשים בעמדות מפתח, טרם זכה צ'יץ' לשיתוף פעולה מצד השותפים מחרות בתחום המוניציפלי.

יום בלי

חדשות

אחרי הפסקה ארוכה יתנסו כפי הנראה אזרחי ישראל שוב, ביום הרביעי בשבוע הבא, ביום ללא חדשות, בו לא יופיעו עיתונים ולא יפעלו הרדיו והטלויזיה, בגלל שביתת־אזהרה של העיתונאים.

השביתה, הבאה על רקע סיכסוך עבודה בין העיתונאים לבין המו"לים, לא תגיע כנראה לכלל שביתה מלאה, בה מאיימים העיתונאים לפתוח שבוע אחרי שביתת האזהרה.

כיוון שהסיכסוך הוא על עניין עקרוני (שינויים בדירוג) ולא על רקע כספי, קרוב לוודאי שתימצא פשרה, והמו"לים העקשניים יכנעו לתביעות העיתונאים.

ייחכן גילוי נפט

ברצועת עזה

ארץ־ישראל השלמה תשתלם כנראה גם בתחום הנפט, ואין הכוונה דווקא למאגרי הנפט באבו־רודס. כיום נערכים במיספר אזורים מעבר לקו הירוק סקרים סיסמיים גיאולוגיים, שתוצאותיהם הראשונות נראות מבטיחות מאוד לחברות המחפשות נפט, נפטא ולפידות.

המכטיח מכל המקומות הוא איזור הנמצא בתחומה של רצועת עזה. קידוח נסיוני, המכונה „עזה 1", גילה במקום סימני גז ועל כן מעבדות עתה שתי החברות תוכנית קידוחים נרחבת באיזור, מתוך תקווה למצוא שם את הזהב השחור.

יסתיים המחסור

במלט

המחסור הממושך במלט לבנייה בארץ, עשוי להסתיים בשבועות הקרובים.

כמויות גדולות של מלט שיגיעו לארץ ישימו קץ לשוק השחור במלט, ופקקולי־טים רבים, שצברו מלט במטרה לספסר בו, עלולים למצוא את עצמם מול שוק רווה במלט.

הפולנים: ויזנטאל

הוא נאצי

המינסטריון לביטחון לאומי של ממשלת פולין הוציא לאחרונה ספר, המופץ ב־15 אלף עותקים, המוקדש כולו לשמעון וייזנטאל, „צייד הנאצים" היהודי הישוב בווינה. הספר, הקרוי בשם במלכודת של שמעון וייזנטאל, מנסה לטעון על פני 208 עמודיו כי וייזנטאל, שהיה לו חלק נכבד בגילוי עקבותיו של אדולף אייכמן, אינו אלא משתף פעולה עם הנאצים שהיה בשנות מילחמת העולם השנייה „סוכן של הגסטאפו."

לדברי מחברי הספר, שחובה להחזיקו בכל ספרייה ציבורית בפולין, עומד וייזנטאל בראש קשר בינלאומי של יהודים הפועל, בין השאר, בהשראת מאו צה טונג, נגד פולין העממית, ונגד ברית־המועצות.

כאחת ההוכחות לכך מביא הספר את פרשת מרד הסטודנטים בפאריס בשנת 1968. דניאל בנדיט־כהן, לדברי הפולנים, אינו אלא אחד הסוכנים הפעילים של ויזנטאל העובד בשירותו.

מחכונים

מלון צף

בים אילת

אנשי עסקים יהודים מישראל, בשיתוף עם בעלי חון ערביים כגדה המערבית, יוזמים את הקמתו של מלון צף ספואר, שיוקם בים אילת, בתחום המים הטריטוריאליים של ישראל, אך באמצע הדרך בין אילת לעקבה.

לפי התוכנית ישמש המלון לא רק תיירים שיבואו מישראל, אלא גם תיירים זרים שיוכלו להגיע אליו מעקבה, כנראה עדיפי אישור מיוחד, אותו מקווים לקבל מהממלך חוסיין.

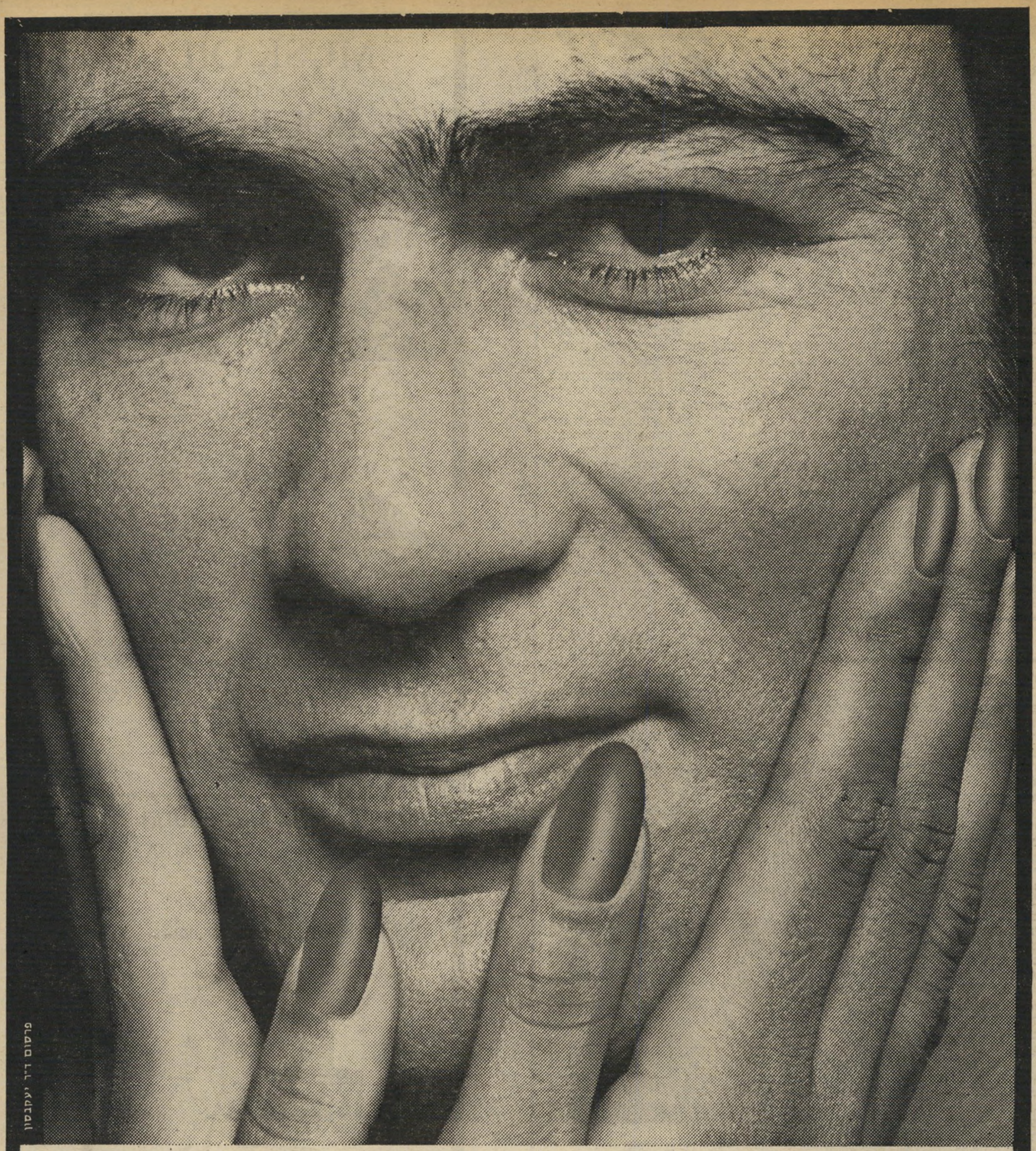

פרקום דיר יעקבסון

דיפלומט - הסכין החדין

(החד והעדין)

דיפלומט פלטינום פלוס

קוראים כותבים

אם אתה עוקב אחרי המכתבים המתפרסמים במדור מכתבים, קרוב לוודאי שהשם חיים נקר מוכר לך. נקר, תושב בת־ים, שם לו למטרה לשפר ולתקן את העברית בה נכתב העולם הזה. כיוון שמכתביו ותיקוניו מעידים על ידיעה מעמיקה וכיוון שיש בהם להקנות ידע בעברית לא רק לכותבים אלא גם לקוראים, מקבלות הערותיו תשומת־לב מירבית.

הפעם, כיוון שהתיחס למובאה מתוך מדור זה, אני נותן את רשות־התיקון כאן לחיים נקר עצמו:

„אני מבקש לתקן ביטוי שמצאתי בדבר המערכת שאתה כותב. הביטוי הזה כל כך טבעי, שאני בטוח שתחשוב שאני חומד לי לצון בתיקוני וכמעט, אולי, שלא תאמין לדברי. במאמר המערכת האחרון כתבת על העיטורים ובין השאר, כמעט לקראת סיום המאמר, כתבת שם: הייתה זו הוכחה נוספת, מה יכולה לעשות בכנסת אפילו סיעה של איש אחד. היא אולי אינה יכולה להעביר הצעת־חוק משלה, אבל...

„קודם כל זו הייתה הוכחה נוספת ולא הייתה זו. זה הסדר בעברית. אך לא זה העיקר. העיקר הוא להעביר הצעת חוק משלה... בביטוי זה מתכוונים חברי־הכנסת לומר שההצעה תתקבל, תזכה ברוב, תובא לקריאות, תובא לעיון, יצביעו עליה וייתכן שאף יאשרוה. לזה מתכוונים חברי הכנסת ולזה התכוונת אתה. אבל אינכם תוסס שמה שמביע הביטוי להעביר חוק בעברית, הוא בדיוק הדבר ההפוך ממה שאתם רוצים לתביע.

„אחת המשמעויות של הפועל עבר בעברית היא לסלק, לבטל, להשמיד, להסיר, למחות, למחוק. „להעביר את רעת המן האגגי" (אסתר, ח', ג') אין פירושו לקבל את הדעה, לאשרה, לתת לה תוקף, אלא בדיוק ההיפך: לבטל את רעת המן, להסירה.

„מי רצה להעביר את הצעת החוק באדר־עופר בכנסת? הסיעות הקטנות! הן רצו לבטלה, לסלקה, התנגדו לה, לא רצו שתתקבל. הסיעות הקטנות הגיבורות עשו כל מאמץ במסגרת תקנון הכנסת כדי להעביר את הצעת החוק באדר־עופר!

„בקיצור: נהפכו היוצרות, המשמעים השתנו והתחלפו וחברי־הכנסת אינם יודעים לצד מי הם. בעברית אין מקום לביטוי כזה כי משמעו בעברית בדיוק הפוך ממה שאתם מתכוונים אליו. אם ניקח לדוגמא את הצעת החוק באדר־עופר, הרי בעברית טובה יהיו העמדות אלה: המערך וגח"ל רוצים לבצע את החוק, לאשר את החוק, הם רוצים הכל חוץ מ ל ה ע ב י ר את החוק חס ושלום. אבל הסיעות הקטנות ודאי ודאי שרוצות ל ה ע ב י ר את הצעת החוק: לבטלה, לסלקה ולא לאשרה."

עד כאן קטעים ממכתבו של נקר, שעוד מוסיף ומביא ראיות רבות כדי להוכיח שלהעביר חוק אין פירושו להעבירו מהכוח אל הפועל כמו שעוברים גשר, בהתאם למשמעות שקיבל הביטוי בעברית המדוברת, המקובלת גם בסיגנון העולם הזה.

מכל מלמדנו השכלנו ונשתדל להעביר את הלהעביר מהעולם הזה.

✶ לקראת חיי נצח

„מה זה עתונים?" שאל פעם דוד בן־גוריון, ובעצמו השיב תשובה מאוד בלתי מחמיאה לעוסקים בעתונות, „היום קוראים — מחר שוכחים!"

הארעיות, הזמניות, החיים הקצרים של המדיום שעוסקים בו עתונאים, לעומת חיי־הנצח של הספרות למשל, עלולים בהחלט לגרום לתיסכול. לאחרונה נראה שהשלם הזה לפחות ניצל מגורל מר ממוות זה, של סכנת שיכחה וצלילה אל תהומות הנשיה. גם אחרי שהעולם הזה יחלוף מן העולם הזה — דבר שלא יקרה בדורות הקרובים, כך אנו מקווים — יישאר שמו חרוט על דפי ההיסטוריה בחרט הספרות.

פרקיט לידסקי
בעל מוצלח בזכות „העולם הזה"

התודה על כך מגיעה כמובן לפרקליט התל־אביבי צבי לידסקי, שבין שאר עיסוקיו הרבים מצא פנאי להתמסר גם ליצירה ספרותית, הוציא לאחרונה לאור את רומן הבתולים השלישי שלו הנושא את השם הפקד. בין דפיו של רומן זה, המבוסס על מציאות שהיתה קיימת בשנות ה־60 בתל־אביב, יש תפקיד חשוב גם לשבועון המסויים, שבניגוד לשמות הבדויים של שאר גיבורי העלילה, נושא הפעם את שמו האוטנטי. הנה קטע לדוגמא:

מר הופמן קרא עתונים. כל יום הקדיש חצי שעה לקריאת עתונים. מעלעל היה גם בהעולם הזה. חביב היה עליו השבועון למרות שלא גילה זאת בריבים.

כאשר הגיע למדורה של „רחל המרחלת" נעצר בתדהמה. הכותרת היתה: „הפקד פוקד שוב", ומתחתיה נאמר: „האם נכון הדבר שקצין משמרה בדרגת פקד, הנשוי לאשה צעירה ויפה, בתו של אחד הקבלנים העשירים והמפורסמים בארץ, פוקד לעיתים קרובות תיירת קנדית יפהפיה. הפקד שבעבר ניהל רומן לוהט עם דוגמנית צמרת ידועה, עזב אותה לסובת הקנדית הטעורת. במשפחתו של הפקד צפויים גירושין מאחר ואשתו העשירה והיפה לא תסכים למעשיו של הפקד."

...כשקרא את הידיעה בעתון, טילפן מיד לנורית. נורית היתה שקטה ומאופקת. „כן אבא," אמרה, „זה עליו על דוד, זה על המשפחה שלנו." „תתגרש," אמר האב, „את עוד צעירה ויפה ועם הכסף שלי תמצאי בעל מוצלח."

באותו יום הודיעה נורית לדוד: „לאור האמור בהעולם הזה אני נוסעת לאנגליה לחודשיים עם הילדים..."

יש עוד קטעים בספר העוסקים בהעולם הזה, אבל מובן שלא נגלה אותם. סוף סוף אי אפשר ליטול את כל המתח מקריאת רומן מתח.

✶ תיקון טעות

בכתבה שפורסמה בהעולם הזה (1843) על הסיכסוך המשפחתי במשפחת פולקה, הובאו כמה עובדות שעם בדיקתם הנוספת התגלו כבלתי מדוייקות.

מסתבר שמר פולקה ראה את ילדיו וניפגש עימם באופן קבוע. כן מסתבר שמר פולקה שילם את דמי־המזונות עבור ילדיו, וזאת אחרי שנקבע הסכום המגיע ממנו.

מערכת העולם הזה מצטערת על אי־דיוקים אלה שהשתרבבו בכתבה.

„העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלת: תל־אביב, רחוב קרליבך 12, טלפון 260134, תא־דואר 136 • מען מברקי: עולמפרס • „הדפוס החדש" בע"מ, ת"א, רח' בן־אביגדור • הפצה: גד בע"מ • גלופות: צינקוגרפיה כספי בע"מ • העורך תראשי: אורי אבנרי • המו"ל: העולם הזה בע"מ.

„למה אין לך כוח גברא?" התעניין השופט

זאב צלטנר אצל החובע שניצב מולו

אנשים

■ סליטת־פה גרמה בשבוע שעבר לצחוק כללי באולם בית־המשפט המחוזי בתל־אביב. היה זה במשפט שהתנהל בפני נשיא בית־המשפט המחוזי **זאב צלטנר**. התביעה הביאה לדין נאשם, שנתיים אחרי שנפתח התיק נגדו. השופט התמרמר על האיחור שבהבאת הנאשם, ופנה לתובע, עורך־הדין **עוזי** (סחרין) **שרטר**, כשהוא מנסה לברר מדוע אין מספיק כוח־אדם לזירוז הבאת הנאשם לדין: „למה אין לך כוח גברא?"

■ נשמע במסדרונות הרב־נות הראשית: „הרב **שלמה גורן** ביקש ממועצת גדולי ה־תורה שיכניסו אותו לתנ"ך. השיבו לו הגדולים: ‚לחילק כבודו, אין מקום. לאן נכניס אותך?' ענה להם גורן: ‚אתם יכולים להכניס אותי לתרי־עשר.' הגדולים: ‚אם נכניס אותך אז נגיע ל־13 וזה יבל־בל לנו את כל הסדר.' מצא הרב גורן פיתרון: ‚אז תוצי־או את עובדיה והכל יסתדר.'"

■ מלבד בדיחות על שלמה גורן, יש לרב הראשי עיסוקים נוספים. בין השאר הוא גם מגיש תלונות נגד הרב הצבאי הראשי תת־אלוף **מרדכי סירון**. מספר ימים לפני חג הפסח, למשל, התלונן גורן בפ־ני שר־הביטחון **משה דיין**, כי פירון סירב לאשר לו לע־רוך סדר־פסח באחד הבסיסים המרכזיים של צה"ל. נימוקו של פירון לסירוב היה שאין לערוך שני סדרים מרכזיים בצה"ל, בעיר ובשדה. גורן ביקש לקיים סדר בשדה דווקא, כדי שיוכל להשתתף בו גם הרב הצבאי הראשי של חיל־האוויר, אלוף **מרדכי הוד**. הרב הוד הוא טייס־קרב לשעבר, ולכן אין הוא יכול להשתתף בסדר בעיר, שכן אסור לנהוג ברכב בחג.

■ מלבד טיפול בסיכסו־כים בין רבנים, מוצא משה דיין גם זמן לבילוי מישפחתי. השבוע, למשל, סעד שר־הבי־טחון במיסעדה החדשה שפתח **אלדד** („אלדו") **נחום** מבע־לי גונדולה, בצפון תל־אביב. איתו בארוחה השתתפו **רחל רבינוביץ־כורם**, **יעל דיין** ובעלה אל"מ **דב שיאון**.

■ בין עשרות חנבחנים בבחינות־המיון, שנערכו בש־בוע שעבר לחוג לתיאטרון של אוניברסיטת תל־אביב, השתת־פה גם **עירית קציר**, בתו החיילת של הנשיא הנבחר, **אפריים קציר**. בחינות ה־כניסה, בהן השתתפה עירית, כוללות שאלון על השכלה כל־לית בתיאטרון, אמנות וספרות.

■ מכל רחבי הארץ הגיעו ידידים להשתתף בהלווייתו של **יהודה** („יודל") **מרמרי**, מי שהיה בעבר שליחו של הא־לוף **יצחק שדה**, שנפטר מ־התקפת־לב בערב חג הפסח. אחרי שהמשורר **חיים חפר** הצליח להשיג בפרוטקציה תוך לילה אחד מקום קבורה ליודל, ליד קברו של ידידו **נתן אלתרמן**, הפכה הלווייה לכמעט ממלכתית. בתום ה־הלוויה לא התפזרו חידידים, רובם אנשי הבוהמה הישרא־לית. הם חזרו לקפה כסית בתל־אביב, שם נהג יודל לש־בת בקביעות, כיבדו את זכרו באכילת ביצים קשות ובשתיית משקאות חריפים.

■ מפקד פיקוד הדרכה, אלוף־מישנה **צבי לבנון**, ש־היה קודם לכן מפקד פיקוד הנח"ל, ערך בחג הפסח מסי־בת יום־הולדת מקורית ביותר לאשתו **תחיה**. הוא הכין את המסיבה במתכונת תוכנית ה־טלוויזיה חיים שכאלה, הביא אל ביתו במפתיע, בשעה ש־נערכת החגיגה, ידידים ומכ־רים שונים מכל תקופות חייה של תחיה. בין השאר הצליח לבנון, במיבצע הפקה מרשים, להביא חברים מגן־הילדים, ו־מספסל הלימודים, וכן את כל מיסעדה דרגסטור, שאבי הוא אחד מבעליה, קבלת־פנים חגי־גית, שכללה עוגת־ענק והקוסם **עקיבא רובינשטיין**. בין האורחים בלטו יעל דיין ו־שני ילדיה, כשבנה מנסה לג־לות את המסתתר מאחרי קס־מו של עקיבא; השחקן־זמר **אריק לביא**, בחברת בתו **נועה**, בת הארבע; המיסעדן ובעל הדיסקוטקים **מדי שאר־לי**, בחברת אשתו הדוגמנית **דינה ברכה**, ובתם בת שמו־נת החודשים; **צפירה קינן**, שחזרה מדרום־אפריקה, רזה ויפה מתמיד בחברת בנה; ה־דוגמנית **סמדר דרור**, במכ־נסיים צמודים־צמודים ובת לבושה כבלרינה בכחול־לבן ובעל בשם **אברהם ארביב**, השותף גם הוא בדרגסטור; ו־כונן להעלות שוב בעוד כחו־דש את אימי הגנרלית, הפעם באידיש. את התפקיד הגברי הראשי של הגירסה האידי־שאית יגלם או **גבי עמרני** התימני ששיחק רוב הזמן ב־גירסה העברית, או **חיים בנאי** שהחליף אותו מדי פעם.

■ מארגני מסע אוניית הפאר קווין אליזבט, הפסידו באירגון ההפלגה לארץ הרבה כסף. גם הדוגמנית **חניתה צנטנר**, הפסידה כסף על ה־אונייה. היה זה בתצוגת־אופנה שערכו חניתה, **זיווה שמרת** ו**ליאורה לפירות** באחד ה־אולמות של הקווין אליזבט. אחרי התצוגה, ניגשה אחת ה־נוסעות, אמריקאית מבוגרת, לחניתה, נישקה אותה ומשכה אותה אחריה לאולם הקאזינו.

אלכסנדרה סטיוארט

כוכבת הקולנוע הקנדית, שהופיעה ב־שעתו בסרט **אקסודוס**, מדגימה את הלהיט האחרון של האופנאי הפאריסאי פייר קארדיין, אותו תציג בפסטיבאל הסרטים שייערך החודש בקאן. „החליפה הרוקדת" של פייר קארדיין נראית במצב סטאטי כחליפה רגילה לכל דבר. אבל ברגע שמתחילים לרקד עימה (באמצע) מצטרפת החליפה, המור־כבת משני חלקים, לריקוד. בתמונה השמאלית: בתום הריקוד השלמלה מתחילה לה־רגע אלכסנדרה תופיע בבגד זה בערב הפתיחה של הפסטיבאל, בו היא מועמדת ל־פרס לשחקנית הטובה ביותר עבור משחקה בסרט **הלילה האמריקאי** של פרנסואה טריפו.

שיחה עם שלושה בניינים

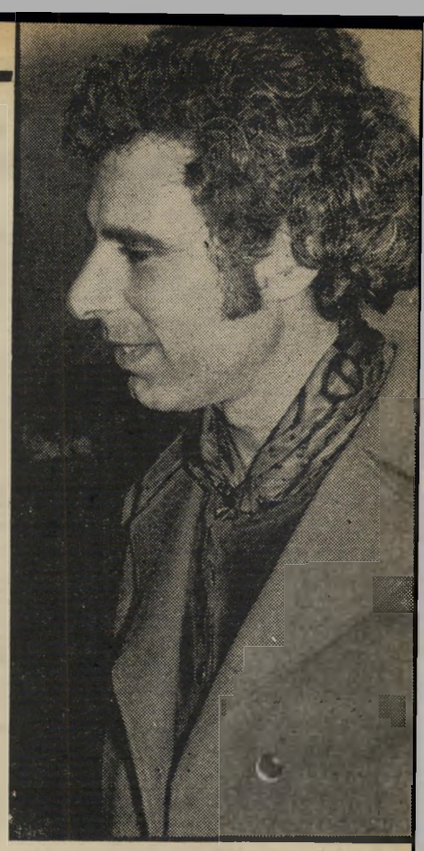

אדריכל גודוביץ

מיכתב זה הוא תשובה לסימפוזיון שערכה הדה בושס לשלושה אדריכלים: רם כרמי, אלדר שרון וסעדיה מנדל.

„שני כוחות גדולים מאפיינים את זמננו. האחד פועל למיכון האדם; והשני — להאנשת המכונה. סופם של שני הכוחות הוא להצטלב — והאדמכונה ישווה למכונה־אדם. בנקודה זו — כלום יתן אלוהים לאדמכונה נשמה?" ריצ'רד ר' לנדרם.

אין לנו מגוס מפי יצירתן של כתבות למיניהן, ובכל אשר נפנה נשמע את קולן או את שופרן, וביחוד לאחרונה, כשהארכיטקטורה הפכה לעניין שבאופנה (כמעט כמו האקולוגיה).

ומאחר והארכיטקטים עצמם רדופים הרגשת־כישלון חריפה, ומחפשים את האשמים בעמיתיהם או במוסדות הציבוריים והממשלתיים הממונים על בנייה ותיכנון — החלטנו לשגר את כתבתנו המייוחדת לענייני המוזות (אשר למרות שאין לה דיעה מקצועית, הרי שיש לה דיעה קיצונית) לשאול לדעתם של שלושה בניינים צעירים, שנבנו לאחרונה, ומפארים את נוף ארצנו בנוכחותם הקולנית: בי"ס עמל במעוז־אביב, בית אמריקה־ישראל בת"א, ובניין הספריה באוניברסיטת הנגב בבאר־שבע.

גילינו שהנושא הוא בנפשם ותחושת הכישלון משותפת לשלושת המיבנים, שאיתם שוחחנו ארוכות, אם כי נקודת־המוצא והשקפת־העולם של כל אחד מהם שונה, ומכאן המסקנות השונות. השפה שבה הם מדברים היא שפה טיפוסית של בניינים — שפת החומר ביד היוצר.

■ ■ ■

בי"ס „עמל" לא היה מוכן לענות ישירות על שאלת הפתיחה הפרובוקטיבית שלנו — על מה התמודדה האדריכלטקטורה הישראלית בתיכנונו. הוא מבכר פשוט להפנות אותנו למקורות. לשאלת־היסוד על כפיית התיכנון לחומר נעניינו בגימגום רב־מילים כגון: „אור, אקלים, אדמה," וכן על תפקידיה של החברה להשקיע (מיליונים?) במיבנה שהיא בונה, שלא בשיטת ארצישראל היפה.

לשאלתנו לגבי השימוש בטכנולוגיה בת־זמננו נאנח המיבנה עמוקות ועונה, כי אכן שמע שמועות שישנה התפתחות בשטח, אולם לצערו הוא לא זכה בתענוג המרגש של ארכיטקטורה בכלל. אנחנו רק העתקנו את השגיאות מאחרים..."

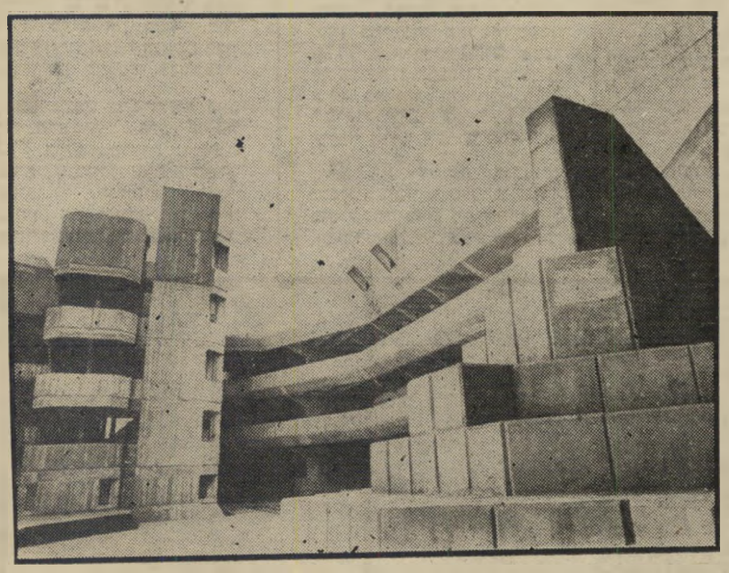

בית־ספר „עמל" (רם כרמי)
אור? אקלים? אדמה?

בגאווה רבה הוא מצביע על כך, שבאטמוספירה של שיכונים ותפיסת־עולם תועלתנית ומוטעית — הנה הוא ניצב בכל הדר אמריקאיותו: עמודים דקורטיביים להצללה על מיזוג־האוויר, ציפוי פורצלן על כל ארבעת חזיתותיו, ויהלום המהרג"ה על גג הבניין, מתוכו ניתן להשקיף על האטמוספירה של השיכונים.

לדעתו הוא משמש דוגמא חיה כיצד ניתן לכפות אורח־חיים שונה על בני־אדם. למרות שגאוני הארכיטקטורה של המאה ה־20 בנו באופן יחסי מעט מאד — והוא רק דוגמא אחת מתוך מיספר־חיים עצום ורב של יוצרו — הרי שהוא למעשה התשובה האמיתית לכיעורה של תארץ, הנחסכת בהדרגה ובמהירות לשיכון אחד גדול. ומי שלא מאמין הרי הוא מוזמן (במוזמן!) לבקר במיסעדת־הגג המפוארת שלו ולהשקיף סביבו.

■ ■ ■

אדם — מאחר ו„האמנות אינה סובלת אנכרוניזם" יש להניח, שגם הארכיטקטורה לא תסבול אנכרוניזם — ולכן

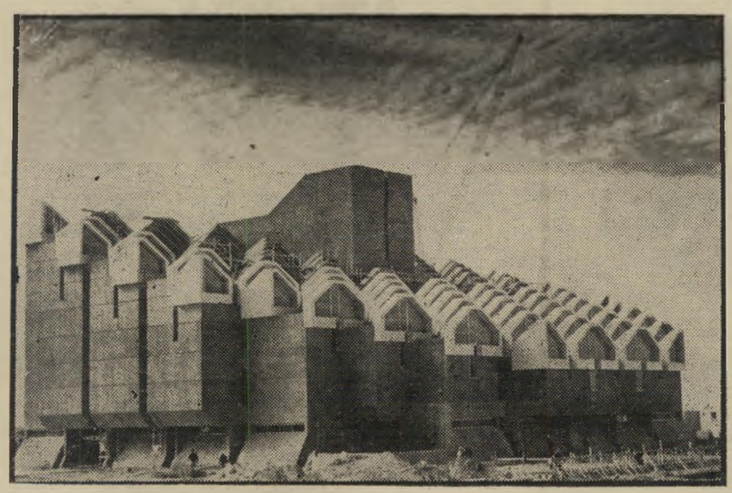

הסיפריה באוניברסיטת באר־שבע (נדלר)
שיטות עונשין ביוון הקדומה

הזה. לדעתו — ייתכן ופני התיכנון הין שונים לחלוטין, לו השתמשו בטכניקות חדשות. ולדוגמה — כיצד נראים פני המוסיקה כיום עם כל המצאות הכלים החדשים לעומת המוסיקה הנשמעת בסדרות המנויים הרגילות.

אולם — ולאחר הכל — מציין הבניין בסיפוק וגאווה, שאין הוא מיבנה המהווה חלק מקומפלקס רחב יותר (כמו רחוב, למשל) אלא הוא מיבנה העומד בפני עצמו, המתוכנן לבדידות זוהרת ולא כחלק אורגני מהמירקם העירוני, — אבל המאחד ומייצג מיספר לא מבוטל של סגנונות בניזמננו (עד 1970 ועד בכלל) וניכר בו שלא נבנה על־ידי „אנשים פרימיטיביים" כמו אלה שבנו את בריכות שלמה והחאן בעכו.

עד כאן דברי בית־ספר עמל.

■ ■ ■

בין **השקפת עולמו** של עמל לזאת של בניין הספריה בבאר־שבע עומד בתווך בית אמריקה־ישראל. הוא מדבר במתינות רבה יותר, ונוטה לדון בפרטים.

בנונשאלנטיות טיפוסית הוא מודה „שאין כאן כישלון פרטי, אלא כישלונות

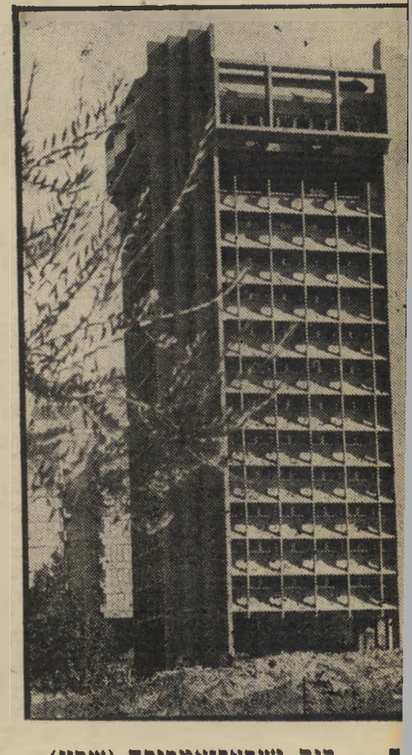

בית ישראל־אמריקה (שרון)
יהלום על הגג

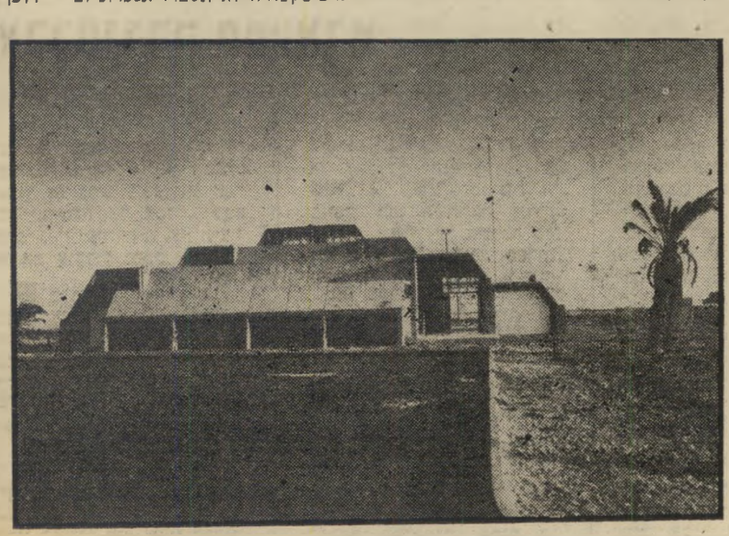

„מיבנה רכ־שימושי במושב שדות" (גודוביץ)•
הטכנולוגיה אינו בלם

פשוט ויתרנו על שאלותינו הפרובוקטיביות, ומיהרנו עם כתבתנו אל בניין הספריה באוניברסיטת הנגב בבאר־שבע.

עוד מרחוק ראינו את בבואתו של המבנה על ריבוי קשתותיו הלבנות לחדרת האיר הטבעי. כך חשבנו — וטעינו: כי את מקורות האור חיפשנו באפילת־הבניין. כלום ניתן החומר ביד היוצר לעשות בו כבשלו? כלום נכנע החומר לצו הצורה, מבלי יכולת להגיב? כלום בים התיכנון חסר־המעצורים ובלהט הביצוע הכל־יכול — באמת רשאי האדריכל להיכשל „לכל אורך הדרך" ולצאת נקי? (ביוון הקדומה נהגו בשיטות עונשין על תיכנון וביצוע לקויים). וכדוגמת ימי־הביניים נמצא גם כאן השעיר לעזעזאל: „המוסדות הציבוריים" (אשר נתנו יד חופשית לכל השתוללות פראית ובלתי־מבוקרת), „הפקידים הבונים את הארץ הזאת," (אותם „הפקידים" אשר בבואם לקבל הצעות לשיפור פני הבנייה מהאדריכלים, נתקלים בקירות אטומים ובחוסר יוזמה), ולאחרונה — השה לעולה — האגודה: אגודת האינג'ינרים והארכיטקטים בישראל.

מילא אינג'ינרים — אבל ארכיטקטים? — האם חוקה או אגודה או כל גילדה אחרת תוכל להבטיח שהיוצר ייצור את אשר הוא באמת מאמין? ומי, פרט ליוצר עצמו, יוכל לבוא ולומר לו מה ואיך ליצור — (אלא אם כן הוא מוכן לזנות בעבור בצע כסף)?

ואם קיימת תחושה של כישלון כללי — מדוע לא ליצור עימות עצמי כדברי ג'קסון פולוק: „אמנות היא ההתמודדות היומיומית עם עצמך פנים אל פנים" — ולא עימות קולקטיבי? איזה אגודה, או איגוד, או פילוג או הלקאה עצמית (קולקטיבית) יכולים „לשנות אקלים חברתי־תרבותי," כשהעובדות היומיומיות אינן מתעלות מעבר לאינרציה, שבה פולט הטכניון כמוסד

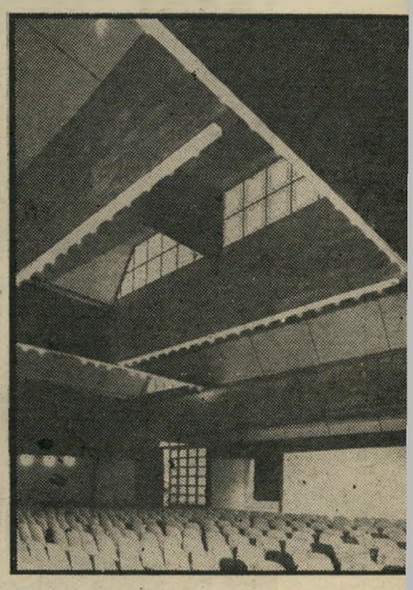

מיכאל רכ־שימושי (גודוביץ)
עימות עצמי או קולקטיבי? *

המונופוליסטי בישראל לעיצוב דמותו של האדריכטק, בוגרי פקולטה ל... ארכיטקטורה וביוני ערים, הרואים במיקצועם קרדום לחפור בו?

■ ■ ■

כ תבתנו לענייני המוזות חזרה ממסעה עייפה ומיואשת, מבלי שמצאה בדרכה כל נקודות אור אופטימיות גם לא לעתיד: המיבנים פשוט נכנעו למתכננים, והפער בין הישגי הטכנולוגיה ומשאלות האדריכטקים הולך ונדל.

אולם למרות זאת, ולמרות מסקנותיה על הפער הגדל בין הטכנולוגיה והאסתיקה, הפער שאיש אינו יכול לו עדיין — בכל זאת מצאנו מיספר דוגמאות חותכות, המעידות שאין הטכנולוגיה בבחינת בלם העוצר את היוצר, אלא בבחינת כלי שצריך לדעת להשתמש בו. ובאותה נקודה שבה היוצר והכלי יימצאו הבנה ושיתוף־פעולה — ב„אותה נקודה יתן האלוהים לאדמכונה נשמה."

ישראל גודוביץ, תל־אביב

* משמש לכל הפונקציות הציבוריות של המושב: צרכניה, מרפאה, מועדון, ספרייה ואולם כינוסים.

מכתבים

■ דעת קהל

איך יתכן שיתקבל חוק שקיימת בו טעות מתימאטית המובילה כמובן לסתירה הגיונית?

איך יתכן שגוף גדול הכולל כמעט חצי מאנשי הכנסת, יעדר מהצבעות הנוגעות באופן ישיר לבוחריו של אותו גוף, בעוד שכשיש סיכוי לגזל מיספר מקומות ממיפלגות המייצגות היטב את בוחריהן, מכבד באופן נדיב ומפתיע גוף זה את הכנסת בנוכחותו?

איך יתכן שבמדינה המתיימרת להיות דימוקראטית, יתקיים איחוד הרשויות הקלאסי: המערך הוא שמחליט, הוא שמבצע והוא שקובע שהחלטותיו כולן הן ההחלטות הנכונות?

התשובה היא שבישראל הגוף הנקרא דעת־הקהל, הלא גוף חסר משמעות וזאת

אדם פיש
שאלות ותשובות

מכיוון שלגוף זה שתי חולשות עיקריות: האחת היא הארישות, והשנייה היא זיכרון קצר. הארישות מתבטאת בכך שדעת־הקהל לא לוחצת על הניבחרים להשתתף בישיבות ולהכריע בהתאם לשיקול דעתם, והזיכרון הקצר מתבטא בכך שדעת־הקהל נוטה לשכוח, בעיצומה של תעמולת הבחירות, את כל אותם דברים פסולים שנעשו, ומושפעת מהבטחות צבועות של דמגוגים ממולחים.

אדם פיש, חיפה

■ בקט או גורן?

כאשר ראיתי בטלוויזיה את טכס בחירת הנשיא, נדמה היה לי כאילו אני רואה מחזה, כי אכן היתה זאת הצגה אשר הוכנה היטב מראש. אך במחזות ישנן גם הפתעות כמו במחזה ההיסטורי בקט, אשר בו הגיבור מונה כראש הכנסיה האנגלית על־ידי ידידו המלך כדי לדאוג לאינטרסים האישיים של שולחו, אך בקט מחליט לדאוג לעצמאות המוסד עליו הופקד. גם בהיסטוריה שלנו המליכה המלכה את עושה דברה על המוסד הדתי המקומי, והנה כשחקן ממושמע מקפיד הוא למלא את הוראות הבמאית, אמנם בסיגנון הצבאי שלו.

איזה תפקיד מן השניים יבחר לשחק הנשיא הנבחר; זה של בקט או זה של גורן? ימים יגידו, אך אני מקווה שתהיה לו התבונה והחוכמה לפעול למען האינטרסים האמיתיים של המדינה.

מ. בר־עמי, תל־אביב

■ הרוח של מזכ"ל ההסתדרות

לדעתי מגוחכת לגמרי התנהגותו של מזכ"ל ההסתדרות יצחק בן־אהרן בעניין עריכת מיצעד יום־העצמאות. הרי הודעלתו המזכ"ל הוא חבר בוועדת־חוץ, ובישחון של הכנסת. מה אם־כן מגע ממנו להילחם שם על דעתו כבר חודשים קודם־לכן, כאשר אותה ועדה דנה בנושא?

איזה טעם מעשי יש לכל גישתו הציבורית, אם הוא ניזכר לצעוק שיש ביזבוז בעריכת המיצעד כל־כך מאוחר, כאשר הביזבוז כבר החל למעשה וההכנות למיצעד במלואן?

מתקבל יותר ויותר הרושם שהכייף הגדול של בן־אהרון, הוא בסך־הכל לעשות רוחות־פרצים במיסדרונות־המערך ולהסעיר את הציבור ללא כל תועלת.

איתן קויט, רחובות

■ סרבני שירות — לישיבה

יוסי חן, חייל מילואים מבת־ים, סירב לשרת בשטחים הכבושים ונשלח למחבוש צבאי. אני סבור כי העונש המתאים לסרבני־שרות כמוהו הוא לחבוש ספסל בישיבה מוכרת, בירושלים או בבני־ברק.

חייבי־גיוס, בחורי־ישיבה, אינם נשלחים למחבוש צבאי. הסיבה לכך, פרט להסכם הקואליציוני לו שותפים חברי השומר הצעיר, איחוד הקיבוצים, הקיבוץ המאוחד ומיפלגותיהם העירוניות, היא מטעמי מצפון ודת.

יוסי חן מסרב מטעמי מצפון לשרת בשטחים הכבושים — מדוע יופלה לרעה, במחבוש צבאי, על פני אלה המסרבים לשרת בשטחים שבעלותנו עליהם מטעם הקדוש ברוך הוא, הוכחה כבר ללא כל ספק בתוקף החלטות האומות המאוחדות, ובשטחים ש„ההב' טחה" עליהם עדיין נמצאת בוויכוח בין משה דיין ואריה אליאב?

המסרב לשרת בשטחים הכבושים — מגדיר עצמו ע"י כך כירא ה' ומובן שהוא מחסידי אומות העולם וייתכן אפילו ש־הוא מל"ו הצדיקים בכבודו ובעצמו.

ההסכם הקואליציוני, שהוא תורה שבכתב הקודמת בוודאי לתורה שבע"פ, קובע במפורש כי רק אפיקורסים להכעיס צריכים להגן על מדינתנו לאורך הקו הירוק ולהגן על כיבושים שנעשו בשם האלוהים מעבר לקו זה — מי שמסרב לעשות כן, התקדש בשם השם בכבודו ובעצמו וכבר נאמר „כך יעשה לאיש וכו' " והכוונה היתה, כך יומר כל מי שהיה נוכח בעת קידוש ה„סטאטוס קוו" בעת הקמת המשלתה הראשונה ועד ימינו אלה: סרבני־גיוס לישיבה בישיבה.

אהכם מסים, תל־אביב

■ רגע של עבריות

חבר־הכנסת אורי אבנרי ודאי מכיר את סדר עבודת הכנסת במשך השנה: לכנסת — שני כנסים בשנה: כנס חורף, הנמשך כל החורף, וכנס קיץ, הנמשך בקיץ. אבל חוץ מן הכנסת אין כנס ואין כנסים! יש כינוס ויש כינוסים.

טוב תעשה המערכת אם לא תלך בדרך כל עיתוני ישראל, המתעקשים להחזיק בכנס ובכנסים ומוחקים מן הלשון כינוס וכינוסים!

ויש גם ועידה, התכנסות, התוועדות — כולן מילים עבריות טובות וותיקות בלשוננו, אך הכול אוחזים בכנס.

חיים נקר, בת־ים

העידן הכנעני

„העולם הזה" 1859, „יד ימין היא החולמת", על הכנותיו של משה דיין להגיע לשילטון כמנהיג חיימין המאוחד.

חבל שלכתבה חסרה הפרספקטיבה ההיסטורית. אין פלא שהכנענים הפסיקו את תעמולתם בעיתונות. למעשה משה דיין הוא הכנעני בה"א הידיעה ברגע זה (אם כי הוא עוד חושב שהוא הציוני בה"א הידיעה).

יחד עם תור הזהב של הציונות המעשית אנו חיים, אם כי לא במוצהר ובהתוודעות, את ניצניו הראשונים של העידן הכנעני במרחב. למעשה אין בישראל קיטוב פוליטי ממשי, מאחר ורוב המיפלגות, ולמרבה האירוניה גם המפד"ל, שאינה שונה לדברם של כמה פרופסורים דתיים, הן כנעניות.

במושגי־זמן היסטוריים, רק כפשע ביניינו לבין השתלבותם המלאה של ערביי השטחים בכלכלה ובתעשייה, עם הסרת מיגבלות התנועה וההשתכנות משני הצדדים, והפיכתם לחברה עירונית מודרנית ואתיאיסטית. אלה הם היסודות האיתנים לנשואי־תערובת ולטישטוש הגבולות האתניים, חוסר הבדל גיזעי חזותי ממשי, עובדת היות חלק גדול מהיהודים ממוצא מיזרחי, ועודף נשים גדול, רק יגבירו את התהליך.

■ ■ ■

המדיניות הנוכחית מוכרחה להוביל לחסות, אם לא לכיבוש, דרום־לבנון ואולי אף יותר. (יגאל אלון דיבר בזמנו על ההחמצה שבאי צירוף הר־הדרוזים למדינה ב־1967). כל שטח שייכבש, בין בצפון בין במיזרח, יחזיר למכורתם עוד כמה מאות אלפי פליטים. ההון היהודי והישראלי, שיזרום לשטחים, הוא למעשה כבר הון כנעני, ואם המשקיעים מחו"ל לא יבואו ברבות הימים להיות כאן אפנדים כנעניים, הוא פשוט יולאם על־ידי המעצמה הכנענית.

הדתיים בישיבת הכותל, בבני־ברק, מתנחלי חברון וכו', יהיו מובלעות של יהודים, כמו הקראים, אם כי רבים יותר. מה גם שיהודי בתי־אונגרין אינם ציונים עד עצם היום הזה, ולא איכפת להם בתוך איזה אימפריה הם יושבים — תורכית, אנגלית או כנענית, וחלק גדול של הדתיים אף הוא יתבולל.

הגילויים של נוער יהודי, העוסק בריגול ובחבלה, והמסרב לשרת בשטחים, אינו אלא תוצר מבולבל של הרגשה בתת־ההכרה של המצב האבסורדי שנוצר, בו הציונות גם מדרבנת, גם מעכבת, אותה התפתחות. אין ספק שהתהליך הטבעי הוא של התרחבות מעגלים של אי־שיתוף־פעולה מצד בני הנוער שאלה הם רק ניצניה.

מבחינה זו המצב העכשווי של נכונות כללית, ומשאלי דעת־הקהל, אינם מודד למציאות משתנה ומצב עתידי.

■ ■ ■

בעוד כמה עשורים יהיה זה טיפשי לשרת שלוש שנים כדי לשמור על אוכלוסיה, שאין לה כל כוונות להרוס איזו שהיא חלקה בגן־עדן הכנעני החדש, ואפילו תהיה מוכנה להגן עליו מפני כוחות עויינים ועניים מבחוץ.

דרישתה לחלק שווה בשילטון תדוכא בתחילה, אולם באופן בלתי־נמנע, כתוצאה משילטון ציוני מרכזי מצטמק ומתנוון מחוסר בסיס עממי, תקבל את חלקה בשילטון יחד עם כוחות, שיראו בהוצאות הביטחוניות ובלחימה המתמדת בלם מטופש לדולצ'ה ויטה. אין ספק שכאשר הון ערבי מאסיבי יתחיל לזרום לארץ על־ידי כמה ערבים חכמים בגולה, שיבינו את המצב החדש, ישתנו גם יחסי הכוחות הכלכליים. תיאור זה גם גוזר כליה על ספטמבר השחור, אם כי לא על חלק מחזוני — דהיינו מדינה אחת באיזור של המרחב.

הפאן־ערביזם אינו מסכן את כנען, כשם שהציונות אינה יריב רציני. המישטר הראשון שיבין זאת יהיה ממשלת הפתח בירדן, ואחריו כמובן לבנון. שיקימו יחד איתנו את השוק הכנעני המשותף. רק חבל שהמעצמות עלולות עוד לעשות יד אחת נגד החלום הכנעני הגדול.

משה קרמר, תל־אביב

קוראים חשוחים מכתבים מתבקשים לנסח אותם בקצרה. עדיפות תינתן למצרפים תמונות למכתביהם.

שני הדברים האהובים ביותר על הגבר.

גולדסטאר הוא הדבר השני.

תנו לגבר גולדסטאר

GLOBUS א.ג.א.

הכוונה המוצהרת היא לבער את הקיפוח העדתי הקיים - אך המטרה האמיתית היא להבעיר מדורה של שינאה גזענית

מאת

אורי אבנרי

אחת ההפגנות שתוכננה ליום האחד במאי, השבוע, נושאת כותרת מוזרה: „פנתרים שחורים, סטודנטים ופועלים.“

הפועלים מהווים מעמד חברתי. הסטודנטים מהווים מעין־מעמד. מה מהווים הפנתרים השחורים?

מעמד? אילו רצו להגדיר את עצמם כמעמד חברתי, היו רושמים: „דרי שכונות־העוני“, או „פועלים בלתי־מיקצועיים“, או אפילו „נוער שוליים“.

אם, לעומת זאת, רצו להגדיר את עצמם כאירגון, היו גם שאר המשתתפים צריכים להגדיר את עצמם על פי השתייכותם התנועתית. (הפנתרים הציעו לאנשי ש“ח להשתתף בהפגנה.)

ההגדרה שנבחרה — בתוספת הדגלים השחורים שבידי חפנתרים — באה לחציג מחות אחרת לגמרי: מחות של מוצא. הפנתרים מופיעים בהפגנה כזו כנושאי חדגל העדתי.

עובדה זו מחייבת את ניתוח הבעייה. מזה שנים אפופה פרשת הפנתרים בילבול מחשבתי מכל הצדדים. בחוגי השמאל נרקמה סביבם ריקמה רומנטית, שאין לה ולא כלום עם גישה שמאלית, ולא כל שכן מארכסיסטית. בחוגי הימין התייחסו לעניין בזילזול. בחוגי השילטון הופעל גם כוח גס.

התופעה ששמה „פנתרים שחורים“ היא נסיון רציני ראשון לכינים לזירה המדינית הישראלית באופן מודע גורם גזעי־עדתי, תוך ניצול גורמים כלכליים־חברתיים.

איך להתייחס אליה?

איך נולדו הפנתרים השחורים? מי הוליד אותם, ולשם מה?

זה נראה כקוריוז: הפנתרים הומצאו, הוקמו וטופחו על־ידי אשכנזים, על פי תיאוריות אשכנזיות. הדבר כולו היה כימעט סרי המיקרה.

תחילת הדרך במחלקה הסוציאלית של עיריית ירושלים, שבה התרכזו כמה עובדים חדשניים, יוצאי וחניכי ארצות־הברית. הם ניסו לפתח גישה חדשה לבעיית נוער־השוליים והעבריינות הצעירה שהפכו מכת־העיר בשכונות הקסטונים ומוצררה.

אותה שעה רווחה בארצות־הברית תיאוריה סוציאלית מעניינת. היא התבססה על ההנחה שעבריינות הנוער בשכבות המקופחות של המיעוטים האתניים באמריקה נובעת מהרגשות של תיסכול עדתי וחוסר תכלית. העובדים הסוציאליים סברו שבמקום להילחם בכנופיות־הרחוב הרצחניות, כדאי להתלבש עליהן ולכוון אותן, לתת להן תוכן עדתי־פוליטי.

כך, למשל, התלבשו על כנופייה מפורסמת בשם „הלורדים הצעירים“, שקמה בשכונות של פורטו־ריקאים. הכנופייה קיבלה צביון פורטו־ריקאי עדתי, התחילה לנהג הפגנות לשיפור רמת־המחייה של העדה, והפכה אירגון פוליטי עם כל הגינונים: מדים, כומתות שחורות, הצדעה של אגרוף מורם.

תיאוריה זו עלתה, פרחה והתחלפה, כדרכן של תיאוריות. אבל בינתיים הצליחה מיהה בירושלים פרי מעניין.

הדוגמה לחיקוי: עימות בין פנתרים וחיילים בארה“ב

דגל שחור

העובדים הסוציאליים העירוניים התחבטו בבעייות כנופיות־הפשע והעבריינים הצעירים בקסטונים. הם עזרו לגבש קבוצה לדוגמה. מכיוון שכל נוער־השוליים בשכונה מסויימת זו היה מורכב מיוצאי־מארוקו, ביקשו העובדים להבליט ציבור זה ולהביא את אנשי הקבוצה להזדהות עם הציבור שבו הם חיים — עדות המיזרח.

כדי לדרבן תהליך זה, חיפשו חמדריכים העירוניים שם מושך. מחוסר המצאה מקורית, ומאחר שהחווי האמריקאי היה קרוב להם הרבה יותר מהווי עדות המיזרח בישראל, פחכו פשוט את שמו של אירגון כושי אמריקאי: „הפנתרים השחורים“.

השם, כמו הרעיון עצמו, היה תוצרת־ייבוא. אין פנתרים במסורת הישראלית ובהווי הארץ. לגבי הישראלי, זוהי חייה זרה. הכינוי „שחור“ חביב על לוחמי־השיחרור הכושיים באמריקה, אך נחשב כעלבון בעיני יוצאי־אפריקה בישראל.

אבל זה לא עניין כל־כך את העובדים הסוציאליים. הם עסקו בניסוי בשיקום קבוצתי, וכלל לא חלמו על השלכות פוליטיות. אלא שההשלכה התפוצצה בפניהם. המצאת ה„פנתרים השחורים“ נודעה לאמצעי־התקשורת, שעטו על המציאה. הגילוי גרם לסערה בחוגי העירייה. הפורחת פחד־מוות מפני התפוצצות עדתית. לעובדים הסוציאליים ניתנה הוראה חמורה לנטוש את כל העניין מיד.

בעיקבות הוראה זו, ניתקו ממי־ציאי הפנתרים השחורים כל מגע עם פריידיהם — וכמו הגוזם מפראג, הוא יצא לדרך עצמאית.

מהפכה בקפה „טעמון“

דפנתרים מצאו את עצמם לפתע ללא פטרון, אך במוקד של פירסומת ציבורית רבה.

הם היו קבוצה קטנה של בחורים, רבים מהם בעלי עבר פלילי, דוגמה אופיינית של מה שנקרא „נוער שוליים“ — נוער

על להבה! ההפגנה הראשונה אחרי שהפנתרים החליטו לשבור לקו עדתי תוקפני

(המשך מעמוד 9)

שנפלט ממערכת־החינוך, שהסתבך עם החוק בגיל צעיר כתוצאה משילוב גורמים פסיכולוגיים, מישפחתיים, וכלכליים.

הפיכתם הפיתאומית לחביבי אמצעי־התיקשורת הביאה אותם למרכז החיים הבוהמיים של ירושלים: קפה „טעמון", מוך בניין הכנסת הישנה, שבו מתרכזים כ־שעות־היום צעירים שאינם עובדים, המבלים את שעותיהם בשיחת־רעים, ויכוחים פוליטיים ורכילות. הפנתרים נתקבלו בחברה זו כאחים אבודים.

בין יושבי־הקרנות של טעמון, בלטו אנשי מצפן. בשבילם היו השכנים החדשים מציאה שלא תסולא בפז. כי מצפן (הבלחי־מפולג דאז) היה בן־טיפוחים של השמאל החדש הקיצוני באירופה. דרכו קיבל את התורה, הרווחת בין אירגוני הפידאיון, שהמהפכה נגד „היישות הציונית" (כלומר: מדינת ישראל) תבוא מצד בני עדות־המיזרח, המדוכאים על־ידי הציונים ה־אשכנזיים.

עד כה לא יכלו אנשי מצפן להצביע על קשר כלשהו עם המוני ישראל השנייה, אוצר המהפכה של מחר. (בין ראשי מצפן היה רק אחד שיכול היה לטעון למוצא מיזרחי: חיים הנגבי, שאביו היה בן מישפחת בג'אז הוותיקה מחברון, אך שאמו היא אשכנזיה.)

הפנתרים באו למצפן כגאולה מן ה־שמיים של מארכס. האשכנזים של מצפן התלבשו על הפנתרים וכמוהם גם ה־שוליים השמאליים־הקיצוניים של קבוצת שי"ח בירושלים. הפנתרים המבולבלים הפכו בן־לילה לאנשי שמאל, ובלעו מנה גדושה של סיסמאות השמאל החדש.

בשלב זה באה ההתנגשות עם המישטרה, בקבוקי המולוטוב, הי־פגישה עם גולדה מאיר („הם לא נחמדים") והפירסומת הבינלאו־מית. זה היה ירח הדבש.

אולם אחרי חודשים מאושרים אלה, באה הנסיגה הבלתי־נמנעת. המישטרה הירושל־מית, שטיפשותה הביאה את הפירסומת ל־פנתרים, „נפלה על השכל", ולא הפריעה עוד לפגנות. ההפגנות עצמן, ושאר תעלולי־הפירסומת, התחילו לשעמם. סוכני השילטון קנו בשקט כמה מראשי הפנתרים, וסיפקו להם שיכון ומישרות. נותר רק קומץ ממורמר, שלא ידע עוד מה לעשות.

הפנתרים עמדו על פרשת דרכים. זאת היתה שעת־המיבחן.

ח"כ להשכיר

כ"י הביקורת בין טענות סוציאליות צודקות ובין מגמות עדתיות־גיזעניות לא יכול היה להימשך. היה צורך בבחירה.

מי קרוב יותר לפנתר שחור — מיליונר שנולד בעיראק או „דפוק" שנולד בפולין? איך לתקן את מצב עדות־המיזרח — על־ידי תנועה כלל־ישראלית, שתשאף לשינוי פני המישטר, או על־ידי תנועה עדתית־גיזענית, שתסית נגד ה„אשכנזים" בתוך שכאלה?

יתכן מאוד שהפנתרים כלל לא הבינו את הבעייה. אין הם אנשי התיאוריה. הם עשו את הבחירה כאופן ספונטאני, אינסטינקטיבי.

היא באה בדמותו של שלום כהן, שפרש מסיעתו על רקע אישי בהחלט, מאחר שלא רצה לכבד התחייבות לפנות את מקומו כדי לאפשר כניסת הבא אחריו. אחרי שקיבל מהגוש במיפלגת־העבודה הבטחה חשאית שיקבל סכומים ניכרים מכספי ההסתדרות ומימון הבחירות, פרש.

אותו ח"כ נותר לא סיעה, עם חצי־תריסר אוהדים מיקריים. הוא חיפש נושא שיוכל להתכבש עדיו כדי להצדיק את קיומו הפוליטי, וצבא שיספק לו חיילים. ואז נזכר שיש לו יתרון עצום: הוא ספרדי.

אמנם, הוא לא בא משיכבת ה„דפוקים". להיפך, הוא בן מישפחה סוחר עשיר מ־בגדאד, שהגיע ארצה בשנות ה־30 ופתח חנות לבדים ברחוב נחלת־בנימין בתל־אביב. הוא השקיע בבניו הרבה כסף. ל־מישפחה רכוש של מיליונים. אבל בישראל של 1973 צבע־העור עשוי להיות שווה כסף. הוא פנה אל הפנתרים, הציע להם את עצמו כמנהיג.

לאלה נראתה ההצעה כמפתה. פילוג, קיפאון וגיוון דילדלו את שורותיהם, שהיו מעטות בלאו הכי. נותרו רק כמה עשרות פנתרים פעילים. הח"כ יכול היה להציע להם הרבה: הליכה לבחירות, והרבה כסף.

כי מיפלגת־העבודה עמדה בדיבורה. היא נתנה לכהן הקצבה חודשית של כ־5000 ל"י מכספי ההסתדרות (כ־200 אלף ל"י ב־שנתיים), ומיקדמה לבחירות בסך 110 אלף ל"י. הם גם תיקנו את החוק במיוחד למענו, בקבעם שח"כ בלא סיעה יקבל את הכסף אם יעמוד אישית בראש רשימה חדשה.

כאשר נקבע חוק זה, כבר ידעו ראשי הגוש במיפלגת־העבודה — כולם אשכנזים טהורים — שנוצר חיכור בין ח"כ זה ובין הפנתרים השחורים. זה לא היה איכפת להם. מגמתם העיקרית היתה לשלול את הכסף מסיעת העולם הזה — כוח חדש, שמפלגה פחדן, ושגודלה ציוותה לפגוע בה בכל האמצעים.

„להתחרות עם גח"ל"

ך תחברות הפנתרים השחורים עם הגוף הפיקטיבי הקרוי „דמוקרטים ישראליים" (המורכב משלום כהן וחצי תריסר עוזרים אישיים) היוותה הכרעה.

הפנתרים העדיפו שותפות עד־תית־גזענית על שותפות רעיונית־סוציאלית. הם החליטו לצאת ל־בחירות תחת דגל עדתי טהור, ל־השתמש בסיסמות הסוציאליות רק לצורך רכש קולות.

„אנחנו נפתח בהסתה עדתית שהארץ עוד לא ראתה כמוה!" התפאר במיזנון הכנסת, בפני קהל של מעריצים, אברהם ברדוגו, השושבין של הזיווג החדש. ברדוגו, ששינה בשעתו את שמו ל„אבי הכרמלי", חזר למוצאו הספרדי אחרי שהדבר הפך לאופנה.

במהירות נשרו מן הפנתרים שרידי ה־גינונים השמאליים, ירושת העובדים הסו־ציאליים ומצפן. במצע שחובר בחיפזון למען הרשימה החדשה נעלמו כל הנקודות הנוגעות לסיכסוך הישראלי־ערבי, מילבד התייחסות סתמית ל„שלום", שאינה שונה מזו הקיימת במצעי גח"ל. אנשי ש"ח, שביקשו לעזור לפנתרים, נתבקשו באדיבות להימנע מכך — או לוותר על סיסמותיהם ולהעלים את זהותם.

„אנחנו צריכים להיחלם כשכו־נות", שם חוקך רק העניין העד־תי, „התנצל אחד מראשי הגוף ה־מאוחד, „בשכונת התיקווה אי־אפ־שר לדבר על מדינה פלסטינית ועל החזרת שטחים. אנחנו מתחרים ב־גח"ל."

פה ושם עוד יש לבטים. אחד הפנתרים, כוכבי שמש, שהושפע יותר מחבריו על־ידי הסיסמאות השמאליות, עוד חוזר אליהן מדי פעם. היה זה הוא שהציע השבוע את ההפגנה המשותפת עם ש"ח. אולם חץ הכיוון הוא ברור, ולקראת הבחירות תצ־טרך הרשימה החדשה לחקות את הדמגוגיה של גח"ל, ככל שסיכוייה להתקרב לאחוז־החסימה ייראו קלושים יותר.

למכור את צבע־העור

ב שביך אנשים מתקדמים, מהווה תופעת הפנתרים בעייה קשה. איך להתייחס אליה?

התגובה הראשונה היא בהכרח אוהדת. אין ספק שהשיכבה הענייה ביותר בארץ מורכבת ברובה המכריע מבני עדות־המיזרח. אין ספק שהמישטר הקיים בארץ, המעמיק את הפער הכלכלי והפסיכולוגי בין עשירים ועניים, פוגע במיוחד בשכ־בות אלה. כל מאבק סוציאלי, שנועד לצמ־צם את הפער ולהביא לחלוקה צודקת יותר של ההכנסה הלאומית, יביא ברכה לבני עדות־המיזרח.

אך חפיפה זו של הנתונים הסוציאליים והנתונים העדתיים אינה שלמה — וההבדל הוא עקרוני. כמה מבני עדות־המזרח נמנים עם שיכבת העשירים המופלגים. מישפחת רקנאטי שולטת בחלק הגדול של ההון הבנקאי בישראל, והפכה גורם בינלאומי. מישפחת קרסו אינה מקופחת. בני עדות־המיזרח עשו קאריירה, בזכות כישרונו־תיהם, בכל שטחי־החיים. ובקרב האשכנזים יש שיכבה לא־מבוטלת של אביונים, החיים על גבול הרעב.

אולם הבעייה היא עמוקה יותר.

הסיכוי היחידי לשנות את המישטר הסוציאלי במדינה טמון במאבק משותף של כל שוחרי הקידמה והדמוקרטיה ב־ישראל, למען אידיאל משותף של צדק סוציאלי. תהיה התווית שתודבק על מאבק זה כאשר תהיה — סוציאליסטית, ליברלית או סתם פרגמטית — היא תצטרך לאפשר את איחוד מירב הכוחות והמאוויים.

הנפת הדגל השחור של העד־תיות מסלגת את המחנה הזה. היא תקים „אשכנזים" נגד „ספר־דים", תדחוף אשכנזים רבים ל־זרועות המישטר הקיים, ותפקיר את הספרדים עצמם לזרועות עס־קנים רודפי־קאריירה.

זוהי אחת התכונות של כל מאבק עדתי: היא מושכת עסקנים מסוג מסויים — פוליטי־רגל אישיים וציבוריים, כלנתרים למיניהם. שאין להם מה למכור מילבד צבע־עורם. עסקנציק שאינו יכול להצליח בשום דרך אחרת, מוכר את עצמו בסיסמה „אני ספרדי!"

הדגל השחור

ך הודי יכול להתנצר. נוצרי יכול להתגייר. עשיר יכול להתרושש. עני יכול להתעשר. ישראלי יכול להפוך אמ־ריקאי. אמריקאי יכול להפוך ישראלי. **אולם ספרדי אינו יכול לחיות אשכנזי, ואשכנזי אינו יכול לחיות ספרדי.**

יש כאן עניין פשוט של גזע, של מוצא, שאינו ניתן לשינוי, ושאינו כפוף לשום השקפה או תכונה אישית. הישנה ספרדי עורו, אשכנזי הברבורותיו?

מן הדין להבין זאת. מי שמנו־פף בדגל עדתי דוגל בגזענות בי־לוגית. וכל גזענות — של האדון המנצל ושל העבד־המנוצל כאחד — היא הרת־אסון. הדגל הוא ב־אמת שחור.

אין ספק שקיימת בארץ גזענות אשכנ־זית, ברובה תת־הכרתית וחבויה. אי־אפשר להילחם בה על־ידי טיפוח גיזענות נגדית, „ספרדית". להיפך — עימות כזה יחזק את שתי המגמות הגיזעניות, עד כדי פירוק אזרח „סוציאליסטית" עדיין טרייה בזכרון. **בעניין זה לא תיתכן פשרה. כל דגל ביולוגי ספוג מעיקרו. זהו אמ־צעי, שאינו מקדש שום מטרה, אלא מחלל כל מטרה.**

רק יחד!

ך ש בארץ בעייה עדתית, ואין לטשטש אותה או להתחמק ממנה.

העולים מבני עדות המיזרח קופחו, ב־השוואה לאחיהם שבאו מן המערב. בניהם סובלים כיום מתוצאות הקיפוח הזה, ומן הבעיות החמורות שהביאו הוריהם מארצות מולדתם. במיקרים רבים אין לצעיר „ספרדי", בראשית דרך חייו אותה ההזדמ־נות שיש לאחיו ה„אשכנזי".

תרבות העולים המיזרחיים נתקלה בארץ בקיר של בוז. רגש ההתנשאות של עולי אירופה, ובעיקר אירופה המיזרחית, פגע בעולים אלה כשם שפגע בערבים. יחס זה נטע בלב בני־מיזרח רבים תחושה של נחיתות, הפוגעת במאמציהם להשיג שיוויון.

הפער הסוציאלי מחמיר בעייה זו שבעתיים. כשחרגשת־קיפוח עדתית מתחברת עם קיפוח סו־ציאלי, נוצר חומר־נפץ.

עלינו להבין שבעייה זו לא תיפתר מ־עצמה. המישטר הקיים מחריף אותה. בצד בעיית ישראל־ערב, בעיית דת־ומדינה ו־בעיית הדמוקרטיה, זוהי בעייה ראשונה במעלה, המאיימת על עתידנו הלאומי.

רק תנועה מאוחדת שכל כו־חות השלום, הדמוקרטיה והצדק הסוציאלי יכולה לשנות את המצב ולפתור את הבעייה.

הדבר לא יקרה אם קורבנות המצב ה־קיים, כמו בני עדות־המיזרח, לא יטלו לידיהם את האחריות לגורלם ולא יתפסו את מקומם בשורה הראשונה של המאבק. מלאכתם לא תיעשה בידי אחרים, וב־העדרם גם אין ערך למלאכת האחרים.

השוויון, כמו החרות, אינו ניתן על מגש של כסף.

אולם החזית מוכרחה להיות חזית מאו־חדת. אסור שיהיו בה „ספרדים" ו־„אשכנזים", כי המטרה אינה הקמת מישטר „ספרדי" או „אשכנזי". זוהי מילחמת־שיחרור כלל־לאומית וכלל־חברתית. בתוך המאבק הזה צריכים להיעלם המחיצות של אתמול, התיסכולים של אתמול והגטאות של אתמול.

כשביך בן עדות־המיזרח, כמו לכל צעיר ישראלי אחר, זוהי הי־דרך לשיחרור עצמי וחברתי. כל דרך אחרת מובילה לניוון, להשפ־תה, ואף לסכנות שהדימיון חרד לתארן.

הממציאים

ד"ר אליעזר יפה, ראש המחלקה הסוציאלית של עיריית ירו־שלים, דויד ציוני, מרכז ענף הנוער, יוסף מיוחס, הממונה על ענייני הנוער ואבנר עמיאל, האחראי לעבודה סוציאלית, בהתייעצות שנערכה מייד אחרי שנתגלה שעובדי העיריה אירגנו את נוער־השוליים והדביקו לו את השם **פנתרים שחורים.**

ההמצאה

הפגנת **הפנתרים השחורים** בספטמבר 1971, אחרי שעברו מהשפעת **מצפן** לשלום כהן. בהפגנה זו נישאה קאריקטורה של גולדה וארון־מתים, והובלט הגורם העדתי. הדבר גרם לפילוג נוסף, כשחלק מהפנתרים האשימו את כהן בהסתתם לאירגון מהומות עדתיות. בתחילת הדרך הפריעה המישטרה הירושלמית למפגינים, אחר הפסיקה.

במאי 1967 שרו: „נאצר מחכה לרבין!", היום השתנה הפזמון:

סאדאת מחכה לדדו

אי! אי! אי!

מועמר קאדאפי הלובי ואסאד הסורי: מי ישלם את המחיר?

ב ראשון במאי 1967 קשה היה למצוא במרחב אדם רציני שיהיה מוכן להמר על כך שתוך שבועות מספר תיפרוץ באזור מלחמה כוללת.

המצב בין ישראל לשכנותיה היה מתוח. פעולות טירור ופעולות תגמול היו עניין של יום ביומו. מדינאי ערב השמיעו איומי מלחמה, ומנהיגי ישראל איימו בתגובה של מלחמה כוללת, אבל איש לא לקח את הדברים ברצינות. מלחמה, כך האמינו רוב הפרשנים הרציניים, אין בה כדי להביא כל תועלת לאף אחד משני הצדדים, ואיש לא יסתכן בפתיחתה.

אבל הדברים התגלגלו בקצב מהיר, בניגוד לכל הגיון. ב־11 במאי 1967 הזהירו ראש־הממשלה לוי אשכול והרמטכ"ל יצחק רבין, כי אם תוסיף ממשלת סוריה לסייע לפעולות הטירור והחבלה משטחה לא יהיה מנוס מפעולה צבאית נרחבת נגדה. המצרים, בעצה רוסית, קיבלו איומים אלה ברצינות. ב־15 במאי, שעה שחיילי צה"ל צעדו במיצעד צבאי בחוצות ירושלים, העבירו המצרים יחידות שריון אל מעבר לתעלת סואץ. מכאן והלאה התגלגלו הדברים מבלי שלאיש תהיה עוד שליטה עליהם. בניגוד לרצונו נגרר ג'מאל עבד אל־נאצר למילחמה, שישראל פתחה בה אף היא בניגוד לרצונה.

גם בראשון למאי 1973, ספק אם היה מישהו באיזור שהיה מוכן לשים את כל כספו על הימור כי תיפרוץ מלחמה. הסימפטומים היו דומים לאלה שפקדו את האיזור לפני שש שנים, אבל **האם** בהכרח חייבת להתפתח מהם אותה מחלה?

אלא שבעוד שלפני שש שנים ניתן היה למצוא רבים שיהמרו כי לא תיפרוץ מלחמה, היה מספרם מועט השנה. שום איש רציני לא היה מוכן להסתכן בניחוש כי הדברים לא יתגלגלו בצורה כזאת שבוקר בהיר אחד ימצאו הצדדים את עצמם במצב בו לא תישאר להם ברירה אחרת אלא לפתוח במילחמה.

דבר גולדה מירושלים

ע רביים העצמאות לובתה בישראל סכנת המילחמה. אמצעי התיקשורת המקומיים הבליטו בהפרזה רבה כל סימן שהיה בו כדי להעיד על כוונות הצד השני, ובמיוחד מצריים, לפתוח במילחמה, מוגבלת או כללית, נגד ישראל. הצהרותיו המלחמתיות של סאדאת זכו לכותרות ראשיות. **פרשנים ניתחו שעות ארוכות** בפרטי פרטים, כל גוון וכל רמז בדברים שהגיעו מהצד השני של הגבול ושר־החוץ אף **פתח במיתקפה מהאוויר נגד צרפת, על** המיראז'ים הלובים **שהגיעו** למצריים ומסכנים, כביכול, את בטחון ישראל. למרות שהכרזותיו של א־סאדאת לא היו שונות בתוכנן ובתקיפותן מהצהרות דומות שנשא פעמים אינספור במשך השנתיים האחרונות, נטו „מקורות בירושלים" „להתייחס ברצינות רבה לאיומי המלחמה הנשמעים במצריים," כדברי הכתבים המדיניים. לאלה היה גם הסבר מדוע דווקא עתה מיחסים רצינות לאיומיו של א־סאדאת: „אומנם שורת ההגיון מחייבת את המצריים להימנע מהסתבכות מלחמתית; אולם בירושלים חוששים שכמו בעבר כך גם הפעם תסתבך ההנהגה המצרית בסבך שהיא יוצרת לעצמה."

לא היה צורך לנחש מי זאת „ירושלים" המתיחסת ברצינות לאיומים. כאשר רוראיינה ראש־הממשלה גולדה מאיר בשבת האחרונה בגלי צה"ל, היא חזרה מילה במילה, על הדברים שיוחסו מספר ימים קודם לכן ל„ירושלים."

היה ברור שיותר מאשר מצריים עצמה, מייחסת ממשלת ישראל רצינות לאיומי המלחמה המצריים, וזאת מהסיבה הפשוטה, שהיא היחידה היכולה לצאת מהם נשכרת.

לא צריך להיות מומחה לענייני מצריים כדי להבין כי נשיא מצריים, אנואר א־סאדאת, הולך ונדחף אל פינת הזירה. כמו מתאגרף על זירת האיגרוף, הפותח בקרב במרכז הזירה, מרקד על פני כל שיטחה, אך נדחף בהדרגה אל הסינה, שם יהיה עליו להמתין לנוקאוט — כך נדחק גם סאדאת אל הפינה, בזירה הפנימית והחיצונית גם יחד.

כמתאגרף מומחה, נוקט סאדאת זה חודשים רבים בכל צעדי ההשחיה האפשריים, על מנת שיוכל להמשיך ולהתקיים בזירה ולשלוט במצרים. במישור הפנימי הוא מפזר הבטחות ומטפח אשליות, מטהר מתנגדים ומחליף מנהיגים. כלפי חוץ הוא פותח בזו אחר זו בשורה של מיתקפות דיפלומטיות — שספק אם הוא עצמו מאמין בהצלחתן, אך הנותנות לו מירווח זמן. שכן כל עוד מצפים לסיומה של פעולה או מיתקפה באחת הגיזרות, אפשר להימנע מנקיטת צעדים אחרים.

כל זה אין בו כדי לחפות ולהסתיר על עובדה אחת פשוטה: אנואר א־סאדאת גילה ומגלה נכונות לשלום עם ישראל לא רק יותר מקודמו, ג'מאל עבד אל־נאצר, אלא יותר מכל שליט ערבי אחר בשנים האחרונות. נכון שהוא אינו אומר דברים אלה לעמו במישרין, כי אם בעקיפין בנוסחה של „הפיתרון המדיני." אבל כלפי חוץ הוא אומר דברים מפורשים וחדמשמעיים. רק לפני שבועות מספר הכריז את הכרזתו המפורסמת באוזני כתב השבועון האמריקאי ניוזוויק, לפיה אם תהיה ישראל מוכנה לוותר על השטחים שכבשה במלחמת ששת־הימים, הוא יהיה מוכן לכרות עימה שלום.

כניעה או מילחמה

א כך בגד? מעמדו הרגיש במצריים, ושלטונו התלוי על בלימה, חייב סאדאת לשחק כל הזמן משחק כפול. הוא חייב להכין לעצמו אליבי של נכונות למלחמה במקרה שלא תהיה כל התקדמות לקראת

אלוף צה"ל: היכון!

פצצות האויר: היכן הם יפלו?

שלום, והוא שומר לעצמו גם את האליבי של הנכונות לשלום, במקרה שידחף לקראת מצב של מלחמה.

התעקשותה של ממשלת־ישראל, המסומכת על התמיכה האמריקאית, סוגרת בפני סאדאת את כל הברירות. היא משאירה בפניו ברירה אחת יחידה: או כניעה מוחלטת לתנאיה של ישראל — כלומר, משא־ומתן גלוי עימה תוך ידיעה מראש שישראל אינה מוכנה לוותר על מרבית השטחים שנכבשו במלחמה — או יציאה למלחמה, אמיתית או מדומה.

כל מה שעושה סאדאת לאחרונה מצביע על כך שהוא דוחה את הקץ, מנסה לדחות את שעת ההכרעה, בה ייאלץ לבחור בין שתי האפשרויות שמותירה לו ישראל. לצורך זה באה הפעילות האחרונה ב־מועצת־הביטחון, סביב פשיטת צה"ל ל־ביירות. ולצורך זה מיועדת גם היוזמה לחידוש הדיון סביב שליחותו או דיווחו של גונאר יארינג, שליח האו"ם למזרח־התיכון. כל אלה הן פעולות־סרק שתוצאותיהן ברורות מראש, אבל הן מאפשרות לסאדאת לספק אליבי שהוא עושה משהו, לפני שהוא נגרר לפעולות שלא תהיה לו שליטה עליהן.

מצב זה ברור כמעט לכל המשקיפים והמדינאים בעולם. אפילו במצריים עצמה אין איש שמקבל עוד ברצינות את איומי המלחמה של סאדאת, גם כשהם מלווים בתימרונים צבאיים, בהאפלה חלקית בקהיר ובחיזוק המיקלטים בבירה המצרית. האקסטזה המלחמתית, שהיתה אופיינית להמוני המצרים ערב מלחמת ששת־הימים, חלפה ואיננה עוד. לא לחינם שר־המלחמה המצרי, אחמד אסמעיל, חייב להכריז הצהרות תקיפות בטכס סיום מחזור קצינים טכניים באקדמיה הצבאית בקהיר בשבוע שעבר. איסמעיל היה חייב לגייס את כל כוח השיכנוע שלו כדי לשכנע את הקאדטים הצעירים, שלא להאמין לידיעות המגיעות מבחוץ ולא ללכת שולל אחרי הצהרותיה של ישראל בדבר שאיפתה לשלום.

היה זה סימפטום לאמונה הכללית הרווחת במצריים כי המלחמה אינה יכולה להביא בכנפיה שום פתרון. סאדאת יכול להצהיר על כך שהוא מוכן להקריב שלושה מיליון מצרים במלחמה הבאה. אבל קשה יהיה לו למצוא את אותם שלושה מיליון המצרים שיהיו מוכנים ללכת למלחמה בידיעה מראש שהם ימותו בה — תופעה שלא היתה קיימת בימי שלטונו של נאצר, למשל.

ממשלת ישראל ופרשניה הרשמיים מנסים ליצור את הרושם כי סאדאת נדחף למלחמה בלחץ דעת־הקהל בארצו. זוהי הולכת שולל. אם יידחף סאדאת למלחמה בגלל צירוף נסיבות כלשהו, יהיה זה יותר בלחץ מנהיגי מדינות ערב האחרות,

סאדאת בקו התעלה: חציה למען הרושם

ובראשן מועמר קאדאפי, שליט לוב ושליט סוריה, אסאד.

כי מכל הבחינות, המדיניות והצבאיות גם יחד, יכולה רק ישראל להרוויח במקרה שמצריים תפר את הפסקת־האש, תחדש את מלחמת ההתשה, או תיפתח בפעילות צבאית מסוג אחר, מוגבלת או רחבה יותר.

שאלה של מחיר

מ הבחינה המדינית אין תועלת גדולה יותר למחנה הנצים בישראל מפעולה כזאת מצד מצריים. היא תיתן בידם הוכחה כי ישראל זקוקה אומנם לגבולות ביטחון נרחבים, במתכונת הקיימת, וכי אינה יכולה לסמוך על מדינה או שליט ערבי, שכל מאווייהם הם להשמיד את ישראל.

ערב הבחירות לכנסת השמינית עשוי ליבוי אווירת המלחמה לחזק את מחנה הימין, למנוע את התחזקות מחנה היונים במימסד השלטוני, כפי שבא לידי ביטוי בדיונים במרכז מפלגת העבודה ובהצהרותיו הפומביות של שר־האוצר ספיר.

מהבחינה הצבאית עשויה יוזמה מצרית, שתביא להפרת הפסקת־האש, לתת בידי ישראל אפשרות לעשות כמה מהלכים צבאיים שיגדילו במידה ניכרת את היתרון שלה על פני מדינות ערב.

אם אומנם ייאלץ א־סאדאת, בכורח הנסיבות, לבצע פעולת ראווה כלשהיא, לא תראה ישראל מוגבלת את עצמה לפעולת־תגמול, כפי שהצהיר לא מכבר הרמטכ"ל רב־אלוף דוד („דדו") אלעזר. לדעת משקיפים תינקוט אז ישראל באחת או בכמה מהאפשרויות הבאות:

● תנצל את ההזדמנות על מנת לפגוע במערך הטילים ובהגנת הג.מ. של מצריים.

● תחפש אפשרות להכות בצורה אנושה את חיל־האוויר המצרי, שהוא האיום הממשי היחיד במרחב על בטחונה של ישראל.

● צה"ל יצלח את התעלה, יתפוס מאחז נרחב בגדה המזרחית שלה על מנת לפתוח את התעלה לתנועה בינלאומית בחסות צה"ל — מהלך שיש בו להסיר מישראל לחצים רבים למציאת פיתרון קרוב.

● תיפגע בצורה כלשהיא גם בלוב, בעיקר על מנת להנחית מהלומה ליוקרתו של קאדאפי, להגביל את רברבנותו ולחסל את השפעתו על מדינות ערב האחרות.

אין ספק כי אפשרויות אלה ואחרות ידועות גם לסאדאת, לראשי צבאו וליועציו. הם לא היו זקוקים לעצות הרבות שניתנו להם השבוע הן מצד מדינות המערב והן מצד ברית־המועצות שלא להיגרר להרפתקה צבאית.

אפילו השליט הלובי, מועמר קאדאפי, לא היסס להצהיר בפומבי, בראיון שהעניק לשבועון הלבנוני א־סייאד כי „הקרב עלול לפרוץ בכל רגע, אך השאלה הגדולה היא מה תהיה התוצאה. אני מצטער לומר כי המלחמה תסתיים בנצחון ישראלי נוסף." אלא שקאדאפי, כמו מנהיגי ערב האחרים, לא יכלו להסיק את המסקנות המתבקשות מניתוח הגיוני מעין זה — פשוט משום שהאפשרות הנגדית, כניעה לתנאי ישראל, היא לגביהם הגיונית באותה מידה כמו יציאה למלחמה שהתבוסה בה מובטחת מראש.

מה אם כן ההישג או הרווח שיכול א־סאדאת להשיג כתוצאה ממהלך שיגרום לפריצת הסיבוב הרביעי בין ישראל ומצריים?

ההישג הוא בעצם גרימת המלחמה. הישג עובדה שהוא יצית את האיזור הרגיש על רקע האווירה של ההתפייסות הכללית וההתקרבות בין הגושים — והוא יחזור ויבעיר את אש המלחמה בכל פעם מחדש. מבלי להתחשב במחיר שיהיה עליו לשלם — יכולה להיראות בעיניו כהישג. הוא יכול להאמין, שרק בדרך זו יוכל לאלץ את שתי מעצמות העל להפעיל לחץ על ישראל ולסחוט ממנה ויתורים.

סאדאת גם יודע שבישראל נקבע הישג צבאי לא במעט בהתאם למחיר בחיי אדם שמשלמים למענו. הוא יכול להתפתות להאמין שאם יצליח לגרום לישראל קורבנות רבים ככל שיוכל, אפילו אם יסתכם הדבר באבידות טריטוריאליות וצבאיות למצריים — יהיה זה נצחון מצרי.

זה היה ההגיון שמאחורי חוסר ההגיון בחידוש המלחמה. אם יגיעו הדברים עד לידי כך, והסיכויים לכך הם מעטים ביותר, לא תוכל ממשלת ישראל לשחרר את עצמה מאחריות למה שיקרה. לרוע המזל היה נדמה כי לכמה מראשי השלטון בישראל היה רצוי שאיומיו של א־סאדאת יהיו רציניים יותר מכפי שהם באמת.

במדינה

העם

הקול האחר

קולות מאי 1973 דמו

לקולות מאי 1967

אבל התגובות היו אחרות

משהו ודאי השתבש בלוח הימים, אם אידיו של מרס, אל המלחמה המיתולוגי, מופיעים יותר ויותר דווקא בחודש מאי.

הצלילים שניסרו בחלל המרחב בפרוס מאי 1973, הזכירו מאוד את צלילי מאי 1967, שהיוו את תקיעת החצוצרה למל־חמת ששת־הימים. כמו באותם ימים כך גם השנה, ניסתה המנהיגות המצרית להפ־עיל לחצים דיפלומטיים ולהגיע להישגים מדיניים בעזרת איומי מלחמה, מלווים ב־תימרונים ותנועות צבא. כמו אז, כך גם היום, נטו מנהיגים בישראל להוסיף מיש־קל לצלילי המלחמה המצריים בהוספת קו־לות תרועה מלחמתיים משלהם.

אם היה צריך לשפוט רק על פי האיו־מים שהועברו מצידה האחד של תעלת סואץ אל צידה השני, וחוזר חלילה, היתה המלחמה בין ישראל ומצריים צריכה להת־חדש מזמן. אבל במרוצת שש השנים האחרונות חלו בכל זאת כמה שינויים. הכרזות האיומים, הכוננות והמלחמה, שוב אינן משיגות את אותן התוצאות — בקרב שני העמים.

צריך להקריב. אם במאי 1967 ליוו־תה את איומי המלחמה בישראל תחושת חרדה, שנוצרה כתוצאה מהספק ביכול־תה של ישראל להתמודד עם מדינות ערב במקרה שיתקפו אותה — הרי הפעם לא נותר שמץ מחרדה זו ברחוב הישראלי. נסיון העבר, תחושת הכוח והזילזול בכוחם של הערבים — יצרו מעין שאננות אצל האזרח הישראלי. לא שהוא הטיל ספק באפשרות שמנהיגי ערב ישתלהבו שוב מדברי עצמם וימצאו את עצמם במערכה שלא התכוונו לה כלל. אבל הוודאות לגבי תוצאותיה של מערכה כזו השכיחו מלב רבים את העובדה שלכל נצחון יש מחיר, והמחיר מתבטא בדם.

ככל שניתן היה לקבל דיווח מהימן לגבי התגובות ברחוב הערבי, נדמה היה שגם האזרח המצרי שוב אינו נסחף לקול תרו־עות המלחמה של מנהיגיו. לא משום שהוא הגיע להכרה שהמלחמה אינה פתרון, אלא בשל פער האימון בינו לבין הנהגתו, ו־פקיפוקיו ביכולתם להגשים את הבטחו־תיהם.

על רקע זה בלט השבוע קול מעודד אחד. היה זה קולו של אזרח מצרי חשוב. הוא אומנם לא דיבר אל בני עמו, אלא בראיון לטלוויזיה זרה, אולם כאשר צוטטו דבריו גם על־ידי הטלוויזיה הישראלית ביום השישי האחרון, היתה להם משמעות רבה.

היו אלה דבריו של נג׳יב מחפוז, גדול סופרי מצריים בדור הנוכחי. בראיון ה־טלוויזיה שנערך עימו בקהיר, לא היסס מחפוז להשמיע, בניגוד למרבית המרואיי־נים האחרים, קול המהווה חריג בין הקו־לות המגיעים מעבר לתעלה. „אם צריכים להגיע לשלום ולהבנה (עם ישראל),״ אמר מחפוז, „עלינו להקריב כל קורבן שנצטרך לשם כך...״

היה זה אות כי קולו של נשיא מצריים אנואר סאדאת אינו משקף בהכרח את דעת המצרי המצוי וכי על ישראל לעשות מאמצים כדי שקולות מסוג קולו של נג׳יב מחפוז יקבלו את ההד לו הם ראויים.

יחסי חוץ

JACKSON RIDES AGAIN

ג׳קסון עדה עד סוף —

וגולדה אינה יודעת

איך להוריד אותו ממנו

„איזה מזל שניקסון הוא פוליטיקאי! הוא לפחות מבין אותנו,״ נאנח איש מישרד־החוץ, בתדריך לא־רישמי. „אחרת היינו נמצאים עכשיו בצרה נוראה.״

גם כך היתה הצרה גדולה למדי. היא נשאה את שמו של הסנטור הנרי ג׳קסון.

סוף לא טוב. ג׳קסון הוא אדם שאפתני מאוד. הנושא את עיניו אל הפרס הראשון: נשיאות ארצות־הברית.

עד כה היו סיכוייו קלושים. כי בארצות־הברית חשוב מאוד מאיזו מדינה בא ה־מועמד, והעדיפות היא לפוליטיקאי המייצג

(המשך בעמוד 18)

חג סימני השאלה

ה חיילים יצעדו. אולי יקללו בליבם את שר־התיירות שעמד על קיום ה־מיצעד, בניגוד לדעת שר־הביטחון וה־רמטכ"ל. אבל הם יצעדו יפה.

החצוצרות יריעו. הרגלים יתנופפו. המטוסים יזנקו.

כך תחגוג ישראל את יום הולדתה ה־25. חגיגה עלובה למדי.

כי בהחלישה לבזבז עשרות מיליוני לי־רות על הפגנת־סרק זו של עוצמה צבאית שאינה זקוקה להפגנה, אמרה ממשלת יש־ראל דבר פשוט:

אין לנו שום דרך אחרת לבטא את מהות המדינה.

כל הגאון הלאומי, כל מיקבץ המוחות של השילטון, אינו מסוגל להמציא דבר אחר שירומם את הלב, יפעים את הנפש ביום־החג.

■ ■ ■

ב עצם הכישלון הזה יש משהו סמלי. אין הוא מיקרי.

מי שהגה את רעיון שנת הכ"ה, חלם על סידרת אירועים נהדרים, שלל של מיב־צעים שיפגינו את הישגי המדינה בכל השטחים.

הוא חשב כי במשך השנה כולה יקרו דברים מאורגנים וספונטאניים, שיבטאו את חדוות־היצירה של המדינה, את שימחת חיינו בה, את תודתנו על הזכות שנפלה בחלקנו להקים את המדינה ולחיות בה.

שום דבר מכל זה לא קרה.

לא היה אף אירוע אחד שרומם את ליבנו. כל מה שאורגן, בקושי ובזיעת אפיהם של פקידים משועממים, לא היה אלא ביטוי לשיגרתיות של חיינו, לאפ־רוריות הביורוקרטית השולטת במדינה. חגים מפוברקים, אירועים מפוברקים.

אינני מצטער על כך. אני חושב שזה טוב.

כי זאת האמת.

הקמת המדינה היתה מהפיכה. מהפיכה זו כבר שייכת להיסטוריה. אין בה עוד כדי להסעיר את דמיונם של הצעירים ש־נולדו אחריה.

ואילו המאבק על דמות המדינה שייך לעתיד. הוא רק התחיל. עוד לא הושג בה ניצחון שיצדיק חת־פרצות של שימחה רוטטת.

■ ■ ■

ע שרים וחמש שנים הם כשליש מחייו של אדם ממוצע בישראל. תקו־פה שאינה ארוכה ביותר אפילו בחייו של הפרט.

בחיי מדינה, עשרים וחמש שנים אינן אלא שבוע בחייו של אדם.

היכן היתה ארצות־הברית של אמריקה ביום השנה ה־25 להקמתה? זה היה בראי־שית המאה ה־19, והמדינה היתה בחי־תולית. היום, בהתקרבה ליום השנה ה־200, עדיין לא פתרה את בעיות־היסוד של קיומה.

היכן היה הקיבוץ היהודי בארץ בימי הבית השני, ביום־השנה ה־25 לשיבת־ציון? אז לא עבר עדיין את המשבר הראשון. עוזרא ונחמיה עדיין לא הגיעו.

היכן היתה מדינת־הצלבנים ביום השנה ה־25 לכיבוש ירושלים? היא היתה עדיין שיכורת־ניצחון, ולא חלמה עוד על ה־בעיות הגורליות שהעמידו בספק את עצם קיומה.

היכן אנחנו ביום השנה ה־25 להקמת ישראל?

■ ■ ■

ה צלחנו לחקים את המדינה, לקיי־הבטחנו את הקרוי, בסלאנג של ימינו, „הביטחון השוטף".

הוכחנו שמדינתנו אינה אפיזו־דה חולפת של שנה־שנתיים, של עשר או עשרים שנה.

את זאת — ותו לא.

זה הרבה, הרבה מאוד. אבל זה גם מעט מאוד.

כי מילבד בעיות הביטחון השו־טף, לא פתרנו אף בעיה מכרעת אחת של קיומנו הממלכתי והלאו־מי.

אם בכלל ניתן להגדיר את הנקודה, בזמן ובהתפתחות, שבה אנו עומדים ב־רגע זה, יש להגדירה כך:

ביום השנה ה־25 לקיומה, מתחילה מדי־נת ישראל להבחין בבעיות שיכריעו את גורלה בדורות הקרובים.

חגנו זה הוא חג סימני־השאלה.

■ ■ ■

ס ימן־שאלה: האם המילחמה היא שלב זמני בחיי המדינה, או תכונה מתמדת, הטבועה בה מכוח נסיבות לי־דתה?

התעלמות אבותינו מעצם קיומו של עם ערבי בפלסטין דאז (התעלמות שהיתה מחוייבת המציאות או שניתן היה להימנע ממנה) — האם היא מכריחה אותנו עתה להמשיך בה, תהיינה התוצאות כאשר תהיינה?

האם נגזר עלינו לחיות על חר־בנו, במשך דור שלישי, רביעי וח־מישי? האם נגזר עלינו — כגלל אופי מדינתנו ו/או בגלל אופי שכ־ניגו — לחיות לנצח מדינה־כמי־צור, גיטו חמוש שלא יידע אף יום אחד של שלום?

זה קרה לנו בימי בית שני. זה קרה למדינת־הצלבנים. זה קרה למדינות אח־רות. האם זה חייב לקרות לנו?

האם נגזר עלינו לחיות כאבר השתול בגוף זר, שכל שאר אבריו מתקוממים נגדו ומנסים לדחות אותו — או שנמצא את הדרך להתגבר על הדחייה ולהביא את הגוף להשלמה עימנו?

זוהי שאלת־יסוד. התשובה עליה תשפיע על כל מעריכות חיינו בי־דורות הבאים.

■ ■ ■

ס ימן־שאלה: האם נהיה מדינת שיחרור או מדינת שיעבוד?

המדינה הוקמה כדי לשחרר יהודים. כיום היא משעבדת עם אחר.

האם תהיה המדינה מדינה עב־רית, חושבת עברית וחוברת עב־רית, ביטוי ליישות הלאומית של־נו — או מדינה שבה יחיו יחד באונס וכפייה, ישות לאומית של עם־אדונים וישות לאומית של עם מדוכא?

האם נחזיק במדינה (בדרך של „סי־פוח" או של מימשל צבאי ניצחי) אוכ־לוסייה ערבית של מיליון וחצי נפש, ש־תגיע בדור הבא לשלושה מיליון — אוכ־לוסייה שתהיה עויינת לנצח, שלא יהיו לה חלק ונחלה במדינה?

בקיצור: האם נהיה מדינה של „עם חופשי בארצנו", או מדינה קולוניאלית, עם כל ההשלכות המוסריות, התרבותיות, החברתיות, הכלכליות והביטחוניות הכרו־כות בכך בהכרח?

זוהי אם־הדרך. הדרך שנבחר בה תקבע את מהותנו לדורי־דו־רות.

■ ■ ■

ס ימן־שאלה: האם נהיה אומה אחת, או פדרציה של עממים עדתיים?

פעם שרנו: „עם אחד היינו, עם אחד נהיה!" זאת היתה קבי־עה. כיום זוהי שאלה.

לא ברור אם אי־פעם היינו „עם אחד" במשך תקופה ממושכת. אבל ברור לגמרי שקיימת כיום אפשרות ש ל א נהיה עם אחד בדורות הבאים.

במדינה זו התקבצו עולים מכל ארצות העולם. ההנחה התמימה היתה שבכור־החיתוך של החיים המשותפים יהפוך כל החומר הגלמי הזה למתכת אחת, „בתהליך אוטומטי".

כיום אנחנו ככר יודעים שאין זה כך. מחיצות גזעניות מפרידות בין העדות, על פי מיכחנים של מוצא ביולוגי וצבע־עור.

מחיצות אלה אינן תופעות זמניות. ההולכות ונעלמות: אלא להיפך, הן הולכות וגבוהות ומתעבות בדור השני והשלישי. מול הגיזענות של המקפחים מתייצבת הגיזענות של המקופחים.

אין פיתרון אוטומטי לבעייה נו־ראה זו. הזמן לא יעשה את שלו. אנחנו צריכים לעשות.

■ ■ ■

ס ימן־שאלה: האם תהיה זאת מדינה דתית או הומאנית?

הניגוד איננו בין „דתי" ו„חילוני". הניגוד הוא בין דתי והומאני, בין מדינה שתכפה על תושביה השקפות ואמונות ומעשים ומחדלים שנקבעו על פי צו עליון שאינו ניתן לשינוי, או שתבטא את הרצון החופשי של האדם לעצב לעצמו את חוקי ודרך־חייו.

האם באנו הנה מפני ש„אלוהים רצה זאת", או מפני שאנחנו רצינו בכך? האם אנחנו חיים כאן כדי למלא יעוד שהוא מחוץ לנו ובלתי־תלוי בנו, או כדי למלא שיחות שאנחנו מטילים אותה על עצמנו?

■ ■ ■

ס ימני־שאלה: האם נקים כאן חברה חופשית, דמוקרטית, שבה הריבון הוא האזרח — או מדינה שהאזרח בה הוא עבד לשילטון ריבוני?

האם נבסס את חיינו על חוקים וחוקה שיחייבו קודם כל את ה־שילטון עצמו — או שמנגנון אנונימי ורודני יטיל עלינו חוקים כראות עיניו וזפי צרכיו?

האם נקים כאן תרבות, שלא תהיה רק טכנולוגיה חסרת־נשמה, או תרבות הומא־נית — יובל ישראלי ייחודי שישתפך לנהר הגדול והגואה של תרבות כלל־אנושית?

האם נקים כאן חברה חדשה, ה־שואפת לצדק סוציאלי ולשוויון כל היילוד — או שנשקע בביצה חישנה של ניצול וספסרות והת־נשאות של יחידים?

■ ■ ■

א כן, חג של סימני־השאלה.

לא, אין בכך סתירה.

סימני־שאלה אינם דבר שלילי. הם סימנים חיוביים — סימנים ה־מעידים על המשך החיים, המשך השרשרת הניצחית של אתגר ו־תשובה ואתגר חדש. טוב שיש פי־מני־שאלה.

יתכן שהמייסדים רוצים לברוח מסימני־השאלה. היה נדמה להם שעם הקמת המדינה עצמה הם סילקו אחת ולתמיד את סימן־השאלה שריחף על חייהם. המדי־נה עצמה, כך חשבו, היא סימן־קריאה, תשובה לכל.

אין זה כך. סימן־הקריאה הוא אות להתנוונות. מי שיש לו התשובה לכל, חדל לחיות.

עם הקמת המדינה עינינו על רכס. ורק בעומדנו בפיסגה, אנו מכחינים ברכסים הבאים שעינינו ההגיע אליהם. ולפני כל עלייה חד־שה, יש ירידה אל גיא.

■ ■ ■

ה מדינה היא כלי. כלי חשוב מאין כמוהו.

היא מכשיר להבטחת ביטחוננו הקולק־טיבי, מכשיר לסלילת הדרך להתפתחותנו הלאומית.

כאשר אין כלי־קיבול, אין לאן לשפוך את התוכן. בלא בקבוק, לתוך מה יישפך היין?

אולם כלי־הקיבול עצמו אינו תוכן, כשם שהבקבוק אינו יין.

תשובותינו לשאלות הגדולות של חיינו — בהן תלוי התוכן שניצק לתוך הכלי הזה.

הן יקבעו אם מדינה תהיה לנו, מה יהיה טיב האומה והח־ברה שיחיו בה.

הן גם יקבעו אם מדינתנו זו תהיה אפיזודה היסטורית — כמו מדינת החש־מונאים או מדינת הצלבנים — או עובדת־קבע היסטורית, השתולה על פלגי מים חיים.

■ ■ ■

ה מדינה היא בראשית דרכה. עשרים וחמש שנותיה הראשונות היו אך כצעד אחד בדרך שתוכל להיות בת אלף מילין — אם לא נסטה ממנו וניפול לתוך התהום.

בשני צדי הדרך ניצבים התמרורים, ועליהם סימני־השאלה.

אל נפחד מהם. נאמץ את ליבנו להמשיך בדרך.

המהפכה הראשונה — המהפכה של הקמת המדינה — כבר נמצאת הרחק מאחורינו.

לפנינו המהפכה השניה — המהפכה של עיצוב דמות המדינה, כדי שתתאים ל־אידיאלים אשר בלבנו, כדי שתיתן טעם ומיסגרת לחיינו, כדי שתעניק לנו את שימחת־החיים ואת חדוות־היצירה.

המיצעד הצבאי אינו חשוב. ה־מיצעד ה ז ה חשוב יותר מכך.

איך לשלם פחות מס הכנסה?

במלחמה המוחות הנצחית בין אנשיו של יוסף תמיר, נציב מס־ההכנסה, לבין האוצר — מגסה זה האחרון לנצל כל חור, ויהי קטן ככל שיהיה, על־מנת להביא הביתה עוד לירה פנוייה ממס.

שלושה חורים שהתפתחו לאחרונה, מהם אחד חוקי, אחד ככה־ככה, ואחד בכלל לא:

● כאשר רוכשים מכונית בשיטת שכר־מכר, יש לשלם עם קבלתה פיקדון ראשון, ואחר תשלומים חודשיים עבור הי שכירות, שלאחר שנתיים יכולים, ברצון הרוכש, להיפך לתשלומים על חשבון קניית המכונית. תשלומים חודשיים אלה מוכרים בחלקם הגדול (שלוש חמישיות) כהוצאה מוכרת.

עד כאן — סידור מוכר וידוע.

ההתפתחות האחרונה: את הפיקדון הראשון לוקחים בהלוואה מבנק — והריבית על הלוואה זו נחשבת גם היא להוצאה מוכרת. מאחר שהפיקדון הוא בגובה אלפי ל"י, הרי גם הריבית עליו אינה מבוטלת.

התוצאה: הכל בכל, ניתן להגיע לכך שכ־85 אחוז ממחיר קניית המכונית, בי שיטה זו, יהיו הוצאה מוכרת לצורכי מס־הכנסה — לעומת קנייה רגילה, שבה ניתן רק להפחית את מחירה במשך חמש עד שש שנים.

● התקנות החדשות, המאפשרות לתת מתנה — אך לא כסף מזומן — בשווי מאה ל"י לכל מי שעומד בקשרי עסקים עם נותן המתנה — הביאה לפיתוחה של שיטת־חליפין מסועפת ומורכבת. בשיטה זו משתמשים במקום בכסף, בתעודות־קנייה של בתי־מסחר שהתמחו בכך, ו־שבהם ניתן לרכוש, תמורת תעודות אלה, שורה ארוכה ומגוונת של מוצרים ומיצרכים.

באמצעות תעודות־קנייה אלה יכול בעל העסק או החברה לרכוש לעצמו מיצרכים בשווי מאות לירות, כשהוא רושם זאת ב־ספריו כמתנות לספקים ולקוחות, ואילו הספקים והלקוחות מצידם עושים אותו דבר לגביו.

● עם הגדלת תקציבי־הפירסום, בשנים האחרונות, לממדים נכבדים, התפתחה גם שיטת הקיקבק* — ההחזרים מתחת ל־שולחן. משרדי פירסום רבים מודים, ב־שיחות פרטיות, כי חלק נכבד מלקוחותי־הם מקבל בחזרה, במזומן, אחוז מסויים מעבודת הפירסום.

הקיקבק* יכול להסתכם בכמה מאות לירות בלבד, על עבודה בסדר גודל של רבבה — אולם מאה ל"י שחורות, במזומן, שוות היום כ־800 ברוטו.

*) בעיטה בחזרה, באנגלית.

איפה הביטוח הכי בטוח

כדי להרשים את הציבור באמינותן ו־תוקף התחייבויותיהן, נוהגות חברות הי־ביטוח בדרך־כלל להתפאר בגודלן. ה־הנחה, במקרה זה, היא כי ככל שמאונה או היקף הפרמיות של חברת־ביטוח גדו־לים יותר — כך אפשר לסמוך עליה יותר.

האמנם? בלי לזלזל בנתוני הגודל, אין הם בהכרח סימן לחוסנה של החברה. החברה הישראלית לביטוח־מישנה השלי־מה בימים אלה ניתוח של מאזנים, ש־פירסמו חברות הביטוח ב־1972, במגמה לקבוע את מידת הביטחון של החברות השונות.

לדעת עורכי המחקר, נמדדת מידת ה־ביטחון בראש וראשונה לפי היחס בין ה־הון והרזרבות של החברה — לבין מחזור הפרמיות שלה.

לפי תפיסה זו, יכולה חברה להיות ה־גדולה ביותר מבחינת מחזור הפרמיות שלה — אולם אם הונה העצמי קטן מדי, והיא מבוססת רק על כספי זרים — היא עלולה להתמוטט, במצבים מסויימים, ואי־גה מבטיחה רמת־ביטחון גבוהה ללקוחו־תיה.

בהתבסס על תפיסה זו, סיווג המחקר את חברות הביטוח־בארץ* לפי רמת ה־בטיחות שלהן בסדר הבא:

החברה הבטוחה ביותר היא יובל לייף, שאצלה עמד היחס על 3.66 אחוז.

אחריה באו:

אריה — 3.63.
צור — 2.23.
מגדל־בניין — 2.02.
הסנה — 1.93.
סלע — 1.90.
סהר — 1.84.
ירדניה — 1.17.

*) המחקר כלל רק חברות בעלות מחזור פרמיות שנתי של מיליון ל"י ומעלה.

ביטחון בקניית מכונית משומשת

קניית מכונית משומשת היתה, במי־דה רבה, עד היום, בבחינת קניית חתול בשק. לפעמים, אפילו פגר של חתול בשק. ברגע שקנית את המכונית, עזבת את המיגרש, וגילית שנדפקת — יכולת לזעוק חמס עד קץ הימים. איש לא היה עוזר לך.

מצב דברים זה עומד להשתנות עתה: אירגון סוחרי מכוניות משומשות, החרד לתדמיתו של המיקצוע, ומעוניין למ־שוך אליו את הקונים הנרתעים כיום ממתווכים וסוחרים — הקים בימים אלה מוסד בוררות, אליו מתבקש לפ־נות כל קונה שביצע עיסקה אצל אחד מחברי האירגון, וחושב שנדפק.

האירגון גם דאג לכך שהשיטה החד־שה תהיה בעלת שיניים: חברי האיר־גון מקימים עתה קרן פיצויים, לה תור־מים כל החברים בהתאם לגודל מחזור עסקיהם. אם, בעיקבות בוררות, ייקבע שאכן הלקוח צודק, והסוחר יסרב ל־פצותו — יפוצה הלקוח מהקרן הכללית.

הסוחר הסרבן, יסולק מהקרן הכללית.

מובן מאליו שבתנאים כאלה, יהפוך השלט „חבר באירגון סוחרי המכוניות המשומשות" לתו־עדובה לגבי הלקוח, יבטיח לו שיש לו סיכוי הוגן לקבל תמורה הוגנת לכספו.

איך להרויח בלי סיכון

אין זה סוד, שהשקעה באיגרות־חוב צמודות למדד, כמו למשל איגרות הפי־תוח ומילווה־הביטחון הממשלתיות, היא ההשקעה הבטוחה והמכניסה ביו־תר במשק כיום. אפילו לדעת כלכלני הממשלה המינימליסטיים, יעלה השנה המדד ב־3 אחוז. יחד עם 4—5 אחוז הריבית המשולמת על ניירות אלה, תגיע ההכנסה עליהם ל־17—18 אחוז — נטו.

למעשה מצביעים כל הסימנים שה־התייקרות השנה תהיה גבוהה יותר. אולם, אפילו אם תיבלם, מאמינים רבים, כי המדד יעלה ב־20 אחוז עד סוף השנה — עלייה שתביא להכנסה של 25 אחוז — נטו — למחזיקי האיגרות.

הכנסה זו היא בטוחה לחלוטין — ועולה כמעט על כל מה שיש למשק להציע כיום.

הצרה היחידה — שהיא מצריכה הש־קעה. אלא שגם לזאת יש פיתרון:

ניתן כיום ליהנות מחלק מרווחים אלה — בלי להשקיע מאומה.

הסוד: בנקים רבים מעניקים כיום הלוואות אישיות צנועות, בסכומים של עד —5,000 ל"י, בריבית של 16—17 אחוז בלתי צמודה. מי שיקח הלוואה זו, יאגור כמה הלוואות כאלה בין בני־מ־פחות, וישקיע את הכסף באיגרות צמו־דות־למדד — ימצא את עצמו — בסוף השנה ברווח. קטן אמנם, יחסית — אך בטוח, ומבלי שהשקיע אגורה מכספו.

במדינה

(המשך מעמוד 16)

מדינה רבת־אוכלוסין ומרכזית. ואילו ג'קסון בא ממדינה בלתי־חשובה: ושינגטון (המדינה, לא העיר), שלחוף האוקיינוס ה־שקט.

לכן זקוק ג'קסון לנושא שיפרסם וש־יחבב אותו מחוף אל חוף. הוא בחר בנושא הביטחוני, רכב על הגל המיליטריסטי, דגל בחימוש ובהגברת המילחמה הקרה. אבל לא היה לו מזל: דווקא כשעלה על גל זה שכך הגל, ובארצות־הברית גברו הנעגועים לשלום. סוס השלום היה הטוב ביותר, ו־ניכסון לקח איתו לעצמו.

מועמדותו של ג'קסון בבחירות השנה שעברה מתה עוד בשלב הראשון, מש־נסתבר שאין לו שמץ של סיכוי.

סים טוב. בינתיים עלה ג'קסון על גל אחר: יהודי ברית־המועצות.

ספק אם הבין תחילה בעצמו איזה אוצר נפל בידיו. ייתכן שחשב רק שזהו עניין מישני, שיחבב אותו על היהודים השולטים באמצעי־התקשורת. אבל במהרה נתברר גם לו שזהו חומר־נפץ ממש, עניין שהפך אותי לאישיות מרכזית בצמרת המדינה.

אותה שעה קשר הנשיא ניכסון את גורלו המדיני בהשכנת שלום אמריקאי־סובייטי. הוא מצא אוזן קשבת במוסקבה, בין השאר מפני שהממשלה הסובייטית זקוקה לסעד כלכלי מאמריקה.

גם מסיבות אישיות. לתוך מצב זה נכנס ג'קסון. הוא מציע הסתייגות להצעת ניכ־סון: לאסור מתן יחס מועדף בשטח ה־מיסחרי, לכל מדינה האוסרת הגירה חופ־שית.

ההסתייגות עצמה, כלשונה, היא טפשית למדי. מדינות רבות מגבילות הגירה בצורה זו או אחרת. אפילו מס־הנסיעות הישראלי עלול היה להיחשב כסותר את נוסח ה־הסתייגות. אילו נתקבלה, היתה נמנעת מן מן הנשיא כל אפשרות לנהל מדיניות־מיסחר, ולהשתמש בכוחה המיסחרי של ארצות־הברית כנשק מדיני.

אולם בארצות־הברית נטוש כרגע מאבק חוקתי בין הקונגרס ובין הנשיא, על רקע שאיפת הנשיא להפקיע לעצמו סמכויות רבות השייכות לקונגרס. גם על רקע זה באה ההסתייגות של ג'קסון ברגע נכון.

כך נוצר מצב מייוחד: להסתייגות של ג'קסון היה מובטח רוב בסינאט, אך ניכ־סון היה מעוניין מאוד־מאד בכישלונה.

בין פטיש וסדן. הדבר העמיד את ממשלת גולדה במצב עדין ביותר.

לא היה לה שום אינטרס לעזור לקאר־יירה הפרטית של הנדי ג'קסון. לעומת זאת היה לה אינטרס עצום שלא לריב עם הנשיא ניכסון, הנותן לה את כל מבוקשה. אולם גולדה לא יכלה לתת עזרה זו. בשנת בחירות, לא ייתכן שתקבל על עצמה את החשד הקל ביותר שאינה עושה את המכסימום למען יהודי ברית־המועצות.

ניכסון הבין את הבעייה. הוא השיג מליאוניד ברז'נייב הבטחה לביטול בלתי־רשמי של הכופר. כשגם זה לא הספיק, הוזמנו כמה מראשי הסינאט למוסקבה, ו־שם קיבלו הבטחות נוספות.

על סמך זה הפעיל ניכסון את מכונת־הלחץ שלו בסינאט, במגמה לשלול מ־ג'קסון את הרוב. העיתונים האחראיים הציעו לג'קסון להסתפק בניצחון האישי הגדול שכבר השיג, ולוותר על ההסתייגות.

הכך זא טוב. אולם את ג'קסון לא עישו באצבע. אין לו שום חשק לרדת מסוס שהוכיח את עצמו, לפני שהגיע ל־מטרתו: מעמד מדיני מרכזי, שיכשיר אותו לנשיאות. הוא הודיע שביטול הכופר אינו מסתיק, ויש לבטל כל ההסתעות להגירה. במרכז כל הלחצים עומדת גולדה מאיר. „אני לא מקנא בה," אמר אותו פקיד ב־ירושלים. „מה שלא תעשה, זה לא יהיה טוב."

אלא אם כן יעלה בידי גולדה לשכנע בשקט את ג'קסון לרדת מן הסוס.

מיפלגות

הנשק הסודי של מפ"ם

חרווח המפלגתי מאחורי הסימפוזיון על „מחיר השלום"

כמו כל מפלגה, מחזיקה גם מפ"ם בנשק סודי, אותו היא שולפת מגזיה בכל שנת בחירות: שמחה פלפן, לשעבר חבר קיבוץ גן־שמואל, מוותיקי המפלגה ומי שהיה ראש המחלקה הערבית שלה ושליחה ב־אריופה במשך שנים רבות.

בחו"ל מופיע שמחה פלפן כאופוזיציונר מושבע וכמתנגד חריף להנהגת מפלגתו ו־לממשלה. בישראל, משמש שמחה פלפן כסוכן סמוי בחוגי השמאל. כזה הוא תפ־קידו הנוכחי בירחון ניואוטלוק, שבמערכ־תו משתתפים חברי מפ"ם יחד עם ליברלים עצמאיים, חברי העולם הזה — כוח חדש, מק"י ואקדמאים בלתי מפלגתיים.

לא ברצון חושפת מפ"ם את תפקידו ה־אמיתי של שמחה פלפן. שעת דחק כזו נתגלתה לה בשבועות האחרונים, כשהחלו להגיע להנהגת המפלגה ידיעות על התר־ארגנויות של חוגים גדלים והולכים במחנה השלום הישראלי, לקראת הבחירות הקרו־בות. הבעיה שעמדה בפני הנהגת ה־מפלגה היתה כיצד להוכיח לבלתי מרוצים כי מחנה השלום הישראלי משתף פעולה עם מפ"ם.

סימפוזיון דימה. כמו בשעות דחק קודמות, נקרא שמחה פלפן אל הדגל. מבלי לשתף את נציגי המפלגות האחרות במערכת ניואוטלוק, קרא פלפן לאיש מפ"ם אחר, יעקב (ז'קו) פרחי, עוזב קיבוץ חצור, למשימה הדחופה. השניים פנו אל

עסקן פלפן
מה מחיר השלום?

שורה של אישים בלתי מפלגתיים, השתמ־שו ללא רשות בשם הירחון, הכינו סימ־פוזיון פומבי, בשלושה מושבים על ה־נושא מחיר השלום. כאילו בלי משים, שיבצו השניים שלושה אנשי מפ"ם פעי־לים כשמעון אבידן, מזכיר הקיבוץ הארצי וראש האגף הימני־קיצוני שלו, המשורר אלעזר גרנות מקיבוץ שובל שעבר במפ־תיע מהאגף השמאלי לאגף הימני של ה־מיפלגה והמועמד לתפקיד החי"כ הער־בי של מפ"ם, מוחמד וואחד, עורך עיתון המפלגה בערבית.

לאישים כאל"מ מאיר פעיל, הפרופיסור יהושע אריאלי ואחרים לא היה ידוע לאיזה תכסיס מפלגתי הם נותנים את שמם. התנועה־לשלום־ובטחון תיכננה סימ־פוזיון דומה ושמחה פלפן, חבר מזכירות התנועה, היה חבר בוועדה המכינה שלו. חברי התנועה, שנתבקשו להשתתף בסימ־פוזיון המפ"מי, חשבו לתומם כי המדובר סימפוזיון שחוזר התנועה בישר על קיומו.

ד"ר מטיחה ומו. את התקר באר־גון הסודי יצר ד"ר נחום גולדמן, שהרצא־תו היתה צריכה לפתוח את הסימפוזיון. חברי המפלגה הליברלית העצמאית, ש־הופתעו מן ההודעות שציינו את מחלקת ההסברה של מפ"ם כקופה למכירת כרטי־סים לסימפוזיון — הטילו ווטו על הש־תפותו של גולדמן, שהודיע בבואו ל־ישראל כי „השתתפותו בסימפוזיון מוטלת בספק. העורך וחברי המערכת וכן המש־תתפים בסימפוזיון הם שמאלנים..."

פלפן מיהר להיכנע. תפקיד יושבי־הראש בכל המושבים נמסר לחברי המפלגה ה־ליברלית העצמאית, שמלאו בלא יודעין את תפקידי המנחה בהצגה המפלגתית ה־גדולה שכוונה, בהצלחה רבה, לצעירי ה־מפלגה ולאינטלגנציה העירונית. למטרה זו גוייסו מאות חברי קיבוצים שהובאו ב־תחבורה מאורגנת ובתקציב מיוחד.

בסופו של הסימפוזיון, בו נשמעו דב־רים חשובים מפי הדוברים הלא־מפ"מיים ודברי הגנה טוטאלית על קוי המדיניות הממשלתית מפי שמעון אבידן — שפשפו ראשי מפ"ם את ידיהם בהנאה וטפחו ב־תודה על גבו של שמחה פלפן, המקווה לחזור עתה לתפקידו הקבוע: שליח ה־מפלגה בחוגים האופוזיציוניים בעיר ו־בחו"ל.

זב למדי, מאורחותיה הפרועות של הדמוקרטיה.

אולם מלבד שני חריגים אלה, תרמו מורדי תנועת החרות רוח עליזות ושובבות־נעורים לכנס. כנס דור המרד של האופוזיציה בחרות, שהתכנס ביום א' השבוע בראשותו של עזר וייצמן, הפך לפסטיבל של חתיכות ומכות. זעקות שבר, שריקות פרועות, תיגרות־ידיים ידידותיות, פה ושם, ליוו את האירוע לכל אורכו.

את הפילפל לאירוע תרמו כמובן חסידיו של מנחם בגין, שהסתננו לכנס, בישלו פרובוקציות והרגיזו הרגזות, בנסיון להפריע לאנשיו של עזר. אלא שהם, כמו בילעם, רק בירכו, בבקשם לקלל: בתום הערב, הסכימו הכל כי נהנו מחווייה מהנה ביותר, לאולם מיפגשים פוליטיים רגילים, המדיפים ריח שיממון ויובש.

נאומו של עזר עצמו היה אנמי למדי. רק לקראת הסוף חזר וניעור בו עזר הידוע: „רציתי לשאוג כאריה," שאג כאריה, „ולא נתנו לי. לא רציתי להיות אמבה."

כנס המרד של עזר וויצמן הפך לפסטיבל של מכות וחתיכות

עזר לא רוצה להיות אמבה!

ב**כל האולם הענקי,** ההומה אדם עד אפס מקום, היו רק שניים שלקחו את האירוע ברצינות:

אחד היה עולה חדש מארצות־הברית, עורך־דין חיימוביץ, שהפעיל מערכת קריאות־ביניים מקרב הלב, התווכח עם שכניו, עם האופוזיציה, עם הסדרנים, כאשר הוא רץ לאורך האולם וזעק בקולי־קולות. הוא המשיך לזעוק גם כאשר כל הצדדים ניסו להתגבר עליו, חבטו בו כהלכה.

השני היה אחד השוטרים שנשלחו לפקח על הסדר בסביבות הכנס. כאשר היה עד לוויכוח סוער בין שני קבוצות ירידים, החליט, ביוזמה משטרתית ברוכה, שאצלו לא יהיה דבר כזה. הוא ניגש ל־

קהל המעריצות

הצעירות שמילאו את אולם מצודת זאב, בו נערך כנס המרד של עזר וייצמן, הזכיר את נשות וינדזור העליזות של משה דיין. הצעירות, שהשתתפו, כמו צפירה מנדלסון (**בתמונה למטה מימין**), סטודנטית, בת 19, תומכת בעזר וייצמן, „מפני שהוא צודק!"

מתווכח הקרוב ביותר, תפסו בכתפו, ניסה להוציאו בכוח.

כאשר הוסבר לו להירגע, נראה מאוכזב.

המסקנה, מבחינתו: „לא אקח חלק בפיקוח. אשב כמו שועל."

בלטו בכנס — החתיכות. הן לא באו

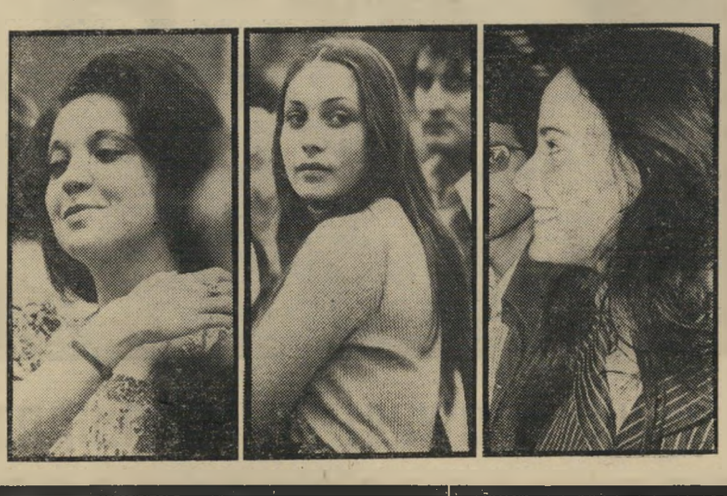

צחוק בצד

שתיים ממעריצותיו של עזר וייצמן מתמוגגות בכנס תומכיו בחרות. למראה הצעירות שהקיפוהו, הגיב עזר וייצמן בחיוך: „לפחות זה נשאר לי."

השועל

אלוף (מיל.) עזר וייצמן נואם בפני כנס החוג לשינוי ותמורה בחרות, טוען כי „רציתי לשאוג כמו אריה. לא רציתי להיות כמו אמבה, עכשיו אשב כמו שועל." בכנס פרצו תיגרות ידיים בין־אוהדי עזר וייצמן ותומכי מנחם בגין (**בתמונה למעלה מימין**).

כל כך למרוד, כמו להשתוף בשימשו של עזר. ספק אם מחלקת המנגנון של תנועת החרות ידעה אי־פעם שיש לתנועה כל־כך הרבה חברות, כל־כך צעירות, כל־כך נאות.

לא היה ספק בהערצתן את עזר: „אני איתו. הוא צודק." הסבירה חד־משמעית את מצעה הפוליטי צפרירה מנדלסון (19), סטודנטית לאנגלית וצרפתית באוניברסיטה תל־אביב. בארבע מילים אלה, תימצתה את דעת כל בנות־מינה וגילה באולם.

„וולא. אם יתנו מחר זכות־בחירה לנשים במדינה הזאת," הגיב איש־מגגנון ותיק למראה החתיכות. „עזר נהייה לנו ראש־ממשלה."

יותר נועז
מ„ל״ידי צ׳טרלי״
יותר משעשע
מ„פאני היל״ -
וידויה האינטימי
של בת כפר
מרחובות
שהתנסתה
במשך שנה
בחוויה בלתי
נשכחת

היתי אשתו של דויד אבידן

דויד וליל אבידן בתקופה בה היו נשואים ומאושרים

הכוכבת

לילי אבידן כפי שהופיעה בסרט **הטרמפיסט**, סרט ישראלי שטרם הוצג בארץ מכיוון שלא אושר כסרט ישראלי. לילי היתה כוכבת הסרט, בתקופה כשהיתה עוד נשואה למשורר דוד אבידן, שהיה גם הסוכן האישי שלה.

מ ישהי כבר הקדימה אותי וכתבה על כך שבעל זה דבר מצחיק. מישהי אחרת גם הקדימה אותי והוכיחה שלאהוב משורר זה דבר מצחיק. אבל מכיוון שלי היה משורר שגם היה בעלי — אז מה יכול להיות יותר מצחיק מזה?

היום, כשכל התיסכול והמרירות שהיו בי בעקבות חוויה בלתי נשכחת זו של חיי נשואין מיוחדים במינם, כבר חלפו, אני חושבת שאני יכולה לספר באובייקטיביות על אפיזודה משעשעת זו, על שני אנשים שהאחד מהם היה מרחובות והשני מכוכב אחר.

ובכן, זה היה בוקר די נאחסי. לא במיוחד התחשק לי לקום כאשר רחל, חברה טובה שלי, צילצלה אלי וביקשה ממני לבוא איתה לחיפה. כל כוח בעולם לא היה מוציא אותי מהמיטה. רק מאוחר יותר הסתבר לי שהיו אלה קולות טילי האוויר וספינות החלל מהכוכב האבידני שהגיעו לאוזני מבלי שאדע על כך, ואני השתכנעתי שהגיע הזמן לעשות משהו בקשר לאישיותי המבודדת.

איכשהו הגעתי לתחנת־הרכבת בצפון תל־אביב. רחל כבר חיכתה לי שם. קנינו כרטיסים והמתנו לצאת הרכבת כשלפתע פתוחה החל מנסה אותי בדיבורים. אני זוכרת שאת מחציתם המילים לא הבנתי. היתה לי הרגשה שהן בעברית אבל לא הייתי מוכנה להישבע על כך. היה ברור לי שברגע זה התעורר בי חשק נוראי שה־איש הזה ילמד אותי את כל המילים ה־אלה שאני לא מבינה.

איכשהו, בעזרת כמה מילות קישור המ־בנות לשנינו, השתכנעתי ללכת עם האיש אל קרון המיזנון. שם הייתי צריכה לספר לו את כל קורות חיי, כולל העובדה האי־טימית שכבר תקופה ארוכה לא קיימתי יחסי־מין.

הייתי אז רחובותית, בת להורים מפנקים. אמי היתה רופאה ואבי נשיא התאחדות בעלי המלאכה ברחובות. נולדתי בחדרה אבל גדלתי ברחובות, ושרתי שם את השיר של דן אלמגור: „אז מה אם אנחנו מרחובות...“

הייתי אז (ברכבת) בת 22, כבר לא בתולה כיוון שהייתי כבר נשואה והספקתי להתגרש. בפעם הראשונה התחתנתי כש־הייתי בת 19, אחרי שגמרתי את בית־הספר התיכון. בעלי הראשון היה איש צבא שתרם לצה"ל גם את הזמן שאני הייתי צריכה לשרת בו.

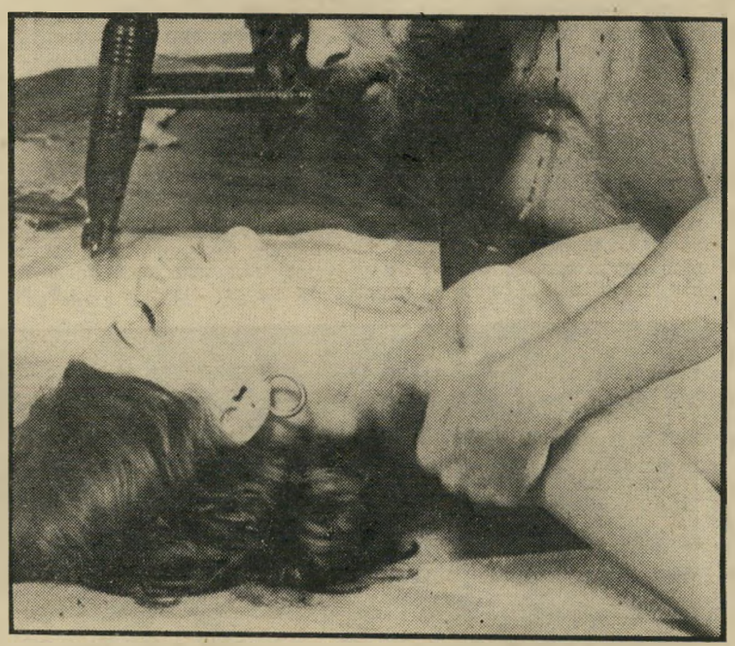

וידוי ברכבת

ב תקופת נשואי הקצרים נפטר אבי ואמי נסעה לארה"ב. כשהצטרפו לזה טיבות נוספות, התגרשתי ונסעתי אל אמי. טיילתי בעולם. הנסיעה הזאת פתחה אותי לגמרי. הבנתי שאחרי העולם הגדול אני לא יכולה יותר לחזור לרחובות, וגם שמק־צוע כמו מורה או גננת אינו היעוד בחיים בשבילי. בגרמניה עבדתי בדוגמנות וכך נכנס לי הג'וק של חשיפה חיצונית והופעה בפני מצלמות.

כשחזרתי לארץ לא הייתי בטוחה שאני רוצה להישאר כאן. מה שכן הייתי בטו־חה, זה שאני רוצה להישאר בעולם השאו־ביזנס. תוך כדי חיפושים אחרי עיסוק בעולם זה, מצאתי, ברכבת לחיפה, את השאו הגדול ביותר בחיי.

בסיום הווידוי האישי שלי במיזנון ה־רכבת, הואיל האיש במכנסיים הסגולים לציין כי „את בחורה מעניינת מכמה אס־פקטים.“ הוא אף היה די נחמד כדי להזמין אותי לפנטהאוז שלו בתל־אביב, כשאדמן לשם. בעוד אני מתארת לעצמי בדמיוני את דירת הגג המטורפת שלו, הצבועה ב־וודאי בסגול־בורדו, כבר טיילנו יחד ב־כרמל הצונן ולגמנו שוקו חם בקפה רון.

(המשך בעמוד 22)

מאת

לילי אבידן

צדה עיני יצור בעל חזות השודה, לבוש במכנסיים סגולים ובחולצת בורדו פתוחה שחשפה את כל חזהו שופע התלתלים.

הוא החזיק בידו תיק, שרק מאוחר יותר התגלה ככלי קיבול ומיסתור לכל כלי־הנשק שבעולם. אבל אותה שעה לא ייחס־תי לו את החשיבות שהוא היה ראוי לה. הצורה הזאת עמדה ונעצה בי עיניים שחו־רות שלא בדיוק מהעולם הזה. בסקירה ראשונה החלטתי שעלי לברוח מהשפעות מזיקות וניגשתי לקיוסק שבתחנה כדי לקנות עוגה. לפתע נשמט ארנקי מידי. התכופפתי להרימו. הרגשתי איך עיניו של הזר מתמקדות על אחורי, שהיו נתונים במכנסיים צמודים. העיניים האלה היו מלטפות. התיישרתי והרגשתי איך העיניים האלה מלטפות את שאר חלקי גופי. חשב־תי לעצמי: „עלא כייפאק!“ צריך לברוח לפני שהדבר הזה יגיד: „הלו בובה! מה דעתך על מספר... טלפון?“

עליתי עם רחל (כבר סיפרתי שהיא חברתי הטובה?) לקרון הרכבת והתחלנו להתרוצץ כדי לחפש אחר מקום ישיבה. לפתע צצו מולי המכנסיים הסגולים והציעו לנו לא פחות ולא יותר מאשר מקום ישי־בה ברכבת (רק מאוחר יותר הסתבר לי שזאת צורת חיזור אופיינית של האיש — הייתי עדה ברבות הימים לרבות מסוגה, אך בל נקדים מאוחר למוקדם).

התיישבנו. האיש בחולצת הבורדו ה־

המשורר - צילום עצמי בסרטו „מין“

(המשך מעמוד 21)

זה היה יום מטורף. כשחזרנו לתל־אביב, ברכבת כמובן, נשלחו ידיו של האיש אל שכווי זבו זמנית גונב לאוזני שהאיש הוא לא פחות ולא יותר מאשר המשורר ה־לאומי דויד אבידן.

אינני יכולה לתאר לכם את הרגשתי באותו רגע. סומררתי מעונג. תארו ל־עצמכם: האיש שעליו כתבתי את בחינת־הבגרות שלי בספרות נוגע עתה בעכווי. בקושי הסתדרתי עם כל הפרטים עליו ב־בחינה והנה הוא עכשיו ריצה לדעת עלי הכל, כמו למשל, כמה כסף יש בחשבון הבנק שלי, מה גודל הירושה שקיבלתי מאבי שנפטר, ואם אמא שלי היא טיפוס רחב־לב ויד.

בדרכי חזרה לרחובות, אחרי שנפרדתי ממנו, תלשתי את כל עלי החרצית כדי לדעת אם כן או לא ולמחרת הייתי שם אצלו, למעלה בפנטהאוז, אפילו שהחרצית פסקה שזה „לא".

צלצלתי בפעמון, אך לא לפני שקראתי בעיון את שמו של האיש הרשום על ה־דלת, כשמתחתיו הרשימה הבאה: „המאה השלושים בע"מ; המכון לחקר מוח האדם; מרכז הסרט הבינלאומי; „מין"; נא לצלצל לשם תיאום פגישה; נא לא לעשן בתוך חדירה מחשש זיהום."

מיזמוז בצל קופת־חולים

יצחקי. הדלת נפתחה בידי המשורר שהיה לבוש בבגדים קטנטן, שהסתיר ולא הסתיר את כלי עבודתו להתפארר.

נכנסתי אל החדר ועיני חשכו. זה היה הברדק הכי ברדקי שראיתי בחיי. חקירות היו מכוסים בספק קרטונים ישנים, ספק פלאקאטים אכולי צחבון. היו שם מראה שאין ליאים בה דבר, גרבי ניילון הפרו־שים לאורכו זרוחבו של הקיר, טמפונים נעוצים בנעצים אל דיקט, המון תיקים, ועוד ערימה שלימה של מכוונות־כתיבה, מכשירי צילום, מיסמכים, ושלושה מכשירי טלפון. ברגע הראשון זה נראה לי ממש כמו מיסקדה צבאית, אולי מפני שאף פעם לא חייתי במיסקדה צבאית.

החדר השני היה מכוסה כולו בעתונים, גדמה לי משנת 1505 ועד ימינו. היו שם המון דפים מעוכים, ניירות העתקה, ארבע מגבות ובאמצע — מקום מנוחתו של המ־שורר: מיטת זוגית שעליה סדין תכלת מקומט, כרים ושמיכת שחיתה עם לבנה.

אחרי שחזרתי מהסיור הנורא הזה בעיני, נכמרו רחמי על המשורר היוצר, תחי בחור עלוב.

עוד אני בוחנת את התרגשותי והמשורר ניגש אלי, ליטף בידו רכות את ראשי ואמר: „נו, ילדה, אני רואה שסוף סוף תגעת — בואי. הרגישי את עצמך נוח. הורידי את הבגדים. השתחררי. אנחנו יכו־לים לצאת אל הגג כדי להשתזף..."

נו, מה לא עושים כדי לעשות דברים מעניינים! השתחררתי מכבלי חציבלי־זציה ויצאתי כשהביקיני שלי — מבצרי האחרון — על גופי.

שכבנו על גבי מזרונים דקים בצילו של בנין קופת־חולים־סניף־זמנהוף. שם החל המשורר הלאומי למזמז אותי. משום מה הסתבר תוך זמן קצר שהחלק התחתון של הביקיני שלי מפריע לו והוא חזר וטען שיהיה לי נוח יותר בלעדיו.

ממצב זה, על גבי המזרונים על הגג, עברנו תוך זמן קצר למצב דומה, אבל על גבי מיטתו, כשאני עושה מאמצים ראויים לשבח להתעלם מהריחות והנוף. שם התגלה המשורר כאדם יותר מקורי. הוא טען שאולי כדאי לי להוריד את חלקו התחתון של הביקיני. אבל אני המשכתי להגן בעוז על... (על מה לא ידעתי בדיוק).

זה היה מאבק קצר בו ניצח לבסוף ה־אינטלקט והמין החלש והיפה נשאר כנוע. הרבה יותר איני זוכרת על יום אינטימי זה. מה שכן זכור לי, זאת נערה מטורפת במיקצת שנכנסה עם תום המערכה ה־ראשונה והזמינה ללכת יחד איתנו ל־קולנוע. שם היא זכתה להיות ממוזמזת בשיטתיות יחד איתי, מהצד השני כמו־בן. כמו שנאמר: אחוז בזו, וגם מזו אל הוא הזמין אותי לפגוש אותו בתל־אביב. התעקשתי משום מה שיבוא לראות אותי ברחובות. בתום השיחה התישבתי עם אמי הורתי כדי לספר לה את כל העניין. היא היתה די מנומסת לטעון שתשמח להכיר אישית את המשורר — דבר שדי הצ־טערה עליו מאוחר יותר.

למחרת בערב, כשפעמון הדלת צילצל, עמדתי דרוכה ולחצתי על הזמזם של שער הווילה שלנו. המשורר נכנס פנימה דרך השער ואם איני טועה דומני שהבחנתי בפניו הבעה של התפעלות למראה הווילה. אולי זה רק נדמה לי, אבל ראיתי בהבזק שבעיניו כיצד הוא עושה חישובים מהירים של ערך המקום.

בידו החזיק המשורר תיק ג'ימס בונד. תחילה קשה היה לי להבין מדוע היה צריך לבוא לפגישה רומנטית עם נערה עם תיק ג'ימס בונד גדול כל כך, שהוא רק אחד מאוסף התיקים הענק שראיתי בביתו — כ־20 תיקים שונים בגדלים וב־צבעים שונים. מאוחר יותר הצלחתי לש־לוח מבט חטוף אל תוך התיק ואז הסתבר לי שהוא מחזיק בו פנקסי צ'קים, פנקס כתובות, 5 עטים בצבעים שונים, אלה תגה ידך. אני מוכרחה לציין שהוויה מיו־חדת במינה זו, בת התנסיתי לראשונה, לא גרמה לי הנאה מיותרת.

אחרי הסרט ליווינו את הנערה אל תח־נת האוטובוס ואילו אותי ניסה אבידן לשכנע לחזור לדירתו, אולי אפילו לשנת לילה. לא השתכנעתי והתעקשתי לחזור הביתה. זה היה פשוט מתוך רצון לגרום לו לחזר אחרי. הוא פשוט הצליח לזיין לי את המוח ולגמור בפנים. אחרי יומיים של היכרות איתו איבדתי את עשתונותי בנאיביות של בת כפר המזדמנת לראשונה בחייה לכרך הגדול.

הצייד השחור וכיפה אדומה

זרתי חביתה במוניות רחובות כשכולי אחוזת התרגשות לקראת יום המחרת, כדי לראות את תוצאות הטיפול המהיר שהעניק לי המשורר הדון ז'ואן.

לא הייתי צריכה להמתין הרבה. בשעה שלוש לפנות בוקר צילצל הטלפון. אמי הרימה את השפורפרת כשהיא בטוחה ש־זהו ודאי אחד האפאציינטים שלה שקיבל התקפת־לב. אבל לפי הבעת פניה הבנתי שהיא רותחת בזעם. היא הגישה לי בנועם את השה־רחוק ומצידו השני של הקו היה הבלתי אפשרי: דויד אבידן.

שכחתי אפילו לומר לו שאני חושבת שזו שעה שאינה מתאימה כל כך לשיחות טלפוניות. באותו זמן נראו לי כל שגיו־נותיו כהגיוניים בהחלט. אחרי שעה שלי־מה של הסברים פילוסופיים על כך שאין בעצם הבדל בין יום ללילה ושהלילה הוא בעצם בדיוק אותו דבר כמו היום, ושאדם צריך למעט לישון ככל האפשר (לא חשוב שאבידן עצמו, כפי שהתברר לי אחר־כך ישן בדרך כלל כ־16 שעות ביום בממוצע). (נאבוט) להרגיע מזיקים, כמה שקיות עם פילולים ותרופות, העתקים מכל עתוני הבוקר והערב של אותו יום, כמה המונות של המשורר עם הקדשת המחבר וכרטיסי ביקור. בקיצור, היה בתיק ייצוג לכל מה שיש לו בבית.

הפעם בא האיש לביתי כשהוא לבוש בחולצה שחורה, כשאינו שוכח להסביר לי שבחולצה השחורה הוא נראה סכסי יותר וכי אשתו הראשונה לא אהבה כש־היה לובש שחורים כיוון שטענה שאלה הם בגדי הצייד שלו. מיד הצטייר בעיני כצייד בשחור ואני ראיתי את עצמי כ־כיפה אדומה. מה שאני בטוחה הוא שאמי, שהיתה עדה לאותו מעמד, הרגישה את עצמה כמו הסבתא באותו סיפור.

היתה לנו באותו ערב שיחה מאלפת על תרופות לעירנות ולהירדמות, על משל־שלים פעילים ושאר תרופות המסייעות לעיכול. בתום השיחה נסע המשורר ל־ביתו כשהוא משאיר אותי אל מול הנוף הבזיל של אמי שטענה: „כידיד — עלא כייפאק, כיותר מזה — תשכחי מזה. הוא יהרוס אותך."

מול הנוף ברול זה ניצבתי אני הקטנה, עם שאיפותי המודחקות להיות אשת חיקו של משורר אומלל ולעשות ממנו משהו, ולהגיע יום אחד אל הפיסגה כשאני משהו של מישהו.

עוד באותו לילה מיהרתי לסכם את חוויותי בשיר, שאני רוצה עכשיו לחייך כלפיו יחד איתכם:

גלים גלים של עצב / גלים גלים של בדידות / כל אשה והציפיות שלה / שורה ארוכה של עיניים עצובות / שורה ארוכה של לבבות בודדים / למה הן מצפות / גלים גלים של עצב ובדידות.

זה יהיה כנראה גם השיר הראשון בקר־בן שאוציא.

(המשך בשבוע הבא).

דויד וליל אבידן בפנטהאוז: „האינטלקט ניצח את היופי!"

במדינה

הסתדרות

למי נצנצו היהלומים?

ניכשל נסיון לדחות בחירות לאיגוד פועלי היהלומים

צמרת מפלגת העבודה טרם ההליטה מתי ואיך לערוך את הבחירות להסתדרות. כל הסימנים מצביעים על כך שראשי הגוש המפא"י היו מעדיפים לדחות את הבחירות עד לקיץ 1974. אולם הם חוששים ובצדק, שהדבר לא יינתן בידם.

דוגמה למה שעתיד להתרחש אם ייע־שה נסיון לדחות את הבחירות, ניתנה השבוע בבית־המשפט המחוזי בתל־אביב. על־פי חוקת ההסתדרות חייבות בחירות כאלה להיערך אחת לארבע שנים. אבל איש מפועלי ענף היהלומים בארץ אינו זוכר מתי נערכו בפעם האחרונה בחירות לאיגוד המקצועי שלהם. יש אומרים כי זה קרה לפני 20 שנה. אחרים טוענים כי מעולם לא נערכו בחירות כאלה.

גח"ל תומך במערך. אריה גרד־שטיין ואברהם וסרצוג, מזכיר האיגוד ב־מחוז תל־אביב, הם הבוסים הבלעדיים של עובדי היהלומים. תלישותם של השניים מהבעיות האמיתיות של עובדי הענף, הבי־אה להקמתם של ועדי־פעולה, שהחלו ל־התסיס את עובדי היהלומים, כינסו אסי־פות, הפיצו כרוזים ותבעו במפגיע עריכת בחירות לאגודה המיקצועית שלהם.

אבל הבוסים בוועד־הפועל החליטו כי השעה אינה כשרה לבחירות. כאשר הועל־תה התביעה לעריכת הבחירות באיגוד ה־מקצועי, העביר אוריאל אברהמוביץ' הח־לטה שהתעלמה למעשה מחוקת ההסתד־רות. בהחלטה, שנתמכה גם על־ידי סיעת גח"ל נקבע כי לא ניתן לערוך בחירות במועד הקרוב.

אחרי שכל מאמציהם עלו בתוהו, פנו עובדי ענף היהלומים לנציג סיעת העולם הזה — כוח חדש בוועד הפועל, אלכס מסיס. השבוע, אחרי שכל דרכי הפעולה בתוך ההסתדרות לא הועילו, ביקש פרק־ליט הסיעה, עורך־הדין אברהם אורן, המ־ייצג את סיעת העולם הזה בוועדת החוקה של הוועד־הפועל, סעד מישפטי, מבית־המישפט.

ניצחון פוליטי. תביעה זו, לה לא ציפו, העירה את עסקני הוועד־הפועל מ־תרדמתם. נציגיהם שהופיעו בבית־המשפט, שוב לא התכחשו לצורך לקיים בחירות בענף, ביקשו רק שהות מספקת להכנת הבחירות. לטענתם דרושה להם לפחות שנה להכין את הבחירות. לכך התנגדו עובדי היהלומים.

בית־המשפט קיבל את התנגדותם, קבע כי הבחירות בענף עובדי היהלומים ייערכו לא יאוחר מה־15 בינואר 1974, כדי שנצי־גי הפועלים יוכלו לייצגם במשא־ומתן על השכר. „בית־המשפט מצפה שהצדדים יע־שו את כל ההכנות לקיום הבחירות הסדי־רות לפני התאריך האמור," קבע השופט שלמה לובנברג בהחלטת תוך שהוא מג־דיר את הפרשה: „נצחון פוליטי של ציבור עובדי היהלומים."

פרקיט אורן
20 שנה בלי בחירות

הורדנו את המחיר!

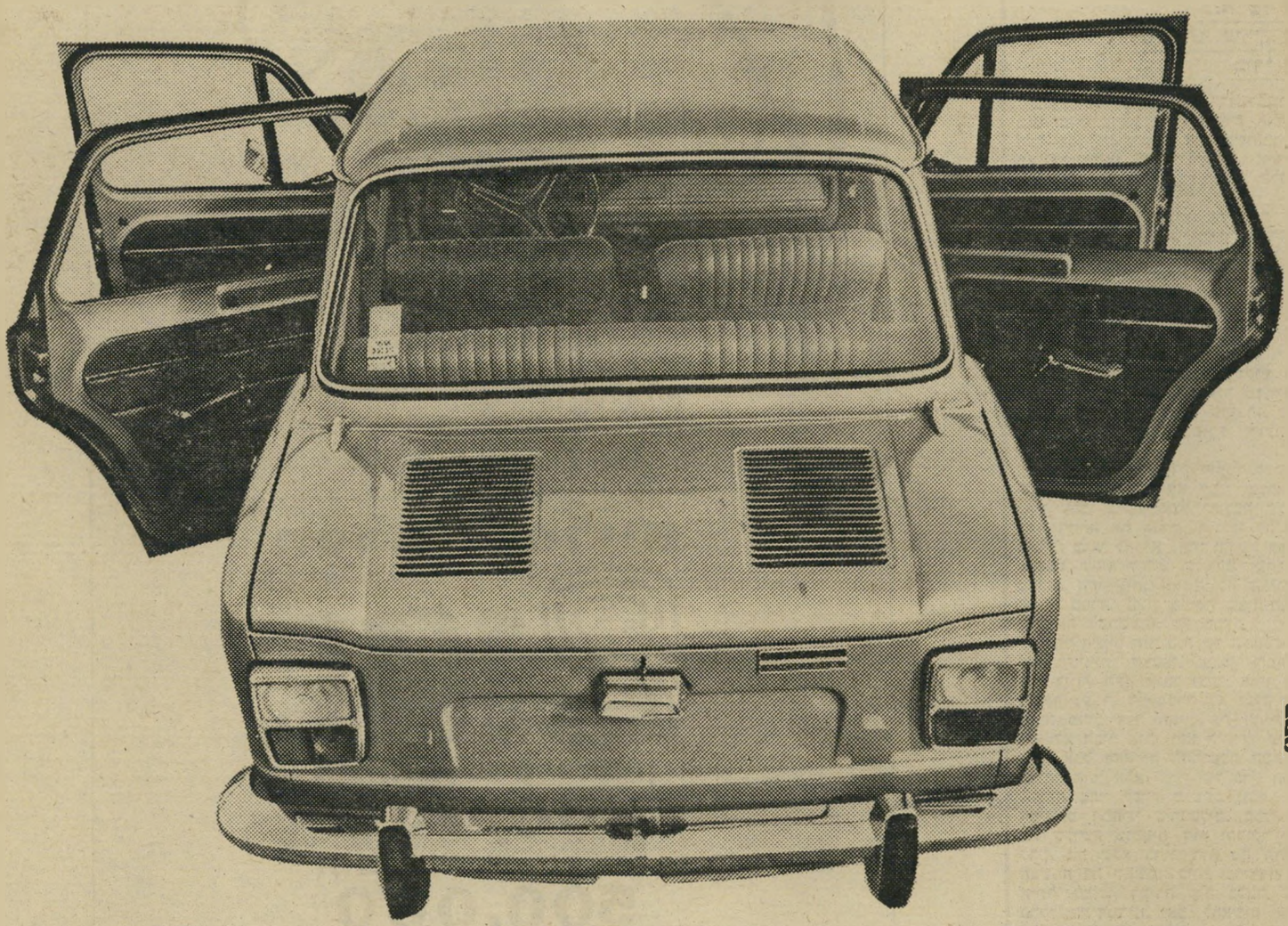

סימקה 1000

המכונית המשפחתית המיובאת הזולה ביותר בארץ

בעוד שכל המכוניות המיובאות מחו"ל התייקרו בעקבות שיטת המסוי החדשה, סימקה 1000 לא רק שלא התייקרה, אלא גם הוזלה!
בסכום של -.22,220 ל"י, אתה רוכש מכונית משפחתית בעלת מוניטין בארץ ובחו"ל, השומרת על ערכה בשוק המכוניות, שהוצאות אחזקתה – רשוי ודלק – הן זולות ביותר. וזאת משום שנפחו של מנוע סימקה 1000 הוא 944 סמ"ק בלבד.

סימקה 1000, המכונית המשפחתית האידיאלית בסוגה:

- 4 דלתות
- 5 מקומות ישיבה
- 4 הילוכים סינכרוניים
- מעצורים הידראוליים
- 4 מתלים נפרדים
- צמיגים רדיאליים
- מנעול הגה
- מערכת חימום
- מפשיר אדים
- מגיני שמש

CHRYSLER INTERNATIONAL

מכונית טובה מבית טוב

במדינה

פשעים

והרי החדשות

ועיקרן תחילה...

בנה של אשה שזיהתה פורץ, נדקר בידי חברו

בדרך כלל נוהגת שרי רז לבשר לה־מוגי בית־ישראל על החדשות האחרונות מעל מסך הטלוויזיה. אבל כשחזרה לבי־תה בירושלים באחד הלילות, אחרי ש־סיימה לקריין, גילתה כי בביתה שלה מצ־פה לה חדשה.

כאשר ניסתה לפתוח את דלת ביתה, נפתחה הדלת מעצמה, ומתוך הדירה הת־פרץ החוצה אדם, שפתח במנוסה. שרי המבוהלת ניסתה לעצרו, אך כל מה שעלה בידה לעשות היה לזעוק לעזרה. אחת השכנות הגרה ממול לביתה ברחוב עזרת־ישראל, יצאה לשמע צעקותיה, הספיקה לראות את הפורץ במנוסתו.

כאשר הגיעה המישטרה למקום לגבות עדויות מסרה השכנה תיאור מדוייק של האיש שיצא מדירתה של שרי רז. בהתאם לתיאור נעצר האיש, פורץ ידוע, בשם פרץ, מיד.

נסיון לרצח? פרץ הועמד לדין הור־שע ונדון למאסר. לא לפני שכמה מח־ברין ערכו ביקור אצל שכנתה של שרי רז שזיהתה את חברם, הודיעו לה כי ל־טובתה כדאי לה לא לזכור בדיוק בבית־ה־משפט שהוא האיש שראתה אותו יוצא מדירת הקריינית. האשה לא הבינה את הרמז, מסרה עדות מליאה בבית־המישפט שהביאה להרשעתו של פרץ.

באחד הימים חזר בנה של השכנה לחופ־שת משירותו הצבאי. מישהו המתין לו ליד ביתו, תקף אותו ודקר אותו בסכין. הדוקר נעצר. המישטרה לא יכלה למצוא סיבה מדוע דקר האיש את החייל, שכן הוא לא הכיר אותו ולא היה לו עימו כל מגע. אבל בחקירה הממושכת הסתבר כי הדוקר אינו אלא ידידו של פרץ הפורץ.

עתה צפוי לפרץ מישפט נוסף, בבית־המישפט המחוזי בירושלים, בפני הרכב של שלושה שופטים. הוא והדוקר יועמדו לדין. מה שלא ברור הוא מה תהיה ה־האשמה בה יואשמו. כיוון שדקירת החייל היתה, למזלו, דקירה קלה בלבד, שוקלת פרקליטות־המדינה אם להאשים את ה־שניים בגרימת חבלה חמורה או בנסיון לרצח.

תחבורה

סלט חפוזים

שלושה סיירי־בטיחות ניסו לשחק ג'יימס בונדים, לעצור בכוח — בניגוד לסמכותם — חייל צה"ל, פוזרו על־ידו לבית־חולים

שלושת סיירי־הבטיחות עצרו בחריקה את הקטנועים שלהם, בפינת רחוב שפירא בתל־אביב, פתחו במרוצה בעקבות חייל שצעד על המידרכה לפניהם.

כשהשיגו אותו, הסתערו עליו השלושה בעוזן נפש. אחד תפס בידו הימנית, השני דחף אותו בגבו לעבר הקיר, השלישי הת־ייצב מולו.

החייל, רב־סמל אליהו אוריון (24), מד־ריך־נהיגה בצה"ל, השתחרר מהסייר ש־אחז בידו: „אולי תרדו ממני," נזף בתפו־זים המשולהבים.

היסטריה. אלא שנציגי סיירת תפוז היו עסוקים מדי במלאכת הקודש. הח־סון מבין השלושה, יוסף גליק, סטודנט באוניברסיטת תל־אביב, זינק מחדש על החייל, כששני האחרים עזרים בידו.

אליהו אוריון התגונן במהירות ובעי־לות. גלייק חטף מכה בפרצופו, נפל למיד־רכה כשפניו זבים דם.

זה הספיק לשני אחיו גיבורי־התהילה: הסייר השני קיבל היסטריה, התחיל לבכות למראה הדם. השלישי נסוג לטווח־ביטחון, החל זועק לעזרה לתוך מכשיר־הקשר שלו.

חריגות מסמכות. ההסתערות על ה־חייל לא היתה החריגה היחידה שביצעו

(המשך בעמוד 26)

הפרס כפליים

ב־2 גוטו

מינימום פרס ראשון

150,000 ל"י

ומצטבר עד

*500,000 ל"י

*הזכיה בפרס הראשון לכל טופס אינה יכולה לעלות על מכסימום של 250,000 ל"י

פרטים בדוכני המכירה

הממל הפרסים

לשכת הפרסום הממשלתית

הופיע ספרו החדש של

מוטי בהרב

מסעי הקודש שלי 1973

הספר מופיע במהדורה מצומצמת ולא ימצא בחנויות ◆ שלח צ'ק או המחאת דאר ◆ להשיגו במחיר שבוע הספר ◆ שלח צ'ק או המחאת דאר בסך —.6 ל"י להוצאת „שירה" אלחריזי 14, ת"א.

עפולה

תנועת העולם הזה — כוח חדש מזמינה בזה את כל חבריה ואוהדיה לפגישה שתי־ערך באולם זילברשטיין, שד־רות־ארלוזורוב עלייד קולנוע נווה־אור, עפולה, ביום רביעי, ה־2.5.73 בשעה 8.00.

בתוכנית: הרצאתו של מזכיר התנועה והיועץ הפרלמנטרי

אמנון זכרוני

אשר ישיב לשאלות הקהל.

צוללנים אלה מסכנים חייהם - בגלל חסכון בפרוטות

קומנדו הנפט

המאשים מוטי גונן, צוללן בק.צ.א.א., שהעלה השבוע האשמות על זלזול בבטיחות מצד החברה הממשלתית של קו צינור הנפט.

„ת כתוב בדיוק מה שאני מספר לך. אני לא מפחד. אל תכתוב סתם ש־שמעת פה. תכתוב בפירוש ששמעת מ־מ נ י.״

מוטי גונן אינגו מהפחדנים. לא בים ו־לא ביבשה. לא במעמקי המצולות, שם הוא מוצא את פרנסתו כצוללן, ולא ב־משרדו של הבוס חמור־הסבר.

השבוע, בנוכחותו של הבוס, אלוף־מישנה (מיל.) מישאל שחם, השמיע מוטי כמה האשמות נוקבות, שלא כל עובד היה מעז להשמיען:

הוא טען, בפשטות, כי חברה ממשלתית ציבורית מסכנת את חיי עובדיה — בגלל שיקולים כספיים.

אסון במצולות

ד חברה שהואשמה בצורה חמורה כל־כך היתה החברה שממנה מוציא מוטי את פרנסתו — קו צינור הדלק אילת—אשקלון.

סיפר מוטי, אחד מתריסר הצוללנים של ק.צ.א.א.:

„בכל העולם נהוג שאסור לצלול לבד. אפילו בחיל־הים זה נהוג. זהו אמצעי בטיחות ראשון במעלה.

„רק לפני כמה שבועות קרה לי שנגמר לי החמצן בבלונים, כשהיינו במעמקים.

„סימנתי לבן־הזוג שלי, עזרא, שהאוויר נגמר לי. כשאתה בעומק של שבעים מטר מתחת לפני המים, אתה לא יכול פשוט לזנק למעלה. העלייה מעומק כזה צריכה להימשך שבע דקות, עם המתנה מתחת לפני המים.

„בן־זוגי נתן לי את הצינור שלו. לקחתי אוויר מהצינור שלו, והחזרתי לו. וכך, כשאנחנו נושמים חליפות מאותו צינור, עלינו בשלום.

(המשך בעמוד 26)

הירידה למטה

צוות־צלילה יוצא לפעולה: אחד הצוללנים, אברהם מצליח, כבר במים, בעוד חברו, דב פרל, לבוש חלי־פת־לחץ ומיכל־חמצן, מתכונן להצטרף אליו. שני צוללנים יישארו בסירה, שתישאר לעגון במקומה כל עוד ישהו שני חבריהם במעמקים. ברקע: קטע מצינור הנפט אילת — אשדוד, הגלוי על פני המים, ליד ירכתי ספינה שאל מחסניה הוא מחובר.

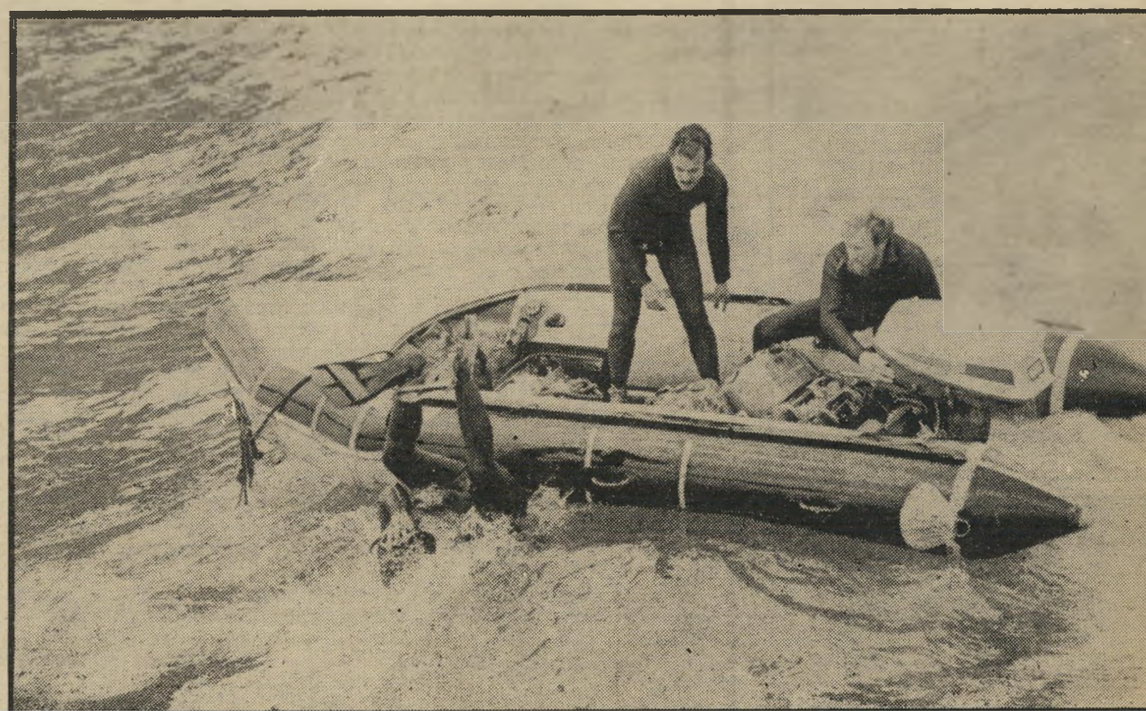

ההתחלה - והסוף

צוללן נכנס למים, ב־תנוחה הקלאסית של ארוכה מדי במעמקים, או עלייה מהירה מדי למעלה, אין החנקן המצטבר במעמקים בדמו של הצוללן מספיק להיפלט החוצה, והצוללן עלול לסבול חבלות פנימיות חמורות ביותר. הפיתרון: הוא מוכנס לתא־לחץ, שם מייצרים לחץ אטמוספרי דומה לזה שבמעמקי המים, ומקטינים אותו בהדרגה, במהירות הנכונה.

צוללן נכנס למים, ב־תנוחה הקלאסית של גילגול לאחור מהסירה, כשידו שומרת שהמסיכה לא תישמט מעל פניו בגלל התנופה. בתמונה משמאל: צוללן (בתוך המיכל) מדגים מה קורה בסופה של צלילה עם תקלה: כתוצאה משהייה

(המש מעמוד 25)

„אם קורית תקלה כזו כשאתה לבדך למטה, זה לא כל־כך נעים.

„וקיימות כמובן עוד תקלות נוספות, שאם אתה עם בן־זוג — הוא יכול להציל אותך או להזהיר אותך. אבל אם אתה לבד — אתה אבוד.

„למרות זאת, קרו כמה פעמים מיקרים שירדתי למטה לבד."

זילזול בבטיחות

צ ילדים, צנחנים, נהגי־מירוצים — נראים כהרפתקנים חסרי־אחריות ב־עיני הציבור הרחב. האמת היא שאנשים אלה מקפידים בקיצוניות על כל כללי ה־בטיחות. הם יודעים שכללים אלה נועדו להבטיח את חייהם. ולמרות הדיעה הכל־לית, הם מעריכים מאוד את חייהם.

מה גרם לצוללן ותיק כמוטי להסתכן בצורה כל־כך חמורה?

מוטי משך בכתפיו: „יש מקרים שבן־הזוג איננו. חסר מישהו. אבל העבודה לא יכולה לחכות. אם תשאיר אותה לא־גמו־רה, הים יהרוס את הכל שם למטה. אז אתה יורד. מפני שאם לא תרד — יפטרו אותך."

„האם גם צוללנים אחרים בק.צ.א.א. יורדים לבדם?"

„כן. אבל צריך לזכור שזה לא מנהג. זה קורה רק במקרים מיוחדים.

„בכלל, מצב הבטיחות בק.צ.א.א., עם כל הליקויים שבו, הוא עדיין זהב, יחסית למה שמתרחש במקומות אחרים בארץ. בישראל לא קיימים תיקני־בטיחות רש־מיים לצוללנים. לא משרד העבודה, ולא שום משרד ממשלתי אחר, לא מפקחים על תנאי־עבודתנו."

מוטי גונן, יליד תל־אביב, בן 27 ואב לבת ובן, אהב תמיד את הים. לאחר שסיים בית־ספר ימי, התגבד לצה"ל בגיל 17 וחצי, שירת כצוללן בחיל־הים. לאחר השיחרור, ניסה פרק זמן לעבוד על ה־יבשה, היה ארבעה חודשים נהג בדן. אחר, חזר לים: „הרעש שיגע אותי.

שחם אלוף־מישנה (מיל.) מישאל שחם, מנהל הבסיס־הימי באשקלון של „ק.צ.א.א.", האחראי שהנפט המגיע לאשקלון יעבור בשלום לאוניות.

הדגים שאני פוגש למטה לא מקשקשים כמו הנוסעים. גם בן־הזוג שלי לא מדבר בשעת הצלילה. אני אוהב את השקט ש־שם."

סודות בחולות

ע שרת הצוללנים הצעירים של ק.צ.א.א. הם החלוייה העדינה והמורכ־בת שבאמצעותה מועבר הנפט, שהגיע ב־ציגור מאילת, אל האוניות העוגנות בנמל אשקלון. הם המתחזקים ומפעילים את מערכת הציגורות שבתחתית הים — בכל מזג־אוויר, בגשם ובסערה, בחגים ובי־שבתות. כי הנפט צריך לזרום, לזרום תמיד.

כבר הגישה למיתקן ק.צ.א.א. באשקלון מכניסה אותך לאווירה מיוחדת. כביש צר, בודד, בין גבעות חול שוממות. לפתע, עמדת־ביקורת על הכביש. שומר מלווה בשני כלבי־ענק בודק את נייריותיך ב־קפדנות, מבקש בנוסף אישור טלפוני מ־המטה.

הבסיס הימי נראה כמו תפאורה מסרט של ג'יימס בונד. מיתקני־צינורות ומיכלים מסובכים וענקיים. סירות־גומי, אמודאים, ציוד־צלילה. מנהל הבסיס, האחראי על תיפעולו ובטחונו, הוא אלוף־מישנה (מיל.) מישאל שחם, אחד המפקדים הידועים ב־צה"ל. מישאל בן ה־61, יליד סג'רה ש־התפרסם כאחד מראשוני יחידה 101 ה־נודעה, היה במלחמת־השיחרור בין היתר, מפקד חטיבת גולני.

חקלאי ולוחם זה, הידוע גם כאיש אי־גון מבריק, הוא האחראי על כך שהנפט המגיע לאשקלון ימשיך בשלום את דרכו הלאה לרחבי העולם: „כל העולם מת־עניין במיתקן שלנו," אומר הוא.

תקיפה חופשית

ע ? אמודאי — העילית של צוות המיתקן — אומר שחם: „לצלול זו לא בעייה. כל אחד יכול לצלול. הבעייה היא לעלות בחזרה — בשלום."

לשם כך, מסביר המנהל, קיים במיתקן להקמת איגוד מקצועי של צוללנים: „יש צוללנים באבו־רודס, באילת, בחברת־החשמל, במקומות אחרים. יש מקומות ש־ההפקרות שם נוראה. אפילו תא־לחץ אין."

אלא שההסתדרות, בימים אלה, עסוקה כנראה בנושאים מסעירים יותר. „האמוד־אים פנו לאברמוביץ?" תמה השבוע דן עם־שלם, דוברו של אברמוביץ. „לא ידוע לי מאומה."

טענות בטיחות נוספות של גונן, להן מקשיב גם שחם בעניין:

● תא־הלחץ ממוקם רחוק מדי מהחוף — במרחק 15 דקות. לדעת גונן, חייב המיתקן להיות במרחק חמש דקות מהחוף, אולם ההנהלה סירבה לקרבו, משום שהוא מתקלקל מהר יותר על החוף.

● הצוללנים מקבלים מהחברה חליפות־צלילה זולות, שמחירן כאלף ל"י האחת, והן אינן יעילות דיין בחורף. את החלי־פות היקרות יותר, העולות 2,500 ל"י ה־אחת, מסרבת החברה לספק לאמודאים. החיסכון איננו רק בהשקעה החד־פעמית. זו הוצאה שוטפת, מאחר שחליפה, גם

רביא

ראש־צוות הצוללנים של „ק.צ.א.א.", גרשון לביא, בחברת ילדיו. כחבריו בקומנדו־הנפט, אוהב לביא את עבודתו במעמקים, ממעט לחשוב על העתיד.

תא־לחץ: „אנו מטפלים בעצמנו בצוללן שנפגע וזקוק לתא־לחץ. אם קופת־חולים היתה מטפלת בזה, הצוללן היה מגיע ל־חברה־קדישא."

התמורה לעבודה הקשה והמסוכנת היא נדיבה, לדברי שחם: „הם מרוויחים טוב. טוב מאוד." כמה? שחם מניף ידו, בתנו־עה המקיפה את האופק.

הוא מזמין למשרדו שני צוללנים, מאס־שר להם לדבר בחופשיות.

מוטי גונן מקבל את ההזמנה, תוקף ב־חופשיות את נוהגי הבטיחות, מקפיד יחד עם זאת לציין כי במקומות אחרים המצב גרוע הרבה יותר.

אברהם מצליח, 32, נשוי ואב לשלוש בנות — ובכך מאשר את האגדה כי צולל־נים מולידים רק בנות — מסתפק בתיאור עבודתו, משאיר את ההתקפות למוטי.

„נכון," מסכים מצליח, „הבעייה היא לעלות, לא לרדת. לאחר שהייה ב־מעמקים של 28 דקות, אתה חייב לעלות לאט, במהירות עשרה מטר לדקה. בעומק שלושה מטר, עליך להיעצר ולהמתין. אם לא ישתחרר מדמך כל החנקן שהצטבר בו במעמקים, תצא ליבשה עם ריאה קרועה, או שטף־דם מהפה, או כאבי־תופת בחזה, בגפיים, או במקומות אחרים.

„כשזה קורה, אתה מוכנס לתא־לחץ. אם המצב חמור במיוחד, אתה מועבר ב־מסוק לבית־חולים."

בחצי השנה האחרונה אירעו שתי תק־לות. צוללן צעיר עלה מהר מדי, הוצא מהמים עם כאבי חזה וקשיי נשימה. צול־לן אחר, מבוגר, שהה למטה יותר מדי, נזקק גם הוא לטיפול רפואי.

„ובשביל מה כל זה?" מהרהר מוטי גונן בקול. „אם מחר לא אוכל להמשיך לעבוד — אמצא את עצמי ברחוב. במקרה הטוב ביותר, גיל 40 הוא גיל הפרישה ב־מיקצוע שלנו. בלי פיצויים." "

חיסכון מגוחך

ג וזן ניסה לתקן את תנאי עבודתם שלו ושל חבריו, פנה לאוריאל אבר־מוביץ, איש הוועד־הפועל, ביקשו לפעול מהסוג היקר, נשחתת אחרי שלושה עד שישה חודשי עבודה.

אותה עבודה, משכורת שונה

ג ם התמורה שמקבלים הצוללנים עבור עבודתם נשמעת קצת צנועה יותר, כשמספר עליה מוטי: „יש לי חופ־שה שנתית של שבוע," הוא מספר. „אבל אני עובד אצל קבלן, העובד בשביל ק.צ.א.א. צוללנים שעובדים ישירות בשביל ק.צ.א.א. נהנים מ־24 ימי־חופשה. גם ה־משכורת שלהם גבוהה יותר.

„אני, ראש צוות־צלילה, הרווחתי, נטו, כולל עבודה בשבתות וחגים: בדצמבר — 1,188 ל"י. בינואר — 1,555 ל"י. בפברואר — 1,293 ל"י. במרץ — 1,191 ל"י.

„עבור כל צלילה אני מקבל, בנוסף ל־משכורת, 25 ל"י. עבור שעת עבודה אני מקבל שש ל"י — ויש אמודאים שמקבלים ארבע וחצי ל"י. חצי משכורת של עוז־רת."

גרשון לביא, ראש צוות־הצוללנים של החברה עצמה — בניגוד לצוללנים המועס־קים על־ידי הקבלן יונה לרר — סותר את טענתו של גונן בדבר ריחוקו של תא־הלחץ. לדעתו, המרחק סביר.

אשר למשכורות, הוא מודה כי ששת האמודאים של ק.צ.א.א. מקבלים כ־50 עד 200 ל"י לחודש יותר מאנשיו של לרר.

גם הוא מוכן לאשר כי צלל, בהזדמנו־יות, לבדו, כשהיה צורך דחוף לסיים עבו־דה.

וגם הוא יודע שהעתיד, לגביו, מצורפל למדי: „אחרי גיל 40?" הוא מתהרהר ב־תשובה לשאלה. „אני מקווה שאקבל ג'וב אחר, פה במיתקן."

„חתמו איתך חוזה על כך? זה בטוח?"

„לא חתמו," מודה גרשון. הוא אינו נראה מאושר ביותר. „אבל יש הסכם בעל־פה. הסכם ג'נטלמני."

לאנשי קומנדו־הנפט, המסכנים חייהם כדי שהנפט ימשיך לזרום, לזרום, ללא תקלות, ללא הרף — זה מספיק.

במדינה

(המשך מעמוד 24)

הסיירים מסמכותם. הם גם סירבו להו־דות, כפי שהחוק מחייבם.

הסיירים אמנם עברו את העבירות — אולם החייל שילם את המחיר. סלם־התפו־זים שעשה משלושת הסיירים עלה לו ב־שלושה ימי־מעצר.

סיפר השכוע אזרין עד ההת־פתחויות:

נסעתי בג'יפ צבאי בדרך השלום, ל־כיוון הקרייה. לקחתי טרמפ קצין אחד. פתאום הופיע בפני הסייר גלייק, ואמר לי שאני צריך לפנות שמאלה. לא הבנתי מדוע והמשכתי לנסוע ישר.

הסייר עקב אחרי כל הזמן. בקרייה הוא ניסה להוציא אותי בכוח מהג'יפ. שמרתי על העצבים שלי, ונסעתי הלאה.

אחרי שירדתי מהג'יפ, הסייר המשיך לעקוב אחרי בוספה, ועוד הזעיק שני סיי־רים נוספים.

באילו פוגש. ברחוב שפירא התלבשו עלי. גלייק פגע בי, ואז השבתי לו.

לקחו אותי למישטרה. התנהגו איתי שמה, כאילו הייתי מי יודע איזה פושע.

החזיקו אותי במעצר שלושה ימים, כ־אילו לצורך חקירה. קצין אחד אמר לי שלא ישחרר אותי עד שלא ייצא הסייר שהיכיתי מבית־החולים.

גם הגירסה של המשטרה, כאילו שיש להחזיק אותי במעצר עד שישוחרר ה־סייר הפצוע מבית־החולים — היתה שקר. חבר שלי יצא מיד, באותו יום לבית־החולים איכילוב, וגילה שהסייר קיבל טי־פול ועזב את בית־החולים באותו יום.

רפואה

מלחמת עצבים

מאמצי־ענק מושקעים ב„איכיזוב" בהצלת חייו של תינוק ערבי

מחמוד חמדנה איננו יודע זאת, אולם הוא נחשב לאישיות החשובה ביותר כ־יום במחלקה הניאורולוגית של בית־החו־לים איכילוב התל־אביבי. הוא שוכב לו בתוך האינקובטור שלו, פג יחיד בכל רחבי הקומה החמישית, המלאה מבוגרים.

אין זה פלא: גם מחלתו של מחמוד בן שלושת השבועות היא מיוחדת במינה.

ניתוח אחרי ניתוח. הפג, בן להו־רים בידואים תושבי עזה, נולד כשעצבון מחוץ לחוט־השדרה. חמישה־שישה מק־רים כאלה מתרחשים ברחבי הארץ מדי שנה. הניתוח בהם, המבוצע תחת מיק־רוסקופ, מתקיים רק בהסכמת ההורים.

בניתוח כזה, מנסים הרופאים להכניס את העצבים בחזרה לחוט השדרה. כש־

התינוק הכריאי באינקובטור

בודד בקומה החמישית

הניתוח הראשון מסתיים, מתבצע בחולה ניתוח שני, שנועד להעביר את הנוזלים שהתרכזו במוח לתוך חוט־השדרה.

סיכויים אפסיים. מוחמד, שנולד ב־הריון נורמלי לחלוטין, הובא לאיכילוב שבע שעות לאחר לידתו, על־ידי רופא עזתי בשם נעים אבו־גזלה.

כל ניתוח כזה דורש אלפי לירות, צוות רופאים שלם, וטיפול מיוחד. למרות כל המאמצים, סיכוייו של מוחמד לעמוד על

רגליו ולהלך אי־פעם בחייו, אפסיים כמעט. לעומת זאת, קיימים סיכויים טובים להציל את חייו.
ולמען זה, מוכנים הרופאים לכל מאמץ.

מישטרה

יום השואה

של סימה אלפסי

היא עשתה הכל כדי לא להידרדר, והמישטרה חשדה שהיא זונה

„מה אעשה, לא ידעתי שביום ראשון היה חג השואה," אמרה סימה אלפסי, 22, חדרנית במלון פלורידה בתל־אביב. היא אולי לא ידעה זאת בתחילת הערב, אבל בסופו היה לה יום שואה פרטי.

„קבעתי עם חברה פגישה בקפה ברחוב בן־יהודה פינת רחוב ארלוזורוב בתל־אביב," סיפרה סימה, ילידת מרוקו, נשואה, המנהלת זה שנה משפט גירושין מבעלה: „באתי לשם בשמונה וחצי בערב והקפה היה סגור. אמרו לי שיש חג השואה ובשביל זה סגור. אז עמדתי לידד תחנת האוטובוס וחיכיתי."

לפתע עצרה לידה ניידת משטרה. מתוך הניידת קפצו שלושה שוטרים, אנשי החולה למלחמה בזנות במיפלג הסמים והמוסר. בערב יום השואה הגבירה משטרת

מזכה אלפסי
להתפשט באמצע הרחוב

תל־אביב את מאמציה במלחמה בזנות. אם בתי־הקולנוע ובתי־הקפה סגורים, אז למה שדווקא הזונות יצאו נשכרות מכך?

השוטרים חשדו משום מה בסימה כי היא זונה, למרות שלא הכירו אותה קודם לכן. „הם תפסו אותי וביקשו פרטים," נזכרת סימה, „נתתי להם. אז הם אמרו לי: ‚איפה הצמר־גפן שלך?' נתתי להם את התיק. הם שפכו כל מה שהיה בתוכו. היה שם רק שוקולד. אחר כך אמרו לי: ‚תראי מה יש בחזה שלך, בטח את מחביאה שמה את הכסף שלקחת מהקליינטים.' הם רצו שאתפשט — ברחוב."

„אמרתי להם: מה אתם רוצים ממני? אני לא זונה! אני אשה נשואה! אבל הם צעקו עלי: ‚אל תעשי הצגות!' כשלא מצאו אצלי שום דבר אמר שוטר אחד, הרצל שמו, לשני: ‚תרימו אותה!' אז הרימו אותי לניידת."

מכות בניידת. בניידת היו כבר יצאניות אחרות, שנאספו ברחובות תל־אביב אחרי שהשביתו את האבל. הם ניסו לנחם את סימה שפרצה בבכי וביקשה מהשוטרים להמתין עד שתבוא חברתה כדי לחזכיח להם שבסך הכל קבעה פגישה. סימה צעקה אל היצאניות: „אני לא זונה!" ואז התחילו להכותה. השוטרים ניסו להפריד. סימה נתקפה בהיסטריה. „קיבלתי קריזה!" סיפרה, „אז התחילו להכות אותי וצעקו עלי: ‚פרוצה! את עושה הצגות!'"

סימה הובאה לתחנת המשטרה בנפח הצפונית. שם בדקו השוטרים את עברה. הסתבר כי היא אינה מוכרת כיצאנית. „בשביל מה כל זה? אסור כבר לבחורה הגונה לעמוד ברחוב? כשעזבתי את בעלי היה לי שעון פלטינה. מכרתי אותו ב־1300 לירות כדי שלא אצטרך להיתדרדר ולא לצאת זונה, בשביל הכבוד שלי. אז עכשיו עושים לי דבר כזה?" בכתה סימה אחרי ששוחררה.

תמרוקי „מוסון" - המפגש בין טיב ליופי

שיט חופים
בחג העצמאות

בילוי נפלא בחג העצמאות על א.מ. „רן" לאורך חופי ישראל מיום ראשון אחה"צ עד יום שני בערב
(6.5 — 7.5.1973)

אפשרות לחזות במצעד צה"ל בטלוויזיה במעגל סגור. 2 תזמורות לריקודים, ביניהן „מל קלר" ותזמורתו. מנחה: ויקטור אפשטיין. בחירת מלכת האניה. (המעוניינות להשתתף בתחרות תתקשרנה אל ויקטור טל. 56248 לקבלת פרטים). סרטים, בריכת שחיה, משחקי חברה, תחרויות פרסים, אולמות, בארים, 5 ארוחות.

המחיר: רק —.200 ל"י.

הנחות מיוחדות לילדים וקבוצות.

אין צורך בדרכון או בוויזה.

הסיור מאורגן ע"י סייטסיאינג, רח' הירקון 81 ת"א טל. 56248, 56249.

בעיות ולבטים
בחיי המין

מאת

חד"ר מרדכי זידמן

חוצאת רשפים

להשיג בחנויות הספרים הגדולות

ספורט טוטו

השבוע מינימום
פרס ראשון:
250 אלף ל"י
* * *
מינימום
כלל הפרסים
500 אלף ל"י

עשה לך מנהג קבוע - מלא טוטו כל שבוע!

רחל מרחלת על כל העולם

דני ליטאני ודרורה חבקין - נפרדו

ואפילו בכעס. לאחר ידידות כה ממושכת, עזב דני במפתיע את דירת־הגג המשותפת שלהם, בה התגוררו השניים עד כה עת ארוכה בצוותא.

הצרה היא, שהם נפרדו רק בחייהם הפרטיים. בעבודה, הם ממשיכים להיות יחד.

שכן דווקא עכשיו נערכות החזרות של הרביעייה דרורה חבקין־דני ליטאני עופרה פוקס ואהוד מנור.

ודווקא עכשיו, כשנדרש מכולם שיתוף פעולה מקסימלי, נוצר הקרע הזה.

דרורה, גרושה ואם לשניים, ודני, הצעיר ממנה במספר שנים, ניהלו ביניהם

ליטאני וחבקין

רומן ממושך, והצד העצוב — או אולי מעורר־התקווה — בפרידה עתה, הוא שזה סתם סיכסוך משפחתי, בלי המשולש הנצחי: דני עזב סתם, לא בגלל שום אחרת.

לא שזה הנמיך את הזיקוקין־די־נור: בשעת החזרות, אירגנו ביניהם עופרה ואהוד תורנות שלא להשאיר את דני ודרורה לבדם אפילו לרגע. המתח ביניהם כל־כך גדול, שרצוי לא להעמיד בפניהם את הפיתוי של שיחות ישירות.

חתונה כפולה

שני זוגות שיגיעו בקרוב אל המנוחה ואל הנחלה — או לפחות אל החופה — יהיו **דורון קפלן** וידידו הטוב **חיים שפרן**. כלומר, כל אחד עם בת־זוגו.

בת־זוגו של דורון היא **שרה קיסטר**, שהיא בת־אחיין של השופט העליון ד"ר **יצחק קיסטר**. דוד שני שלה הוא **פרופסור משה קיסטר** מהאוניברסיטה העברית. ואביה הוא מנהל חברה לייבוא כימיקלים. בקיצור, ענף בריא.

דורון, מצידו, הוא בנו של מנהל חברת הטקסטיל הירושלמית הוותיקה ירושלמי, ונצר למשפחת ירושלמי הנודעה. הוא לומד בטכניון, ומשמש ככתב מוסף־הסטודנטים דובבן של ידיעות אחרונות.

הכלה המיועדת למדה עד עכשיו — ספרות ומיקרא — באוניברסיטת תל־אביב. אבל עכשיו היא תעבור כמובן לאוניברסיטת חיפה.

חיים שפרן, ידידו של דורון, שיינשא בהפרש של ימים ספורים, הינו בנו של עורך־הדין **יוסף שפרן**. רעייתו המיועדת, **מיכל שליט**, היא בתו של עורך־הדין המשמש כיועץ המשפטי של סולל־בונה.

בקיצור, עוד ענף בריא.

מי מכיר את המלאך הכחול?

שמה המקצועי הוא מרגרט, המלאך הכחול — „הרקדנית הבינלאומית המפורסמת מישראל, כוכבת הטלוויזיה הישראלית והבי.בי.סי."

ואכן, היא אחד המספרים החזקים בתוכנית המועדון השוטפת. וזה אומר משהו. כי להיות אפילו סתם מיספר בתוכנית של מקסים — מועדון־החשפנות המפורסם ביותר של וינה — זה כבר הרבה. ולהיות שם כוכב — זה כבר ממש קאריירה.

אצל המלאך הכחול, סוד־הצלחתה די גלוי־לעין. צריך להיות עיוור כדי לא לראותו. זוג שדיה המפוארים עומד בהצלחה בתחרות עם מיטב התוצרת הווינאית.

וזה כמובן מה שמעניין בעיקר את הווינאים והתיירים הממלאים מדי לילה את המועדון המפואר. העובדה שהיא ישראלית רק מוסיפה לפיקאנטיות של הופעתה.

כך שמובן שאיש לא יטרח לבדוק בציציותיה — אני משתמשת במשל כמובן — בדיוק איזו מין ישראלית היא. אני, לעומת זאת, ניסיתי — ונכשלתי. בכל אשר פניתי, לא הצלחתי לזהות את שמה הישראלי של המלאך הכחול מווינה.

מרגרט

הזמרת שאצלה נחפס לנדסברגר

יש סיפורים בעיתונים שמעוררים סקרנות יותר מאשר מספקים אותה. כמו הסיפור על **יורם לנדסברגר**, שנתפס על־

אנקורי

ידי המשטרה אצל זמרת שלא פורש בשמה.

הזמרת היתה — נכון — **מרגלית אנקורי**. איך ניחשתם?

מרגלית נודעה מאז ומעולם בחיבתה לחברת טיפוסים אורגינליים וסטגוניים.

גרושה ואם לילד, היא היתה נשואה בזמנו לאיטלקי. אבל זה היה באמריקה. בארץ היא התפרסמה ככוכבת שיער, בכלל בגישתה החופשית לשאלות החיים והחברה, כמו שאומרים.

צרות של מיליונר

בשביל מה עמל הבן־אדם ומתייגע, בשביל מה הוא טורח ונעשה מיליונר? בשביל להגיע כמובן אל השלווה ואל הנחלה לעת זיקנתו.

זה בדיוק מה שחיפש הקבלן הנודע אריה פילץ. כל חייו בנה בתים, נהייה מיליונר, והאמין שהגיע, לעת זיקנתו, אל השקט.

בימים אלה, רחוק מאוד השקט ממנו.

פילץ עצמו, שלמרות כל המיליונים שלו נשאר יהודי חביב ועממי, צנוע־הליכות וחם־לב, מתגורר כרגע במלון הילטון בתל־אביב. הוא עקר מדירתו ה־

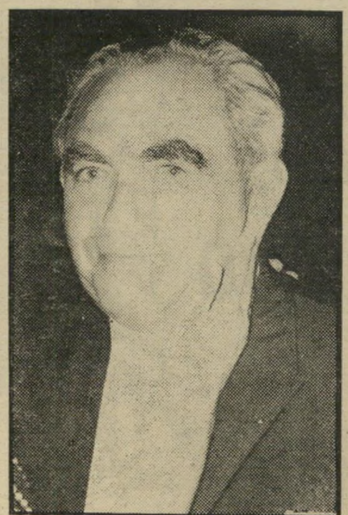

פילץ

מפוארת לאחר שסבל התקפת־לב, ונאסר עליו לטפס מדרגות.

בדירתו הריקה נותרה לבדה ידידתו, בעלת הגלריה מרי ריבנפלד.

פילץ הכיר את מרי מספר שנים לאחר שהתאלמן, והשניים נראו מאז באורח־קבע יחדיו, בין הייתר מדי בוקר בבריכת־השחייה גורדון התל־אביבית.

כשהתהדקה הידידות, התגרשה מרי, בעצמה כבר סבתא, מבעלה, עברה לגור בדירתו של פילץ.

היחסים הלבביים בין השניים נעכרו קימעה עקב חילוקי־דעות שפרצו בין פילץ, בעצמו סב לשלל נכדים, לילדיו.

לפני זמן מה, הובהלה מרי במצב קשה לבית־החולים אסותא. לאחר הרגיעה, יצא פילץ לשווייץ, ולאחר תקופה מסוימת שם חזר לארץ.

היה זה אז שקיבל את ההתקף.

אולם למרות כל ההתרחשויות, לא חלף המתח המשפחתי שנוצר לפני הניסיעה, ונראה שעוד יש ליישר כמה וכמה הדורים עד שיושג שלום־בית.

ואם יושג, נראה לי שיושג במחיר יקר.

תמורים

נישאו • בכנסיה קטנה באירלנד, חברת הפרלמנט הבריטי, הצעירה **ברנדט דכרין**, שהתפרסמה כלוחמת למען זכויות האזרח, שהיכתה ב־1969 את שר־החוץ פנים רגנאלד מולדינג וכינתה אותו "רוצח צבוע", והמורה **מיכאל מקאיסקי** (24), הידוע בקשריו ההדוקים עם האירגון לשיחרור אירלנד. אלה הם הנישואים הראשונים של בני הזוג, ולברנדט נולדה לפני כשנתיים בת, שעל־פי סירובה החוקי של האם, אינה קרוייה על שם אביה. הרומן בין השניים החל בקיץ לפני שנה, כאשר הם נפגשו במיסגרת המאבק נגד צירוף בריטניה לשוק המשותף.

נישאו • בקליפורניה, בנוכחות שבעת ילדיו של החתן, הזמר־שחקן **דין מרטין** (55) והדוגמנית **קתי הון** (25). אלה הם נישואיו השלישיים של מרטין.

מונתה • לתפקיד קורא התסריטים הנשלחים למחלקת הדראמה של הטלוויזיה, במקומו של ד"ר תום לוי שסיים את תפקידו, **עפרה ביקל**, שהיתה אשתו של השחקן תיאודור ביקל, מפיקה ובמאית שהתה 10 שנים בארצות־הברית וחזרה לפני שלושה חודשים לארץ.

עומר

מצפים לתינוק • הסופרת **דבורה עומר** (מעבר לכביש) ובעלה שהוא אחד ממנהלי תיאטרון הבימה **שמואל עומר**. לבני הזוג שני ילדים: בת בגיל 16 ובן בגיל 11.

נתבע • על־ידי ארבעה צעירים שטוענים כי הוכו על־ידו, זמר הרוק **אלביס פרסלי**. הצעירים דורשים ממנו ארבעה מיליון דולר.

אושפז • בבית־החולים על־שם שיבא בתל־השומר, לאחר שנפל באוטובוס עת סייר יחד עם קבוצה של נכי־צה"ל בביקעת הירדן ושבר שתי צלעות. אבי הפצועים **שמחה הוזברג**.

הוזברג

נפטר • מהתקף־לב, בגיל 49, פרופסור **מנפרדו לוי ברנומה** שהיה מהפעילים המרכזיים למען ישראל באיטליה. נולד למשפחה נוצרית, התגייר ב־1953, היה פרופסור להיסטוריה של התקופה הקלאסית באוניברסיטת פירנצה והתמחה בהיסטוריה של האימפריה הרומית ובהשלכות של כיבוש יהודה.

נפטר • מהתקף־לב, בגיל 59, מנהל בית היולדות בכפר־סבא, **בן־ציון פרי־כם**.

נפטר • בירושלים, בגיל 74, חוקר הרומנסה הספרדית **משה אטיאש**. יליד סלוניקי, היה מזכיר הוועד הלאומי בימי המנדט והמנהל הראשון של מחלקת החינוך והתרבות של עיריית ירושלים.

נפטר • בלונדון, הסופר והעיתונאי היהודי **ג'ורג' ליכטהיים**, בנו של המנהיג הציוני הנודע ריצ'ארד ליכטהיים.

נפטר • בירושלים, בגיל 80, **אלי־עזר שרי־ישוב**, שהיה מחלוצי הפירסומת בארץ. עלה לארץ ב־1909, החל עוסק בפירסום בעיתון דואר היום מיסודם של אליעזר בן־יהודה ואיתמר בן־אבי, אחר פתח מישרד פירסום בירושלים.

נפטר • בלונדון, בגיל 85, עורך־הדין **ליאונרד שטיין**, שהיה בזמנו היועץ המישפטי של ההסתדרות הציונית העולמית ואחד מעוזריו של חיים וייצמן, חיבר ספר על הצהרת בלפור.

300
אנשי חילוץ
של
ש.מ.ג.ר
בכל
רחבי הארץ

זהו כוחה של
חברת ש.מ.ג.ר!
היכולת להעמיד
לשרותך, הנהג, את
הכוחות המקצועיים
הטובים ביותר בכל
מקום ובכל שעה!
פנה עוד היום ל ש.מ.ג.ר
וסוכן החברה יבקר אצלך
ללא כל התחיבות.

שרותי מכוניות גרר בע"מ

אם גרר-אז
ש.מ.ג.ר. שרותי מכוניות גרר בע"מ
רח' יצחק שדה 36 ת"א. טל. 30440
מיסודו ובפיקוחו של אגוד המוסכים בישראל

פרסום פ.ב.ס.

הרווקות (3)

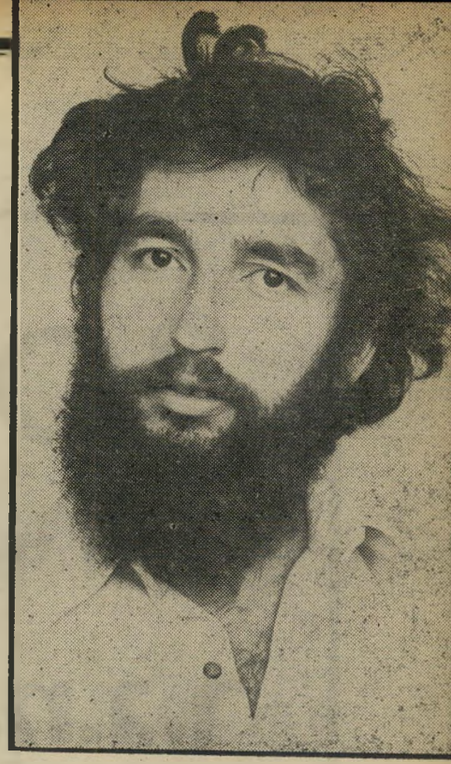

בכתבה זו נכנסת הסירה „הרווקות: האמת ה־ערומה" להירוך גבוה. לאחר שתי כתבות שהציגו כיצד נראה חלק מהתמונה מהצד הנשיי של הבעייה — מוצגת עתה התמונה מנקודת־ראותו של הרווק.

אריק לביא, עיתונאי תל־אביבי בן 26 — כמובן, רווק — מנתח את הטענות האופייניות שהשמיעו רווקות נגדו ונגד חבריו, כמהלך שנות פעילותם ה־רווקית, ומציג את הטענות שלו ושל חבריו — נגד הרווקות.

הוא עושה זאת בלי לחוס על ריגשות המין היפה, ואין ספק שדבריו יגרמו לתגובות חריפות.

לביא אינו חושש. הוא מצפה להן — ומוכן לענות.

„הן רודפות אחריך 24 שעות ביממה - סוחבות אותך להורים ביום השני ולחופה ביום השלישי"

ההלוקות

מאת **אריק לביא**

לפני שאתחיל לספר איך נראית הרווקה הישראלית המצוייה מנקודת־מבטי שלי, הרווק הישראלי המצוי — הייתי רוצה לתאר מה קורה, בתשעה מק־רים מתוך עשרה, לאחר פגישה ראשונה שלי עם חתיכה חדשה:

לתת את מספר הטלפון שלך לרווקה כזו, אחרי שבילית בחברתה ערב ראשון — זהו צעד מסוכן ובלתי נבון ביותר. לשונאי הטובים ביותר לא הייתי מייעץ לעשות דבר כזה.

אינך מספיק להגיע למוחרת בבוקר לעבודה — והגברת על הקו. כאשר המז־כירה מבקשת ממנה להזדהות — היא מכריזה על שמה המרשים כעל דבר מובן מאליו. מה זאת אומרת. האם היא, המז־כירה, עדיין לא יודעת שאתם ידידים ותיקים? זה, במקרה הטוב. לפעמים, היא מזדהה, בתשובה לשאלה מי מבקש: „מה זאת אומרת? החברה שלו..."

אבל כל זה מתגלה לך מפי המזכירה רק אחר כך. לפני כן, אתה מקבל את השיחה.

אני: „בוקר טוב."

היא: „אצלך עוד בוקר? צילצלתי אליך לפני שעה, ועוד לא היית במשרד."

אני (כבר מתנצל): „היתה לי פגישה מחוץ למשרד..."

היא (בקול מתקתק): „מה אתה עושה הערב?"

אני: „יש לי עבודה לגמור."

היא: „תעבוד מחר. יש לי במקרה כר־טיסים לתיאטרון."

ולך תעשה שמיניות באוויר, עד שתש־תחרר מזוג הכרטיסים הללו. לך תעיז כל זאת — בצאתן לדרכן בחיים.

עד הרגע שהן מגיעות למסקנה שהן חייבות להתחתן — אסון הקורה להן, לעניות דעתי, מוקדם מדי.

מאותו רגע — הן מפסיקות להיות כנ"ל, הופכות להיות מתחרות, מתוסכלות ובלתי־נסבלות.

הן נכנסות למירוץ אימים המתשיש אותן לחלוטין. מירוץ מטורף ואינסופי אחר שמלת הכלולות.

הרווקה הישראלית המבקשת להתחתן איננה מבקשת הרבה. דירה, מכונית, מקצוע מכובד. הכי רצוי שתהיה רופא או מהנדס־אלקטרוניקה.

מהר מאוד הן מוותרות גם על תנאים אלה, מסתפקות במועט שבמועט: שתהיה לבוש מכנסיים. ולפעמים, אפילו זה לא.

דבר אחד אני מוכרח לומר לזכותן: אין הן מסתירות את עובדת היותן מש־תתפות במירוץ המטורף. הן מודות בכך בפה מלא, מנסות לגרור אותך בריש־גלי לאישור של ההורים ומשם לרבנות.

אחת התוצאות העגומות של מירוץ העכ־ברות: מעט הרווקות הנורמליות, שאינן משתתפות במירוץ זה אחר עקרון החתן, לא חשוב מיהו ומהו — מתחילות לחשוד שמשהו לא בסדר איתן. שהן תפסדנה משהו חשוב.

ואז, גם הן נכנסות למירוץ.

■ ■ ■

שאלה הראשונה שלך הרווקה המצוייה, הנזרקת לעברך בטרם הס־פקת לעקל את שמה: אתה נשוי?

מייד אחריה, השאלות הבאות: מה אתה עושה? (כלומר איזה מקצוע יש לך) — בן כמה אתה? האם אתה גר לבד?

שיגרה זו, עשר דקות לאחר שראית אילן (הודיעה מייד: „אני לא דתייה"). הגעת בשעה היעודה. בכוונתך להסתלק כעבור שעה־שעתיים.

הדלת נפתחת. לפניך אתה מגלה, לא פחות ולא יותר — ארוחת־ערב. ועוד עם נרות. אישית, אני סבור שארוחת־ערב עם נרות דולקים זה משחק באש.

אבל מה אתה כבר יכול לעשות במצב כזה? נפלת בפח מרגע־ראשון. רק חוצפה רצינית ביותר יכולה לחלץ אותך משם שעתיים אחרי הקפה — דהיינו ארבע שעות אחרי שהגעת.

אמר לי בזמנו ידיד. רווק בן 28, ביולוג במקצועו: „אתה חושב שאם הייתי מוצא חברה מתקבלת על הדעת — הייתי ממשיך לנדוד כל יום שישי בין ג'קי לרווק? בסופו של דבר יש לי עוד כמה דברים בחיים, חוץ מאשר להתרוצץ בין בחורה לבחורה. אבל איך אני יכול ליצור קשר עם בחורה, כשאחרי חודש היא כבר שואלת מדוע לא הולכים לרבנות?" הוא צודק כמובן. מדוע צריכים הוא, אני, כולנו לנסות למ־צוא כל פעם חתיכה חדשה? הרי אם היינו מצליחים למצוא מישהי שניתן יהיה להיות

„היא מזמינה אותך לדירתה - ומה אתה מגלה?"

מי רוצה להתרוצץ כל יום שישי בין „ג'קי" ל„רוול", לחפש אחרת? אבל אין לך ברירה.

בכלל להסביר, שיש לך בכלל תוכניות אחרות לערב.

■ ■ ■

רווקות טועות כלפינו, הרווקים בפרט והגברים בכלל, שאנו עושים חיים, מוקפים נשים כבהרמון, וחיים בגן־עדן שלא מגיע לנו.

אני מוכן להתחייב רק לגבי העובדה שאנו מוקפים נשים. לגבי גן־העדן שבו אנו נמצאים — יש לי ספקות.

אינני רוצה שיבינו אותי לא נכון. אינני מטיל כל ספקות ברמתה של הרווקה הישראלית. היא אינטליגנטית, מעניינת, לפעמים אפילו בלתי־שיגרתית.

אותה לראשונה בחייך — משתנה אן לעיתים רחוקות.

מה שקורה אחרי מספר ערבים, יכול להרתיע אפילו את הבעל הפוטנציאלי ביותר.

אלה זוהר בכתבה הראשונה בסידרה זו, תיארה את פטנט המסטיק של המאהב הישראלי המצוי, באמצעותו הוא משחק ברווקה ותופר אותה לפקעת־עצבים רו־טטת. אני אכנה את שיטת המלכודת של הרווקה בשם משחק העכבישה:

■ ■ ■

וזמנת לכוס קפה לשמונה בערב. אצל אסיסטנטית באוניברסיטת בר־

בחברתה שבוע בלי שנרצה לברוח ממנה — היינו נשארים. בסופו של דבר, לא כל הגברים בארץ הם הרפתקנים חסרי־תקנה כפי שהרווקות מנסות להציג אותנו. היש־ראלי ידוע כמי שאוהב דווקא שמגישים לו את נעלי־הבית.

■ ■ ■

מה בעצם יש לי נגד הרווקה הישראלית?

לפני כן, ברצוני, למען ההגינות, לסכם את הטענות שהרווקות משמיעות בדרך כלל נגד בני־מיני:

● „אני נפגשת עם גבר בבית־קפה. הוא יושב מולי ומחכה רק לרגע המתאים שיוכל להציע לי שנלך לדירתו.

„מהו הרגע המתאים? תלוי באישיותו. אצל אחד זה שעה, אצל השני עשר דקות.

„אני עצמי בכלל לא מעניינת אותו. כל השיחה שלו מורכבת מהתלוצצויות,

השאלה הראשונה שלה, עוד לפני שקלטה את שמך: „אתה נשוי?"

שאמורות כביכול לשעשע אותי. אפשר לשבת איתם שעות — בלי שאוכל לדעת עליהם משהו. הם אפילו לא מתעניינים במי שיושבת מולם. יותר נורא — הם כלל לא מנסים להסתיר את חוסר־העניין שלהם במי שיושבת מולם."

● „לפעמים אני מצטערת שיש לי דירה לבד. אחת השאלות הראשונות של כמעט כל גבר חדש שאני פוגשת — אם אני גרה לבד.

„וזה עוד כלום לעומת מה שקורה במסיבה. במסיבות מרגישים הגברים עצ־מם חופשיים ואמיצים מתמיד. אולי בגלל המשקה. הם שואלים אותך אם את רוצה להזמין אותם לדירה — עוד לפני ששאלו את שמך.

„בתנאי, כמובן, שעדיין לא קבעו לאותו לילה. אם כבר קבעו — יבקשו את מספר הטלפון, ירשמו אותו על קופסת הסיגריות שלהם. באותה הזדמנות, ירשמו גם את הטלפון של הישבת לצידך. להזיק זה אף פעם לא יכול."

● „הם בכלל לא מנסים להעמיק את ההיכרות. הם נותנים לך הרגשה שעושים לך טובה שהם פוגשים אותך. הם לא יהססו להודיע, כעבור שעה־שעתיים, שהם מוכרחים ללכת.

„הדמיון שלהם מוגבל למדי. רובם ככו־לם „הולכים לעבודה". אני חושבת שאחוז הגברים העובדים בלילות בארץ — הוא מן הגבוהים בעולם.

„והם אפילו לא מנסים לשכנע אותך באמיתות התירוצים שלהם. את רוצה, תאמיני. לא רוצה — לא צריך. הם אומנם לא אומרים זאת בפנים — אך נותנים לך להבין שככה זה."

● „אני מנסה להסביר לפעמים לאיזה גבר שיש בעולם סוג יחסים שונים מאלה שהם רגילים להם. יותר עמוקים. יפים יותר. רציניים יותר.

„הם מסתכלים עלי כאילו נפלתי מהירח. על מה אני מדברת בכלל? הם עסוקים. הם חייבים לרוץ — חלאה, לקראת כיבוש נוסף. אם הם היו יודעים כמה שהם משעממים לפעמים."

● „כל מה שמעניין את הגבר בארץ — וזה רק בארץ, בחו"ל לא נתקלתי בגברים מסוג זה — זו הקאריירה שלהם. המכונית שלהם, או זו שהם עומדים לקנות. שני נושאים אלה לא משעממים אותם לעולם."

עד כאן, חלק מהתאשמות המוטחות נגדי ונגד חברים במצבי.

■ ■ ■

עכשיו אספר לכן איך זה נראה מהצד שלי, ושל רווקים אחרים כמוני. אלה, בקצרה, הטענות העיקריות שלנו:

● כשאני קובע פגישה עם בחורה — וזה למען האמת לא קשה כלל. לטעמי, אפילו קל מדי — אני מרגיש שאני חייב למלא פונקציה של קצין הווי ובידור לגבית. אני צריך לשעשע אותה, לספר לה בדיחות, להיות חביב וחייכן. אפילו כאשר הדבר לא מתחשק לי.

הן כלל לא רוצות שתהיה אתה. הן רוצות שתהיה כפי שהן מדמיינות אותך. ואדמיין, לצערי, איננו חצד החזק שלהן.

● מעולם לא פגשתי יצור פחות מעניין מהרווקה הישראלית: ההתרחשויות הפו־ליטיות בארץ ובעולם, אפילו המסעירות ביותר — לא מעניינות אותה. היא מסוגלת לפטפט על לא כלום — במשך שעות. בזמן הזה אתה יכול להיות איפה שאתה רק רוצה, לחשוב על מה שאתה רק רוצה — העיקר שתשב לידה. היא תמשיך לקשקש.

● אם היא לא היתה מתביישת — היא היתה מביאה אותך לפגישה עם הוריה כבר בערב הראשון להיכרות. ומה שקורה בפגישה הראשונה הזאת עם ההורים — זה כבר סיפור בפני עצמו.

היצר המוזר הזה להציג אותך בפני החברות, חחברים, השכנות, האחים ובני־הדודים — זה משהו נורא. כשאני מסתובב לפעמים עם בחורה כזו, אני מרגיש כמוצר פירסומת.

■ ■ ■

ן במוקדם או במאוחר, ובדרך־כלל במוקדם, מגיעה השיחה על החתונה.

ביום השני היא רומזת. רמז בעובי של פיל. בערב הרביעי היא מנתחת את הית־רונות הצפויים לך מנישואין איתה כמובן. בערב החמישי היא משוחחת על כך בגלוי.

ללכת למסיבה עם רווקה שתפסה בחור, זה היום לא רק לא־רצוי, אלא לפעמים גם בלתי־נעים. היא צמודה אליך כל הזמן כעלוקה, לא נותנת לך לזוז. אם היתה יכולה, היתה נכנסת גם להשתין איתך. נגררת אחריך לכל מקום, משלחת בך חיצים מורעלים כשאתה רק מתבונן לעבר אחרת, עושה הצגה שלמה אם רקדת עם אחרת.

סיפר לי חבר לא מזמן על הצד חשני של אותה מטבע:

„אני מקבל כל פעם שוק מחדש כשאני מציע את זה לבחורה ברגע הראשון — וחיא מסכימה צ'יק־צ'ק בלי בעיות. זה אפילו מוציא לי את החשק לזה.

„ואחרי זה, היא מנסה להכניס לך ל־ראש, ברוב חוצפתה, שאתה היית השני בחייה. הראשון היה החבר שלה במשך שלוש שנים. ובכלל, היא עשתה את זה בשבילך. רק תראה מזה כמה שהיא אוהבת אותך — וכמה שאתה חייב לה."

יש בזה, לצערי, אמת. רווקות רבות מוכנות לעשות הכל כדי לצאת. בשבילן היציאה לבילוי זה הכל. אתה רוצה לשכב איתה — בבקשה. אבל קודם, תצא איתה. שכולם יראו שיש לה מישהו.

וכשאתה יוצא איתה — אתה מגלה שעיניה מתרוצצות לכל עבר. אם יש לה רק הזדמנות — היא תמסור את הטלפון שלה לחבר הטוב ביותר שלך.

■ ■ ■

אינני מוען כמובן שכל רווקה בישי־ראל נוהגת כך. הצרה היא, שרבות נוהגות כך, רבות מדי.

לדעתי, להיות רווקה — זו אינה בושה. גם לא מחלה חשוכת־מרפא. אפילו טיפול פסיכולוגי לא צריך כדי להשתחרר מזה.

אינני רואה מדוע צריך לחיות הבדל בין רווק לרווקה, מבחינת היחס החברתי. אני יודע שההבדל, בישראל של היום, קיים. ואני מצטער על כך.

טוב, מספיק לעכשיו. יש לי הרבה עוד מה לומר לכן, אבל כבר מאוחר.

יש לי פגישה בג'קי עם חתיכה חדשה שפגשתי אתמול במסיבה.

„נכון שאנחנו מוקפים נשים כמו בהרמון. אבל אם זה גן־עדן - אני מסופק."

משפט

החיים כקזלנוע

התפרעות ביריון בקולנוע גרמה לאשה לחפיץ את עוברה

אלה שהפכו את הביקור בבתי־הקול־נוע בארץ לסיוט בלתי נסבל, נשארים כימעט תמיד אלמוניים. איש אינו יודע את זהותם של אלה המפריעים לכוכב ה־סרט לנשק את אהובתו בקריאות־ביניים גסות, המגלגלים בקבוקים מתחת למוש־בים או הנכנסים באמצע הסרט וצועקים מקצה אחד של האולם לקצה השני של היציע, כדי לוודא אם יש שם במקרה איזה חבר. איש מהצופים אינו מעז, בדרך כלל, לשאול לזהותם, שלא לדבר כבר על נסיון להפסיק את ההפרעה.

גיבור אחד כזה שיצא מאלמוניותו הוא אפרים מורד, 23, צעיר ירושלמי, שהסרט שראה בקולנוע ארנון בירושלים שיעמם אותו. הוא צעק במהלך הקרנתו של הסרט וקיבל כל אחד מאלה שנכנסו אל האולם בשעת ההקרנה בקבלת־פנים קולנית נל־הבת.

יתכן ואפרים מורד היה נשאר מורד אלמוני לוליא ישבה שורה לפניו גאולה לוי, שהיתה בחודשי הריונה האחרונים. כנראה חששה גאולה שצעקותיו של מו־רד יפריעו את שלוותו של עובר, ביקשה מהצעקן בנימוס להנמיך את קולו. זה כבר היה יותר מדי בשביל אפרים. הוא התחיל לצעוק על האשה. היא ניסתה להשתיקו. הוא הרים יד, דילג מעל המושבים ושלח את נעלו כדי לבעוט בבטנה. רק אז הב־חין כי היא בהריון.

„גם אשתי בהריון!" מעוצמת ה־בעיטה צנחה גאולה על ריצפת האולם, אחזה בבטנה וזעקה בהיסטריה כשהיא מתפתלת מכאבים. איש מהצופים כבר לא התעניין בהמשך הסרט. אבל בעוד האשה ההרה זועקת, הרים אפרים מורד את רגליו ויצא מהאולם. איך אפשר לראות סרט בשקט, אם נשים הרות צועקות כל־כך?

גאולה לוי נלקחה באמבולנס לבית־החו־לים ביקור־חולים, שם עשו הרופאים מא־מצים נואשים להפסיק את הדימום שגר־רם כתוצאה מהבעיטה ולהציל את עוברה. מאמציהם עלו בתוהו. גאולה נאלצה ל־הפיל.

עברה חצי שנה עד אשר נתפס אפרים מורד ווזהה על־ידי גאולה כמי שבעט בבטנה בקולנוע. הוא הואשם בגרימת חבלה חמורה, הועמד לדין בפני השופט הירושלמי מאיר מידין.

„הייתי צעיר ופראייר ואני מצטער על מה שעשיתי," אמר מורד לשופט מספסל הנאשמים. „בינתיים הספקתי להתחתן וגם אשתי עכשיו בהריון. עכשיו אני מבין מה עשיתי."

„בבקשה," אמר לו השופט. „אם אתה רוצה לומר זאת תעלה על דוכן העדים. תשבע ותעיד." להפתעת הכל סרב מורד להעיד בשבועה. יתכן ומשום כך לא היה השופט מוכן לקבל את דבריו. אבל מי שקיבל אותם היתה הנפגעת — גאולה לוי. היא הודיעה לבית־המישפט כי היא סולחת למורד על מה שעולל לה ולעוברה.

מורד נדון לחודש וחצי מאסר בפועל ועוד 8 חודשי מאסר על תנאי, אם יחזור על עבירה דומה תוך השנתיים הקרובות.

דקמרון מדרך לוד

מעשה נורא שאירע לקבצן קברים ולשכנתו היפה

יום אחד מצא מאיר שמעי, המתגורר בדרך לוד בתל־אביב, מכתב אנונימי בתיבת־הדואר שלו. „אשתך שושנה," נאמר במכתב שהיה כתוב בכתב־יד, „מת־עסקת עם גברים אחרים ועם יהודה יעיש."

מאיר, 37, לא לקח את הנאמר במכתב ברצינות. הוא הכיר את שכנו, קבלן הקב־רים יהודה יעיש כאדם הגון וישר, בעל נאמן ואב לארבעה ילדים. הוא הכיר גם את אשתו, שושנה, אותה נשא לאשה כשהיתה בת 15 ושילדה לו בתריסר שנות נשואיהם ארבע בנות. הוא ידע שאשתו היא אשה נאמנה וישרה ואין להעלות כלל על הדעת כי תבגוד בו עם יעיש או כל אחד אחר.

אבל מכתבים אנונימיים נוספים החלו מגיעים בדואר. כולם סיפרו על מעלליה של אשתו. מאיר סרב להאמין. אבל יום אחד הגיע מכתב אליו היתה מצורפת תמונה. לא היה שום מקום לטעות. בתמונה נראתה שושנה, אשתו החוקית, כשהיא צוחקת ומחייכת בהנאה. זה לא היה כל כך נורא לולא העובדה שהיא נראתה בתמונה עירומה כביום היוולדה, ללא כסות לגופה השחום והרענן, למרות 27 שנותיה.

למראה התמונה שהתקבלה בדואר, אותה הציג בפניה בעלה, נשברה שושנה ותחנו־דתה בפני בעלה.

תמונות עירום בחורשה. „הייתי צריכה ללכת לעשות קניות," סיפרה שושנה, „והשארתי את הילדות אצל מש־פחת יעיש. הייתי בדרך לשוק ופתאום בא יהודה והציע לקחת אותי בוספה עד למרכז. לא רציתי לנסוע איתו. אבל אשתו התערבה ובסוף נסעתי.

„נסעתי איתו ופתאום אני רואה שהוא

קבצן קברים יעיש
סחיטה באמצעות תמונות־עירום?

לא נוסע בדרך הנכונה. אמרתי לו את זה, אבל הוא המשיך לנסוע כאילו לא דיברתי איתו. אפילו כשהיה אור אדום ברמזורים הוא לא עצר. הוא המשיך לנסוע עם הוספה ועצר ליד איזה חורשה. שם הוא התנפל עלי. הוא אמר לי שהוא רוצה לשכב איתי. אני נבהלתי והתחלתי להתגונן. שרטתי את פניו בציפורניים. אבל הוא היה יותר חזק וגבר עלי. הוא נתן לי משהו בכוח לשתות. שתיתי ואז נכנעתי.

„כשהתעוררתי גיליתי את עצמי שוכבת על האדמה. מופשטת ורועדת מפחד. התל־בשתי. יהודה לקח אותי על הוספה חזרה. אני הלכתי לאמי ובכיתי, אבל לא סיפרתי דבר מפני שיש לי ארבע ילדים ופחדתי.

„אחרי כמה ימים פגש אותי יעיש ובידו תמונות. הוא הראה לי התמונות. אלה היו תמונות שלי כשאני שוכבת עירומה ב־חורשה וצוחקת. איזה תמונות. אלוהים! ביקשתי ממנו שיתן לי את התמונות או שישמיד אותן לעיני. אבל יעיש איים

תשבץ העולם הזה 1861

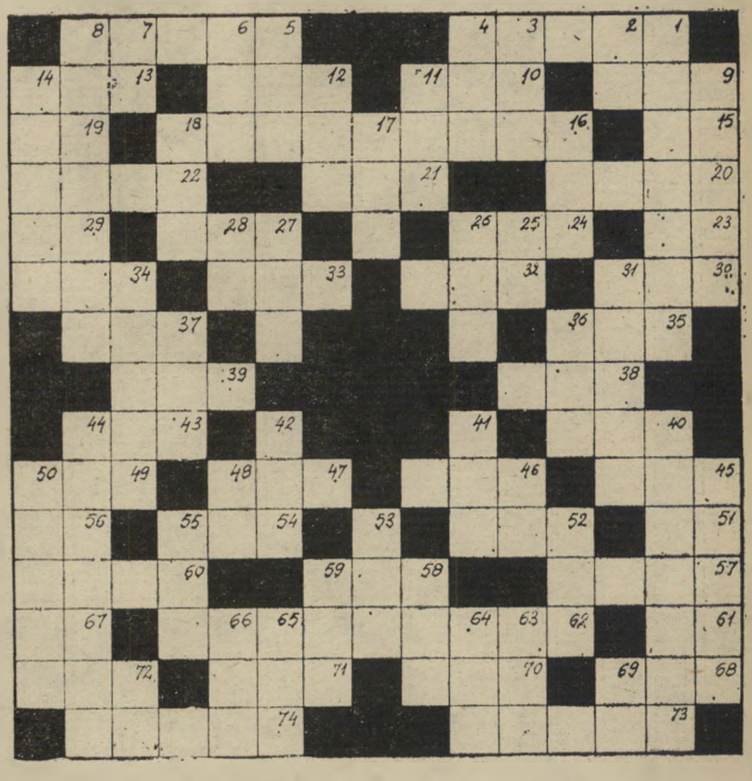

מאוזן:

1) מין טפיל. 5) אסיפה ספיטיטוא־ליסטית. 9) מעצמה. 10) בלאט. 12) אבע־בועת כויה. 13) שעוה. 15) מילת שלילה. 16) הפרעה נפשית, שהלוקה בה סובל מדחף לגניבה. 19) רעל. 20) בערה. 21) ללא רבב. 22) עכבר מפורסם. 23) חומץ. 24) עיר קדושה לאיסלם. 27) מעשר המכות. 29) רחמנא ליצלן (ר"ת). 30) אלה אולימפית. 32) כלי נגינה. 33) לעג. 34) עוף טורף. 35) דרגה צבאית. 37) פרגול. 38) כסף רב. 39) השיכור נותן בה את עינו. 40) כוח. 43) „מנענע" של פסנתר. 45) סוג של בעל מום. 46) פעם היה גן כזה. 47) החלק הרביעי. 49) כינוי לחבר במפלגה, אשר בגלגולה הנוכחי היא ה־מפלגה הליברלית הבריטית. 51) נישא. 52) שר בממשלה. 54) שביל. 56) שליט דרום וייטנאמי מושחת. 57) כסף. 58) חוסר כבוד. 60) מוסתר. 61) קידומת שם הולנדי. 62) יורשו של נבוכדנאצר. 67) תאריך בחודש שבט. 68) חסר מקום מגורים קבוע. 70) חלק בפנים. 71) בן יצחק. 72) קרום דק. 73) ייצר הקיים אצל כמה סוגי חיות. 74) כינוי לסוג ענשים שהיה מקובל בצה"ל, בעיקר בטירונות.

מאונך:

1) מלך מדי, שצר על נינוה בימי יאשיהו. 2) משורר. 3) קיוה. 4) ניד. 5) אין להיכנס בינו לבין הפטיש. 6) „ה־מלך מת, ... המלך". 7) עמוד מים. 8) השפה הקלאסית ההודית. 9) מחילה. 11) בעל הבית של הגיהנום. 12) סופר צרפתי („הדבר"). 14) תקופה בה עובר התינוק מחלב אמו לתזונה אחרת. 16) כינוי לזמ־נים העתיקים. 17) הקדש מוסלמי. 18) מצעירי המפד"ל. 25) בסיס. 26) שטות. 27) חברת נפט ישראלית. 28) קול גברי. 31) מחשבה. 34) בירה אירופית. 36) אות באלפבית. 37) יריד. 40) דמות מרכזית ב„איליאדה". 41) בית החרב. 42) שאינו בן חורין. 44) מינוי לשנה ברומא העתיקה, בעיקר בעיתות משבר. 45) הר בצפון. 46) ענן. 48) בעלה של תמר. 50) מין קול, שבחברות מסוימות מקובל להשמיעו בסוף הארוחה. 52) מילת בקשה. 53) מוסד בינ־לאומי. 55) לך מפה! 58) מהוה. 59) צא־צאים. 63) פרח נוי. 64) כינוי ליוצא גרמניה. 65) קנה הבליעה. 66) מעגל. 69) עטין. 72) מילת קידומת לדבר כפול.

חשבץ 1861

זוהי חידה חשבונית. כל ריבוע מסמל סיפרה. לאותן הספרות יש אותם סימנים. בעזרתן של פעולות חיבור, וכפל, יש למצוא איזו סיפרה מציין כל סמל של ריבוע.

דרכי אדם

האיש מן הצומת

מרכית חייו חי עזרה לוי עד אי תנועה

הנהגים הדוהרים בצומת תנובה בתל אביב — אחד הצמתים ההומים ביותר בכניסה מצפון לעיר — כבר התרגלו למחזה. ערב ערב, כחלק מתפאורת הרמזורים ועמודי החשמל הגבוהים שבמקום, נמצא שם גם איש מוזר.

הוא יושב על אי התנועה שבמרכז הצומת על גבי שק או תיבת קרטון, כשהוא מוקף תיבות, שקיות ניילון, כדורי פלסטיק צבעוניים ומחזיק בידו בלונים ססגוניים המרחפים מעל ראשו כעטרה. התנועה מסביב הומה ורוגשת. רעש ה־צופרים מחריש אוזניים. לעיתים קרובות גם מתרחשות תאונות מתחת לאפו ממש. אבל כל זה כאילו אינו נוגע לעזרה לוי, היושב במרכז הצומת.

להתחתן עם עזורת. אפשר לחשוב כי עזרה נמנה על הבלתי־מרוצים. אך לא כך הוא. בגיל 33 אין לעזרה לוי תביעות מופרזות מהחיים. ב־1949 עלה עם משפחתו מתורכיה. כשבגר עבד כפועל בבית־החרושת לסיגריות דובק. אחר־כך היה פועל חקלאי ברעננה ובעוד כמה מקומות שאת שמותיהם אינו זוכר בדיוק. אבל בעשר השנים האחרונות הוא החליף את מקצועו, מתפרנס ממכירת כדורים ובלונים.

בשעות היום הוא מסתובב עם מרכולתו בתחנה המרכזית בתל־אביב כשהוא צועק בקול: „בלו־נים! בלו־נים!" לפעמים, כשהמחזור חלש, הוא נוסע באוטובוס לחיפה ומנסה למכור את סחורתו שם. המחזור שלו מסתכם בסביבות עשר ל"י ליום, המספיקות לו לקנות מספר מיצרכים במכולת כדי לערוך מדי ערב פיקניק על הדשא שבצומת תנובה.

„הייתי מתחתן עם עזורת!" אומר לוי, „והייתי לוקח את הבית הכי יפה כדי לגור איתה, אבל אין לי מספיק כסף. פעם היתה לי חברה הרבה שנים. גם רצינו להתחתן. אבל עכשיו, שנים אני לבד."

לפעמים מטרידים אותו שקחי העיריה. לפעמים מנסים שוטרים לסלק אותו מה־צומת בטענה שהוא מסית את תשומת־לב הנהגים ועלול לגרום לתאונות. לוי נוטל אז את הכדורים והבלונים הצבעוניים שלו ועובר דירה: לאי־התנועה שבמעבר החצייה בדרך פתח־תקוה, ליד תחנת הרכבת של רחוב ארלוזורוב.

מלבד בימי הגשם, בהם הוא מחפש מיסתור בחדרי מדרגות, זוהי הכתובת הקבועה שלו. כשעוברים ושבים חולפים על פניו ללא הפסק, כששיירות אינסופיות של מכוניות דוהרות מול עיניו הלוך ושוב, מרגיש עזרה לוי את עצמו במרכז ההתרחשויות ובצומת העניינים: הוא לעולם אינו בודד יותר.

בצירוף לתביעה הגיש יעיש לבית־המשפט את המכתב שמפיץ מאיר שמעי נגדו. כל מה שהוא דורש עכשיו זה שמאיר שמעי ישלם לו סכום של 5000 ל"י על הוצאת שם־רע וגם ישלח מכתב התנצלות לכל האנשים אליהם שיגר את מכתבי הפלסטר שלו.

רוכב לוי בצומת „תנובה"
לעולם לא בודד

„ניאף מסורסם". מאיר שמעי האמין לסיפורה של אשתו. אבל כאשר המשיכו המכתבים להגיע בדואר לקח אותה למשטרה, כדי שתספר את סיפורה גם לשוטרים בציווי לתלונה נגד קבלן הקברים יהודה יעיש.

סיפרה שושנה: „גם אחד מהשכנים שלנו גילה כי קיבל בדואר אחת מהתמונות שלי. החקירה במשטרה נמשכה ונמשכה. בהתחלה השוטרים לא האמינו לי. הם חשבו שהלכתי עם יהודה יעיש מרצוני. סבלתי לא רק ממה שעשה לי יעיש. גם בבית היה לי קשה. לא ליקקתי דבש בבית אחרי הגילוי הזה. החיים שלי כבר הרוסים."

חקירת המשטרה נמשכה מבלי שהונגשה כל האשמה נגד יעיש בעקבות תלונתה של שושנה. מאיר שמעי החליט כי אם המשטרה אינה רוצה להתערב, הוא יפנה אל הרבנות הראשית. ישב מאיר וכתב מכתבים ארוכים לרב הספרדי הראשי, הרב עובדיה יוסף, למועצה־הדתית ולעוד רבנים אחרים. בין השאר פנה גם אל יעקב לסלו, יושב־ראש החברא־קדישא בתל־אביב, תבע לפטר את קבלן חפירות הקברים יעיש מפני שהוא, כדבריו, „נואף מפורסם."

סיוע לגירושין. הפעם הרגיש את עצמו יעיש נפגע. באמצעות עורך־הדין דרור מקרין הגיש תביעה משפטית נגד שכנו מאיר שמעי לפי חוק לשון־הרע, טען כי שמעי מפיץ מכתב בו נאמר כי הוא, יהודה יעיש, „נואף מפורסם במיוחד, הצד נשים מתחת לבעליהן, משתמש בכל מיני סמים להשקותן כדי להתעלל בהן ומפשיטן עירומות, מצלם אותן ומראה את התמונות לנשים אחרות כדי למושכן למעשים אלה." אחר־כך, נאמר עוד ב־מכתב שהפיץ מאיר המשמש כנושא ה־תביעה של יעיש, פונה יעיש לבעלי הנשים שנפלו ברשתו ומציע תמורת תשלום פרטים שיוכלו לסייע להם לגרש את נשותיהם.

טען יעיש בכתב־התביעה שלו: שמעי טען במכתבו כי נעצרתי והוכח מעל לכל ספק כי ביצעתי את המעשים הנ"ל. אומנם נעצרתי לחקירה, אך הכחשתי את דבר התלונה ואין עוד כל תלונה נוספת נגדי.

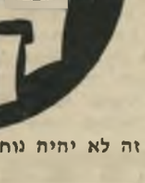

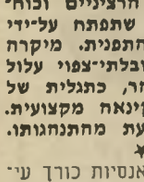

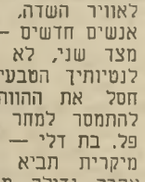

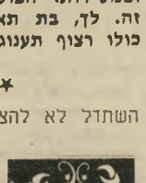

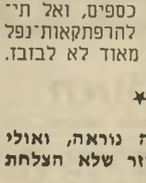

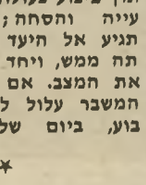

לא חשבוע! שום טיולים! לא לנסוע! הזעזוע שעברת בתחילת החודש ממשיך לתת את אותותיו. אור־לם לא די לחשוב על מה שהמצב עושה לך — אתה חייב לעשות משהו לשנותו. זיכרי שאת יכולה ליפול ב־פח — בייחוד עם בן מזל אריה, אותו תפ־גשי באקראי ותחשבי אותו לבלתי סימפטי בתחילה. אל תחסכי לנתק את הקשר לפני שיחיה מאוחר מדי. לאמנים שבוע רע, רע מאוד.

* * *

יום השבת יביא לך את הכוח להגשים את תוכניתך הישנה ו־רבת ההיקף. לעומת זאת, התעלם מן התכ־כים הבזויים והקטנו־ניים של כמה מן הסו־בבים אותך: הם לא שוחררים את טובתך. אל תעשה עסקים ביום ב׳ כי ביום זה תיתקל ב־קשיי קומוניקציה. הי־שמרי מעקיצת עקרבות.

* * *

שבוע נפלא מחכה לך, בייחוד ביחסיך החולכים ומשתפרים עם בת־זוגתך שהחלי־טה לחיות בסדר אי־תך. קבל אותה בזרו־עות פתוחות. במישור הפיננסי הכל מתנהל כשורה. המשיך לבזבז, אתה בין כה וכה עו־מד לזכות בבת אחת בסכום ניכר של כסף. המשך לעבוד בנאמנות ובמסירות. הבוסים שלך מעריכים את זה. לך, בת תאומים, מצפה שבוע ש־כולו רצוף תענוגות. נצלי את זה היטב.

* * *

השתדל לא להציק לחבריך לעבודה. כי בעתיד הקרוב מאוד תזדקק לכל רצונם ה־טוב. היחסים המתוחים עם בן זוגך ישתפרו ב־עקבות פגישה בלתי צפויה עם ידיד קרוב, אותו לא פגשת זמן רב. אל תיקח על עצמך סיכונים מיותרים ב־ענייני כספים, ואל תי־כנס להרפתקאות־נפל פיננסיות, ותשתדל מאוד מאוד לא לבזבז.

* * *

בת־זוגך נמצאת במבוכה נוראה, ואולי אפילו במשבר. ממש מוזר שלא הצלחת להבחין בכך עד כה. כדי לנסות לחלצה מ־מצבה הקשה, אותו היא מתאמצת להס־תיר ממך, אל תסתער עליה חזיתית, כי אם בחר באיגוף ממושך, תוך ביצוע פעולות חט־עייה והסחה; כך תגיע אל היעד בעזר־תה ממש, ויחד תלבנו את חמצב. אם לא תפעל למען זוגתך, המשבר עלול לפרוץ החוצה כבר חש־בוע, ביום שלישי או ביום רביעי.

* * *

חודש חזק ומלא התנגשויות המתחיל ב־שבוע אלים, ממש. אל תריב, למען השם: אתה יכול לגרום לאדם לא שלילי ביותר נזק רציני מאוד. ואל תי־כנס לתאונות: אתה עשוי לגרום לאסונות, מבלי להתכוון לכך. אבל אין ספק שלא תו־כל להימנע מכל מיני סיכסוכים אישיים. ב־מישור הכלכלי, האישי והאינטימי. ייתכן גם מישפט לא סימפאטי, שאפשר לפתור רק בעזרת הבנה והתחשבות. נלה הוו־

בכלל לא יזיק לך, אם תתכנן בקפדנות את המשך פועלך ה־עיסקי — ותשמור את תוכניותיך לעצמך בל־בד. אם אתה זקוק ל־כסף — קרוב משפחה או אפילו אשה מבוגרת עדיפים על ממון מב־חוץ, שמוגש לך לכ־אורה מתוך כדי הסד־דות קטנות יותר. אם רצונך באהבתו — מו־טב שתתענייני, לכאורה, גם באחרים.

* * *

פגישה עם דמות מן העבר תרחוק מעי־בה על חושיך ומעו־ררת את דמיונך. נצל זאת לעתיד: לחלום, ליצור, לתכנן תמורות בחייך ויצירה מסוג אחר לגמרי. אם את בין חיוצרים, אל תי־כנעי לריגשות־יואש או לדיכדוך, זהו עניין של זמן, לא של אופי. התקשר טלפונית עם אדם שאתה מכיר ושאינך מייחס לו חשיבות רבה: הוא יעזור לך בשטח מאוד חשוב לך, על בני עקרב להיזהר השבוע מנסיעות מיקריות. לבשי לבן.

* * *

בסך הכל, נכנסת לתקופה טובה מאלו ש־קדמו לה. אם את רוו־קה — אין הרבה סי־כויים שתשארי בודדה, השבוע או שתהיי רוו־קה, בעוד חודשים מו־עטים. בן קשת: הישמר מהוצאות ניכרות, הע־לולות להיגרם על־ידי צעד פזיז או על ידי ליאות ממחשבה. מצד שני, מעולם לא היית כל־כך אקטיבי. לבשי לבן וטיילי הרבה.

זה לא יהיה נוח במיוחד, אבל אם אתה רוצה, אתה יכול ל־הסתכן. כאב־הראש ה־ריגעי, הצרות בטווח־קצר, הפגישות עם שונאיך — כל אלה שקולים, אם רק תדע להתמיד על־ידי תחי־שגים הרציניים וכוח־הרצון שתפתח על־ידי עצם התפנית. מיקרה נעים ובלתי־צפוי עלול להתגלות, אם לא תיזחר, כתגלית של איבה אישית או של קינאה מקצועית. אל תראי לו שאת נפגעת מהתנהגותו.

* * *

גל חדש של הצלחות פינאנסיות כורך עי־מו התמוטטות כוחו־תין. אל תהסס ליטול חופשה קצרה, לצאת לאוויר השדה, להכיר אנשים חדשים — אבל מצד שני, לא תיכנע לנטיותיך השבעיות ל־חסל את ההווה כדי להתמסר למחר מעור־פל. בת דלי — פגישה מיקרית תביא אחריה אהבה גדולה ממושכת ומאושרת מאוד.

* * *

תיווכחי לראות שהוא מוכן לבוא לקרא־תך ולגלות חבנה ב־כל הנוגע לך. הוא לא יוכל לחסתיר את מבוכתו כשתבחיני ש־הוא נמשך אליך. יום שישי הוא יום חשיל־טון הבלתי מעורער שלך. הוא עשוי ביום זה להסכים לכל מה שעולה על רוחך, אפי־

קולנוע

ישראל

בוא ויסע לקאן

כאשר נודע שפסטיבל קאן סירב לקבל את חמשת הסרטים הישראליים שהוצעו לו, היו מי שהסיקו את המסקנות המידיות: הצרפתים מפחדים מן הטירור, הצרפתים שונאים יהודים, בכלל יש אפלייה ואנטישמיות.

לא שזה בלתי אפשרי, אבל מסתבר ש־ישראל אינה המדינה היחידה שיש לה בעיות עם פסטיבל קאן. מדינה אחרת, קרובה הרבה יותר לצלחת ובעלת השפעה שהיא ודאי ניכרת יותר, גם היא מתקשה מאד לתכניס לשם סרטים: צרפת עצמה.

• לאחר שמועות שהגיעו ארצה כי אור מן ההפקר נתקבל לפסטיבל, הוברר כי הוא יוצג שם במסגרת היריד הבינלאומי של סרטים — דבר שונה מהפסטיבל עצמו, והקשור לאיגוד מפיצי הסרטים בצרפת. הסרט יוצג בבית־קולנוע פרטי בעיר קאן, והקרנה אחת תיערך על חשבון היריד. לא רע, אבל לא בדיוק חשתתפות בפסטיבל עצמו.

אפשר להבין את הצרפתים. הם מארחים את פסטיבל הסרטים בעל היוקרה הגדולה ביותר — אבל הרבה נחת לא צומחת להם מזה, בשנים האחרונות.

מה שקרה אשתקד, היה כבר שיא: שניים מתוך שלושת הסרטים שייצגו אותה (לזאיזה היקרה ואורות החג) היו מלר דרמות מתקתקות. אבל בכל פעם שהגיבורה הזילה דמעה על הבד, פרץ ארמון הפסטיבלים ברעמי צחוק. זה באמת לא היה מנומס, אבל מה לעשות, הסרטים נראו באמת כשרידים מתקופת־האבן.

מה שנוגע לפרס האחד והיחידי בו זכתה צרפת — הרי שבעל הפרס, ז'אן יאן, השחקן הראשי בלא נזדקן יחדיו הודיע בגלוי שהכבוד אינו מחמם אותו במיוחד.

ז'יראר דפ„אורות החג"
שריד מתקופת האבן

השנה, ישבה ועדה והתלבטה מה להציג. הבמאים היותר גדולים והיותר חשובים בצרפת מוכנים לתת סרטים — אבל לא במסגרת התחרות. טריפו ושאברול מוכנים להצטרף ללוזי (שיציג את בית הבובות) ואל ברגמן (זעקות ולחישות), שהם אורחים מחוץ לתחרות בפסטיבל. הרי לא נעים להשתתף ולא לזכות. ואילו קלוד לאלוש, שהיה אורח כזה לפני שנה (הרפתקאה היא הרפתקאה) אינו מוכן אפילו לכך. הלעג דאשתקד הספיק לו.

מת שנוגע לסרטיהם של אחרים — הוועדה כבר ראתה המונים, אבל סרם ההליטה.

מסתבר אם כן שישראל נמצאית בחברה טובה, כשהמדובר בצרות בפסטיבל קאן.

תדריך

תל־אביב

****** לילה באופרה** (תכלת, ארצות־הברית) — אחד הסרטים המצחיקים ביותר של האחים מארקס, העושים שמות בעולם האופרה ובאוניית־סאר טראנסאטלנטית. מומלץ.

***** קברט** (פאר, ארצות־הברית) — עליית הנאצים בגרמניה כפי שהיא משתקפת בחיית של נערה אמריקאית וצעיר בריטי ובהופעות נוסח המלאך הכחול ב־מועדון־לילה ברלינאי של אותם הימים. הופעה מרשימה של ליזה מינלי וג'אזל גריי.

***** התנקשות** (צפון, צרפת) — תימצות פרשת בן־ברקה אינו נאמן אולי במיוחד לאמת ההיסטורית, אולם מוכיח בצורה יעילה מאוד שחוק וסדר הם מושגים יחסיים, אפילו במדינות מסודרות.

***** הרפתקה בפומאידון** (תל־אביב, ארצות־הברית) — מעשיה שטחית, אבל מרתקת, בניצולי־אוניה שהתחפכה ב־לב־ים, המנסים למצוא דרכם החוצה מבעד למבוך המסולת ההפוכה.

****** מאנגו אחרון כפריז** (סטודיו, איטליה) — עימות של דורות בשדה־הקרב הנצחי של המין, בו מיטיב ברטולוצ'י לצייר את כל הייאוש והטרגי שבדור המזדקן. משחק מרשים של מארלון בראנדו.

***** לידי קארוזין לאמב** (לימור, אנגליה) — סיפור־אהבה רומנטי עד כדי טירוף שבין אצילה בריטית רגשנית ללורד ביירון, בתוך התפאורה הזוהרת של אר־מונות־הפאר האנגליים בתחילת המאה ה־קודמת. שרה מיילס באחד מתפקידיה ה־טובים.

בלמונדו, פארו ואנטונלי: בלי אבר־מין

הד"ר אוהב מכוערות

הומור

דוקטור פופול (אורלי, תל־אביב, צרפת) — מכל המהפכנים הצעירים של הקולנוע הצרפתי שחוללו לפני כ־15 שנה את הגל החדש, קלוד שאברול הוא האיש אשר פנה, בצורה המופגנת והגלויה ביותר, אל הסרט המסחרי. אבל למרות זאת, למתבונן היטב בסרטיו, מסתבר שהוא לא איבד מאומה מן האיכות הראשונית שלו.

הוכחה: דוקטור פופול, הלא הוא בלמונדו, גיבור סירטו האחרון. רופא צעיר שאוהב דווקא מכוערות, ומת־חתן אפילו עם אחת מהן, משום שבתור נדוניה הוא מקבל במתנה בית־חולים שלם.

כשי־חינם בלתי־צפוי, מגיעה גם חגיסה היפהפיה וה־רווקה מלונדון, שרוצה דווקא להתגורר בקירבת אחותה וגיסה הנמרץ, ולעבוד בבית־החולים שלו. והקירבה הולכת וגדלה, ואת ההמשך אפשר לתאר.

עד גבול מסויים. משום שמשם והלאה, מפתח שאב־רול, יחד עם התסריטאי הקבוע שלו, פול ג'גוף, כמה תפ־ניות סארקסטיות בהן הוא לועג בפה מלא לכל הדמויות שלו — עד הסוף, שגם הוא ציני ומפתיע באותה מידה.

אלא שמאחורי הבדיחה המאקאברית הזאת (הדוקטור חנכבד עוזר בין הייתר לכל ארוסיה של הגיסה לעבור לעולם שכולו טוב) מטיח שאברול את ליגלוגו בכל הער־כים המקובלים בחברה הבורגנית: הרופא שמעדיף מכו־ערות, משום שהן נאמנות יותר, נושא אחת מהן בגלל בית־החולים שנלווה אליה — חותנו האומר בלעג „מס־פיק אהבו אותי בגלל עצמי, עכשיו אני רוצה שיאהבו או־תי בגלל כספי" — אחד מרופאי בית־החולים המסביר שכאשר לוקחים מאדם את רגליו, אהובתו, ילדתו ואבר־המין שלו, הוא נחשב כמת — ועוד סממנים של חברת ת־בוניית על רכושנות. ומי שאין לו רכוש, אינו אדם.

אם בלמונדו, מייה פארו (האשה המכוערת) ולורת אנטונלי (הגיסה היפה) מבריקים, חרי שאברול עצמו יו־צא־מן־הכלל. בעזרת ז'אן רביה (שצילם מרבית סרטיו) הוא יוצר סרט בעל מראה אסטטי מקסים. בסצינות מסו־יימות, כמו המישפט הפנימי שעורך הרופא לעצמו, (ובו הוא יוצא זכאי, לפי המוסר הבורגני), הוא ממש מתעלה על עצמו בעריכה, צילום ואירוניה.

בהחלט כדאי לראות.

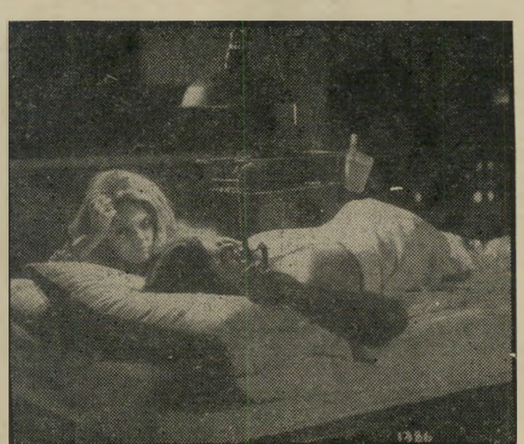

ריינולדס וחתיכה: קצת מצוץ

תאווה על השולחן

כלילי

התאווה לסכנה (אופיר, תל־אביב, ארצות־הברית) — הסרט הבלשי הטוב — זה שממנו בנ־תה חוליווד את זוהרה בשנות־חייה היפות ביותר — הוא סרט שאמנם עלילתו קשוחה ומותחת, אולם תוך כדי מח־לכה היא חושפת אנשים חיים ומעניינים, המייצגים תקופה והלך־רוח שלם.

הסרט הבלשי הפחות טוב, אבל לעיתים חיותר־מצ־ליח, הוא זה שעיקרו קשור ואלים, אולם במקום אנשים יש בובות, ובמקום הלך־רוח יש בדיחות. התאווה לסכנה הוא כזה.

הבמאי באז קוליק השתדל אמנם להכניס לסירטו עניין יוצא־דופן. גיבורו, הבלש הפרטי מקקוי, ישן על שולחן ביליארד. ידידו הוא בעל זיכרון פנומנלי לכל מיני פרטים, כמו מי קפץ כמה לגובה באולימפיאדה הראשונה במאה ה־20. חלקוח שלו מקרר את ביתו לטמפרטורה של בית־קירור, מקיף אותו בכלבי־שמירה ענקיים, ועוד חל־צות מסוג זה.

כמובן שמקקוי זה (בורט ריינולדס) הוא גם אקרובט מיני, המצליח להשכיב אפילו ספרנית רצינית וגדולת־חזה, תוך חמש דקות. לא משום שהוא גם יפה, אלא בגלל התמצאותו בתיאוזופיה.

וכאשר אין הוא מחלק את שולחן הביליארד שלו עם איזו חתיכה, יש לו גם כושר בלתי־רגיל בקבלתן והענקתן של מחלומות אימתניות.

בסך־הכל, הוא חוקר את רציחתם של איש העולם ה־תחתון ופילגשו, שהועלו באש, בדקת הראשונה של הסרט, כדי שלא יפריעו בשוד־כספת שהיתה בחדרם. וזה בכלל לא משעמם, משום שמקקוי הוא בתנועה מתמדת. אמנם בכל פעם שמתקשה העלילה לצאת מן המיצר, היא מס־פקת פתרונות קצת מצוצים מן האצבע, וקשה למשל לח־בין מדוע אין איש מחסל את הבלשן החטטן עוד לפני שהוא מגלה את כל הסודות. אבל למי זה כבר חשוב.

העיקר שמרביצים, מתעלסים, מתבדחים, ויש אפילו סנדק אחד טוב־לב (זמר האופרה ג'יורג'יו טוצי) המחלק אינפורמציות חינם לבחורי השכונה.

רק אזהרה אחת. הגברות (ואולי גם כמה גברים) ת־מקוות לראות את ריינולדס במערומיו, כמו בצילומי ת־עיתונות המפורסמים שלו — יתאכזבו, בסרט, הוא לא מתפשט עד הסוף.

סיקורת

אופנת תוכניות־היחיד בארץ הולכת ו־מתפשטת. עוד גילה אלמגור נמצאת ב־שלבי ההכנה האחרונים של תוכנית שירי הקברט לה, וכבר יצאה מירי אלוני לשוט על אותו גל. הזמרת בת ה־23 מתכננת לבנות ערב של שירים סאטיריים, שיוגש בסיגנונה המיוחד.

נוסף לשירי הקברט והשירים הסאטי־ריים, יזכה הקהל הישראל, אולי, גם בערב

זמרת אלוני
יחיד כדרך

שירי תיאטרון. האולי ייהפך לבטוח כאשר שולה חן תמצא לה במאי מתאים, שיהפוך את חלומה על ערב כזה למציאות.

תיאטרון

חוויה אמיתית

אחת

של רגש

הקירות שחורים, הכיסאות מתקפלים, ובהפסקה שותים תה על חשבון בעל־ה־בית. אין במה, הכל מתרחש בתוך מרתף. ובכל זאת, אם רוצים ללכת לחפש משהו קצת יותר מעניין בתיאטרון הישראלי, אין ברירה אלא ללכת לבימרתף.

שלושה שחקנים שאינם כוכבים — שולמית אדר, זכריה טובי והייניץ ברנרד — מופיעים שם בהדרכת הלנה קאוט האוסון, במאית עולה חדשה, במחזה דרום־אפריקאי בשם בוסמן ולנה.

ותהיה דעתך על ההצגה כאשר תהיה — אתה חש שמדובר כאן באנשים שיש להם מה לומר, ושדבריהם מגיעים במלואם.

אדר וטובי ב„בוסמן ולנה"
ישר מן הקרביים

המחזה זכה לכל מיני שבחים בעולם. הוא מספר על שני צבעונים בדרום־אפריקה, עלובי־נפש החיים בתוך האשפה ומתנחמים שבסופו של דבר יש אשפה אשפתית עוד יותר מהם, הכושים.

זהו מחזה של יאוש ושל זעם, שהאדם הלבן אינו מופיע בו כלל, אבל נוכחותו אינה נשכחת אף לרגע, ויחסו לבני צבעים אחרים משלו — הוא הקובע את גורל חייהם.

השחקנים משחקים מן הקרביים החוצה. העניין באמת כואב להם. גם זכריה טובי (בוסמן) שמנסה להפיח שפלותו בהשפלת אחרים. גם הייניץ ברנארד, בדמות כושי זקן שאינו מוציא מילה מובנת אחת מן הפה לכל אורך ההצגה. אך בעיקר שולמית אדר, אחת מאותן שחקניות־חידה של ה־תיאטרון הישראלי, שכולם סבורים כי היא מוכשרת, אבל משום מה רק מעטים מעני־קים לה את ההזדמנות להוכיח זאת.

„תמיד חיפשתי תפקידים מעניינים" היא מודה, „אבל משום מה, בכל פעם נאמר לי: ‚זה תפקיד קטן מדי בשבילך.' ותפ־קידים גדולים, משום מה לא היו. לכן, כאשר באה סנינה גרי, מנהלת הבימרתף (השתיים היו יחד גם בזוזות) והציעה לי לשחק את לנה, קפצתי על המציאה.

„זה תפקיד שונה מכל מה ששיחקתי קודם. לנה מזכירה לי במקצת את אמנדה מביבר הזכוכית (עבור משחק בתפקיד זה נבחרה שולמית בזמנו לשחקנית השנה). היא מפטפטת ללא הרף, על־מנת להסתיר את העצב והמועקה שבתוכה. אולם לנה אינה שייכת לעולמו של טנסי ויליאמס, אלא לזה של ברכט. לעולם הטיפוסים ה־קשוחים והמחוספסים.

„מצד אחד, היא אדם שהגיע לתחתית הסולם האנושי, ללא בית, ללא אוכל, ללא מעמד. ועם זאת, מבעד פטפטנותה האינ־סופית, מסתבר שמה שהיא מחפשת, זו דווקא חברה אנושית. כבוד של אדם. חווייה אמיתית אחת של רגש."

וכך מבינים זאת גם הצופים — דבר הקורה רק לעיתים רחוקות על במותינו.

עוד מעט בן 30, וכבר שחקן, משורר ומחזאי, ועומד להפוך למו"ל, כי „המו"לים מרמים את המשוררים!"

„אני פוחד משועלים בעלי עין חדה / ונחשים עם שיניים חדות ועקרבים וחיות / רעות ושדים שונים ומשונים וצללים / של ליליות וקוקות מזרים והדים / ולח־שים ואני כמעט בן שלושים —"

אם בסיוטיו הצעירים הוא מוקף במפ־לצות פיוטיות, הרי בדרכו אל הדפוס הן חוסמות את דרכו, במסיכות אנושיות מוגדרות יותר. פניהן פני אדם, מושבן מאחורי שולחן־כתיבה רחב־ממדים, והם רודים ביד רמה בממלכה מכובדת ושמה: הוצאת ספרים.

■ ■ ■

לפני המשורר הצעיר המשקשק מ־פחד, כשדפיו הראשונים בידיו ה־רועדות, הם מציגים בשאננות את טבלת המחירים שלהם. „ואם אינני שלונסקי או סנחס שדה הרי הם שודדים אותי," טוען המשורר־שחקן־מחזאי מוטי בהרב.

לפני שנה התנפה מוטי בנפיונו הראשון עם עולם ההוצאה־לאור בישראל. מספר הוא:

המו"לים טוענים שאין בארץ שוק ל־שירה. הם לוקחים ממך קודם־כל סכום כפול מההוצאות הריאליות של ההוצאה — ויש לי הוכחות לכך — ואחר־כך, לא רק שאינם מסתכנים במאומה, כי אם גם לא עושים צעד אחד רציני למען הפצת ספרך.

את ספרי הראשון ובהם דגים ידברו אהבה הסכימה הוצאת עקד להוציא־לאור במחיר 4,000 ל"י, לפני שלוש שנים. לבסוף הוציאה אותו לאור הוצאת אלף ב־2500 לירות בלבד. ולא בחסכנות. ה־ספר יצא בכריכה קשה, ובצורה נאה.

והנה, היום אני מסוגל להוציא בעצמי את ספרי לאור — במחיר 2000 לירות, אחרי כל ההתיקרות.

■ ■ ■

כיצד זה ייתכן? עובדה. לקראת שוק הספר העברי אני מתכוון להוציא את ספר־השירים החדש שלי — בלי כל עזרה. אין קוראים לשירה! המו"לים פשוט אינם טורחים להגיע אל הקוראים. למרות הי־עדרי מן הארץ, אחרי שהייתי שש שנים רצופות בניו־יורק — הצלחתי להגיע אל הקוראים. ובצורה פשוטה לחלוטין.

לפני שנה, כשנערך השוק המסורתי ל־ספרים בכיכר מלכי־ישראל בתל־אביב, לא התביישתי: לקחתי שולחן מתקפל, הצבתי לידו ארגז פשוט, עליתי וקראתי את שירי באזני הקהל. פשוט קראתי להם. ואז ניגשה אלי מישהי וביקשה שאסביר לה את השיר, כי לא הצליחה להבין אותו. אז הסברתי לה. קראתי באזניה שורה אחרי שורה. ניתחתי את הרעיונות, הסברתי ש־משורר משתמש בסמלים, לעומת מחזאי המספר סיפורים עם דמויות חיות.

במשך פחות משבוע מכרתי 300 ספר. עד היום מכרתי כבר קרוב ל־1000 עותקים של ספר השירה הראשון שלי, וישנם עוד רבים אחרים, בקיבוצים ובצבא, בין תל־מידי בתי־הספר, המוכנים להאזין לך אם רק תבוא אליהם.

וזה בדיוק מה שאני מתכוון לעשות עם ספרי החדש. אני מתכוון לצאת אל הקיבוצים, ללכת אל תלמידי בתי־הספר, ליצור קשר ישיר בין המשורר ל־קורא שלו.

ואם אני עושה זאת לעצמי — אין כל סיבה שלא אעזור גם למשוררים אחרים. גם הם נתקלים בחומת המו"ל היקרן.

עד כאן, מוטי.

■ ■ ■

עד מעט בן 30, לפניו תוכניות, ומ־אחוריו דרך ארוכה. מוטי בהרב הוא מאותן נשמות מסוצלות המלאות עד גדו־תיהן ומחפשות להן ביטוי בכל הדרכים האפשריות. הוא נולד במושב חרות, ולפי עדותו „אינני מוכרח להתפרנס מאמנות דווקא, אני תמיד יכול לחזור ולשתות חלב ישר מן הפרה."

אבל הוא ניסה כמעט כל מה שאפשר לנסות בחוץ: למד אמנות התיאטרון באר־גיברסיטה, יצא להמשיך בעולם. בניו־יורק למד שלוש שנים אצל לי שטרסברג. שיחק בלה־מאמא, הקים תיאטרון קטן בשם הבמה העברית של ניו־יורק: „שם לא הגענו רחוק יותר מערבי שירה," נזכר הוא. „מין פסיפס ישראלי של שירה מוגשת באמצעים תיאטרליים."

על בימה ניסיונית אחרת העלה, יחד עם גרגורי רוזאקיס, במאי אמריקאי צעיר ממוצא יווני, מחזה בשם הזונות של ברודווי שהיה רצוף אקטים נועזים ו־הצלפות מילוליות לכל הכיוונים, לכל ה־גזעים, לכל הדתות.

„היו שאמרו שזה פיוט צרוף, והיו ש־עיקמו את אפם. אבל זה הגורל הצפוי לכל מחזה שאינו הולך בתלם, ורוצה לומר דברים כואבים ואקטואליים בצורה בוטה, ישר בפרצוף.

„וזה בוודאי הגורל האורב גם לי מאחורי הפינה, אם אזכה להעלות את המחזה ה־מונה במגירה שמתחת למגירת ספר השי־רים שלי.

„אבל זה כבר סיפור אחר."

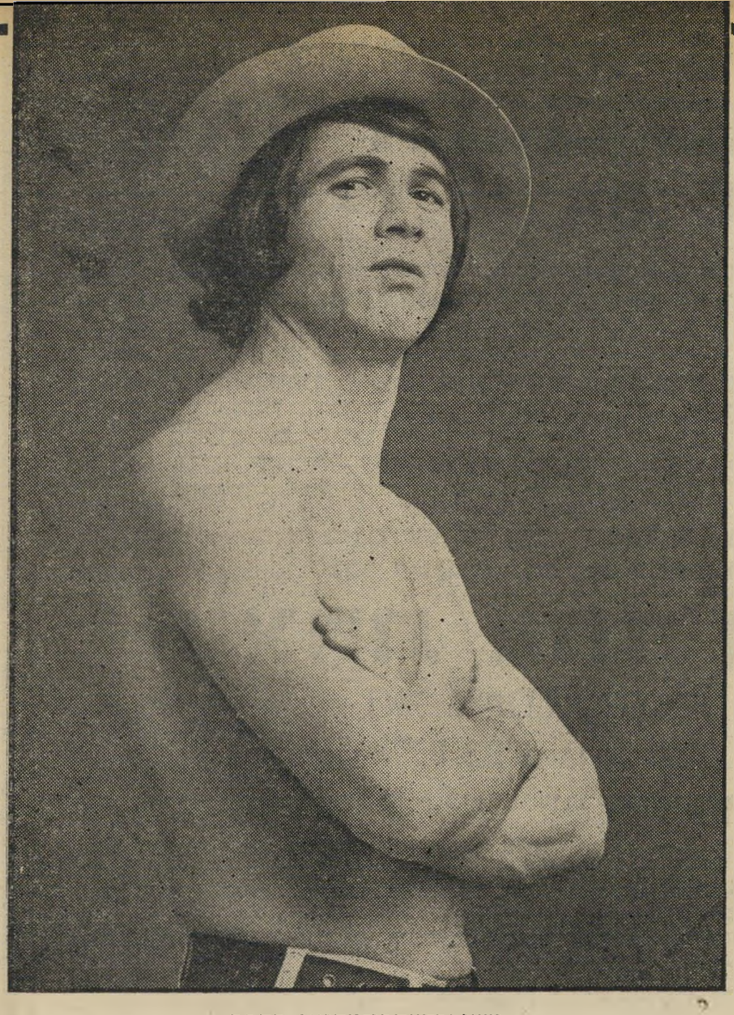

משורר־שחקן־מחזאי בהרב
פוחד מנחשים ושדים שונים

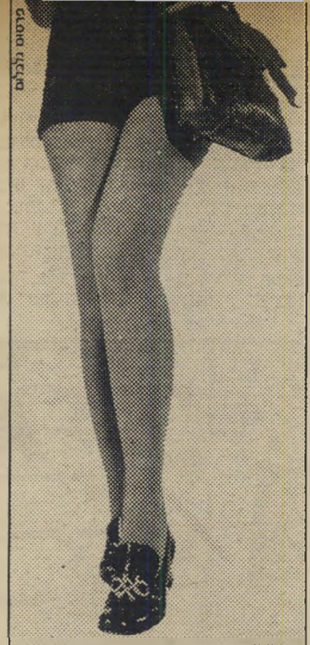

גרבונים

Merci

...את הרי יודעת

שMerci

מתאים לך

מתאים לך מאד!

גמישונים

ארכונים - אקסטרונים

באחד במאי 1973

אל תשב בבית!

יש לך על מה להפגין:

- מה שטוב לפועל — טוב לישראל!
- נגד היוקר הגואה והרווח המשתולל! בעד שכר הוגן!
- בעד זכות השביתה לפועל! בעד חופש הביטוי וההפגנה!
- תשולם תוספת יוקר מלאה ומייד!
- בעד סוציאליזם הומאני ודימוקראטי!
- שלום ובטחון — כן! נגד סיפוחים והתפשטות טריטוריאלית!
- בעד זכות ההגדרה העצמית לעם הערבי הפלשתינאי על בסיס דו־קיום בשלום עם ישראל!
- מדינה יהודית — כן! שעבוד עם אחר — לא! עלייה — כן! אפלייה — לא!

לכן — בוא ביום שלישי הקרוב, 1.5.73 בשעה 10 לפנה"צ
לכיכר דיזנגוף בתל־אביב, שם תיערך

עצרת אחד במאי

ישאו דברים: **ראול טייטלבאום, רן כהן, שמואל מיקונים, אלכס מס'ס, גדעון ספירו**

כן יופיעו משוררים ואמנים.

ועדת האחד במאי 1973

ברל בלטי (ת"א), צבי בן־דוב (קרית־חיים), פנחס גינוסר (רמת־גן), מיכה הוברמן (ת"א), מרדכי כפרי (קב' גל־און), שמואל ליטבק (ת"א), ניבה לניר (קב' עין־החורש), ד"ר גבריאל מוקד (רמת־גן), עלי נפתלי (רמת־גן), נורית ענבר (חיפה), אליעזר פיילר (קב' ידי־חנה), ד"ר ראובן קריץ (קרית מוצקין), גרשון רבינוביץ (קב' רוחמה)

נוכח מדיניות המערך, כנגד גח"ל ושות' —
תן ידך לשמאל האופוזיציוני!

אגד מוביל בכל הדרכים

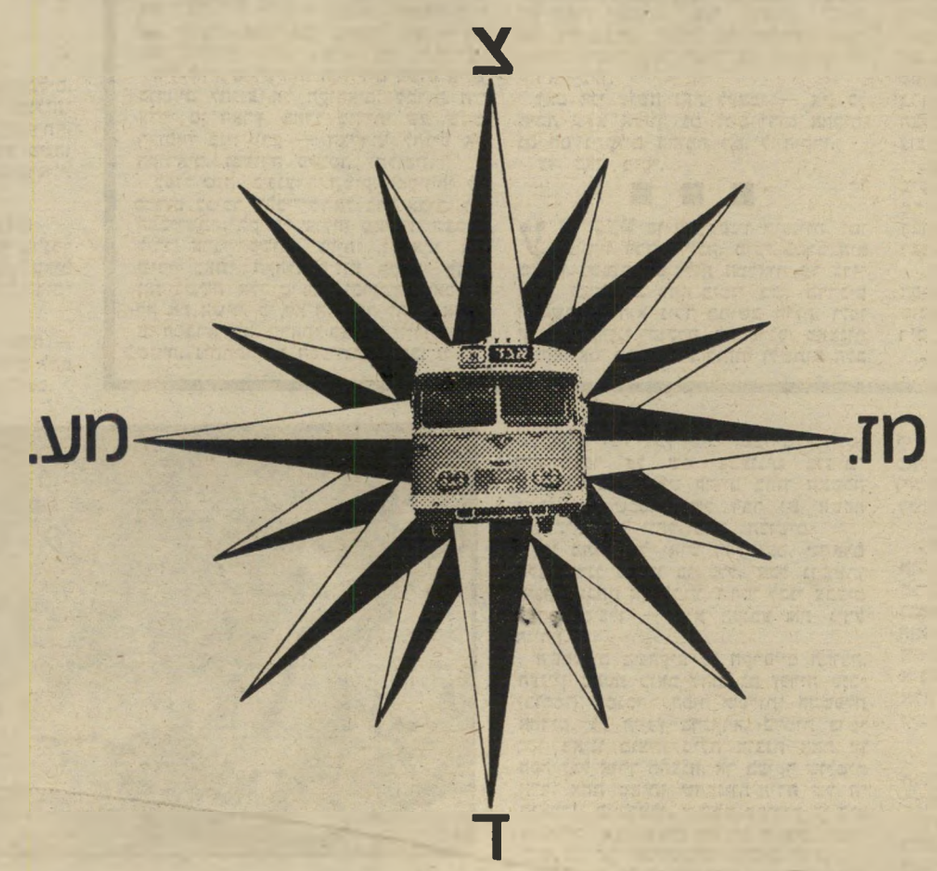

כל הדרכים מובילות לאגד

להשוואה: הנערות המשגעות של מ׳יקדש הסטריפ־טיז: מועדון קרייזי־הורס בפריז

הסטריפ-טיזרים

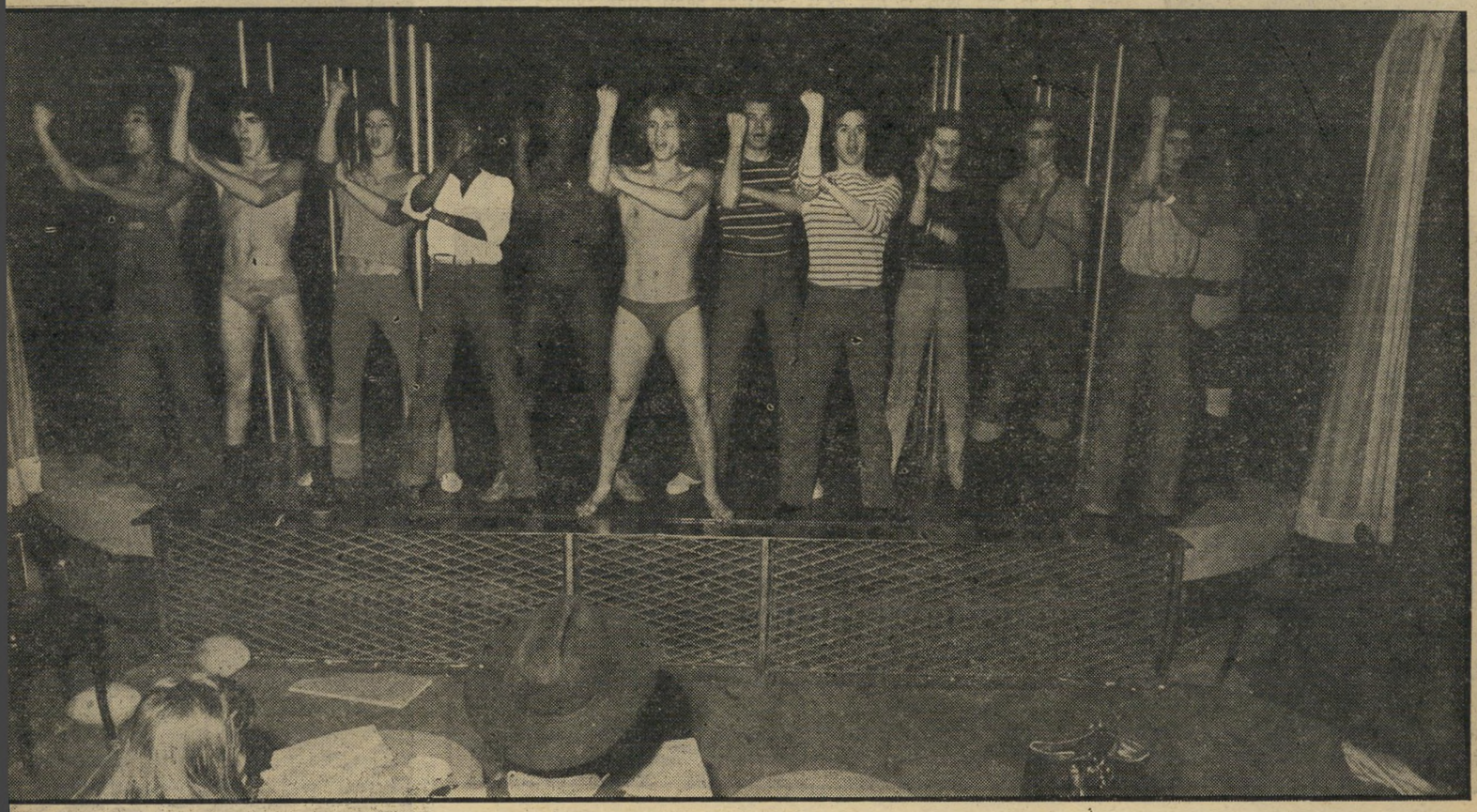

להקת הסטריפ־טיז הראשונה בעולם המורכבת כל כולה מגברים

תריסר החשפנים מהווים תחרות קשה ללהקת החשפניות המפורסמת של „קרייזי הורס"

דרמה סצינה ומבטים דרמטיים ביותר, מחוך מופע החשפנות. המופעים בקרייזי הורס הם על רמה, משלבים סיפור וזמר עם העירום. לאור הצלחתה של להקת הסטריפטיזרים, מתכנן עכשיו קרייזי הורס הטלאת מופע משולב של להקת החשפנים והחשפניות — רעיון הפותח שפע אפשרויות בלתי־מוגבל.

גיוון מלא, כדי לספק את טעמו של כל צופה בקהל.

ההצלחה היתה ברורה מהערב הראשון. ללהקת החשפנים, הנקראית הומו, היה כמובן ליקוי גדול אחד לעומת הנשים — חשיפת החזה אצלם לא גילתה שום שדיים נשיות. ומאחר שאברי־מין אסורים בגילוי, אצל הגברים כאצל הנשים — נותר להם מרחב־תימרון מצומצם למדי.

אולם הצלחתם, בפרק הזמן הקצר מאז החלה תוכניתם, מוכיחה שהם מסתדרים על הצד הטוב ביותר.

למה אנשים הולכים אוהבים נשים — אבל הנשים אוהבות אותם. כל ערב, אפשר לראות קבוצת נשים מוחאות להם כפיים בהתלהבות סוערה, עם רדת המסך על מופע־החשפנות הגברי הראשון בעולם.

מוחאות־הכפיים הן כמובן סעילות הליגה למען שוויון האשה, המופיעות קבוצות־קבוצות במועדון־הלילה הפאריסאי קרייזי־הורס. כדי להתפעל מחזית נוספת בה נחל מאבקן ניצחון: החשפניות, בעיני שורפות החזיות, רק משפילות את המין הנשיי. למראה קבוצת הגברים המבצעים אקט דומה, מאמינות הלוחמות כי השיגו שוויון.

תריסר הגברים העומדים במרכז השמחה אינם מתעניינים כל־כך במשמעויות החברתיות של ההצגה שלהם. הצגתם, המורשכת קהל גדול, ומיוחד במינו, למועדון־הלילה המפורסם, היא חיקוי מושלם למופע חשפניות ממין נקבה: הם מתפשטים כדרך הנקבות, מבליטים את אבריהם כדרך הנקבות, רוקדים בתנועות אירוטיות כדרך הנקבות, ובכלל נוהגים כדרך הנקבות.

■ ■ ■

להקת החשפנים הראשונה בעולם הוקמה לאחר שלבעלי הקרייזי־הורס נראה היה כי מיצו כבר כל מה שניתן היה למצות מגוף האשה — לבוש, חשוף ובכל שלבי הביניים. היה זה בשעת ייאוש כזו, כאשר עלה הרעיון המבריק: למה לא גברים?

וכך קמה הלהקה, הכוללת כושי, סיני, בלונדים, שחרחרים, גבוהים, נמוכים, חסונים, נשיים. אותם העקרונות המנחים להקת חשפניות טובה — הופעלו גם כאן:

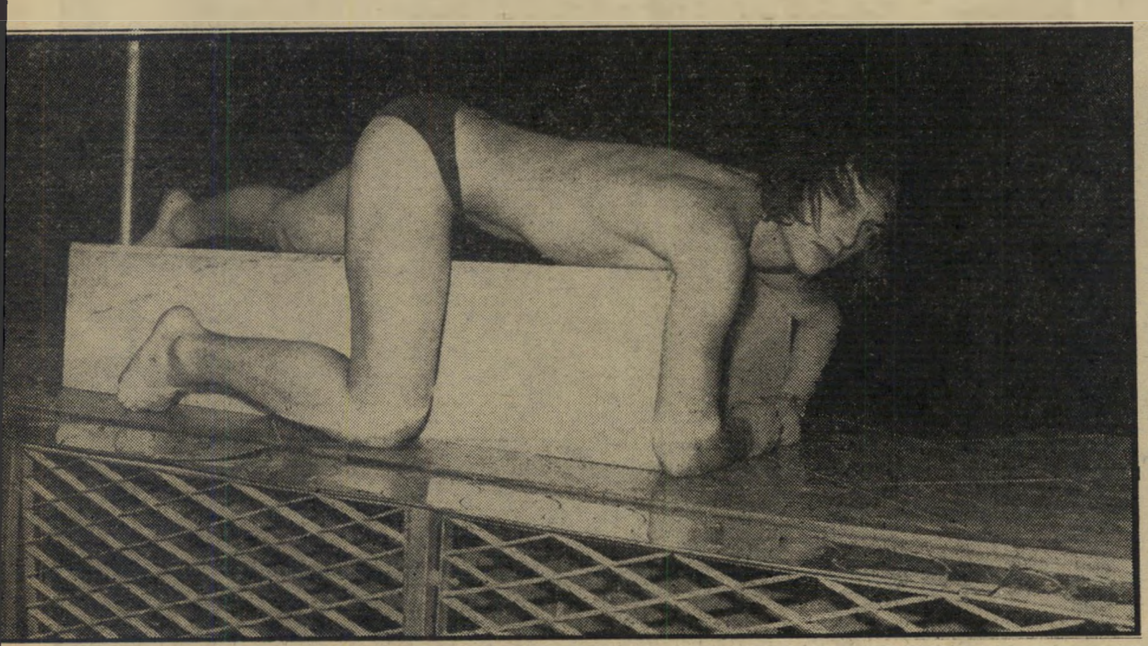

חשפנות עם כיפה חשפן יפה־תואר זה ב־קסט טראגי בהצגה, אם לשפוט לפי הבעתו. כמו החשפניות, גם החשפנים אינם חוש־כים בתנוחות אירוטיות בהופעתם. בתמונה מימין: הכושי בלהקת החשפנים, חבוש כיפה, בתום מופע החשפנות שלו, מגן על מבושיו. החשפנות הגברית מתקבלת בתשואות ע"י הנשים הצופות במופע.

ברחוב השומם שניים ממשתתפי המופע, בגמר עבודתם, בשעת בוקר מוקדמת, ברחוב פריסאי בדרך לביתם.

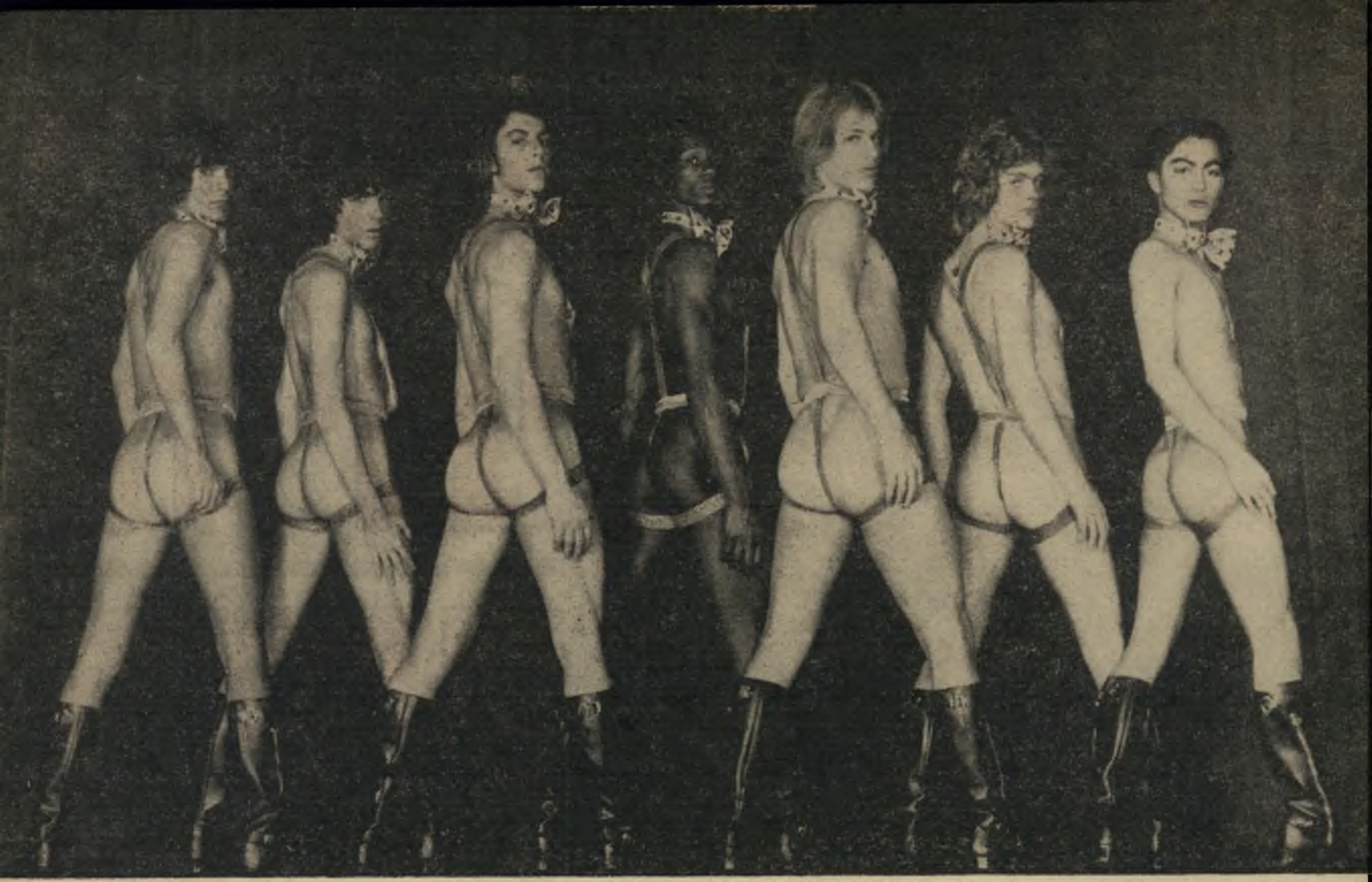

זה מול זה: השלב הבא, כמובן, יהיה להקה מעורבת של חשפנים וחשפניות

העולם הזה

"הייתי אשתו של דויד אבידון"

וידוי

אינטימי יוצא־דופן

של לילי אבידון